INCLUDEPICTURE "C:\\Users\\Mira\\AppData\\Local\\Temp\\FineReader12.00\\media\\image1.png" * MERGEFORMATINET

SFÂNTUL IOAN DE KRONSTADT

SPICUL VIU

GÂNDURI

DESPRE
CALEA
MÂNTUITOARE

SFÂNTUL IOAN DE KRONSTADT

SPICUL VIU

Gânduri despre calea mântuitoare

Ediţia a doua revizuită

Traducere din limba rusă de
Adrian Tănăsescu-Vlas

Tipărită cu binecuvântarea
Preasfintitului Părinte
GALACTION, Episcopul
Alexandriei şi
Teleormanului

INCLUDEPICTURE "C:\\Users\\Mira\\AppData\\Local\\Temp\\FineReader12.00\\media\\image2.png" * MERGEFORMATINET

Bucureşti

Redactor: Diana-Crislina Vlad

Coperta: Mona Veletov

Traducerea s-a (acut după originalul în limba rusă: SviatoiloannKronstadlskii, *Jivnikalos.*

€) Editura Sophia, pentru prezenta ediţie

Descrierea CIPa Bibliotecii Naţionale a României IOAN de KRONSTADT, st.
Spicul viu: gânduri despre calea mântuitoare/ sfântul Ioan de Kronstadt: trad. din Ib. rusă: Adrian Tănisescu-Vlas. - Eid. a 2-a, rev. - Bucureşti: Rditura Sophia, 2009 ISBN 978-973-136-109-3

I. Tănăsescu-Vlas, Adrian (trad.)

I. Despre Credinţaşi Biserica Ortodoxă. VrăjmaşiiCredinţeişi ai Bisericii

Să cunoşticreştinismul în tot duhul lui, în tot planul lui dumnezeiesc, în întreaga iui idee, măreaţă cuprindere, bunătate, înţelepciuneşi dreptate dumnezeiască. minunează-tc de măreţia lucrării lui Dumnezeu, lucrării mântuirii neamului omenesc, închină-te cu smerenie şi devotament înaintea ei şi fii împlinitor al virtuţilorcreştine, cu ajutorul harului dumnezeiesc.

Credinţacreştinească este reaşezare de către Dumnezeu, după nemărginita Lui bunătate, a chipului lui Dumnezeu din om care era căzut, spurcat, stricat, împăcarea Făcătorului cu făptura nerecunoscătoare, ne-supusă, îngâmfată, dezlegarea de blestemul cel după dreptate şi dăruirea binecuvântării, deschiderea cerului ce ne era închis - *de acum veţi vedea cerul deschis* (Ioan l, 51), biruinţa asupra morţiişi nimicirea ei, precum şi a diavolului, pricinuitorul ei, aducerea în rai şi dăruirea vieţiiveşnice. Câte bunătăţilără nu-măr a dat Dumnezeu, în credinţacreştină, omului credincios, ascultător faţă de Evanghelie şi de poruncile lui I Iristos! Şi

atunci, care-i treaba, creştinilor? De ce dormiţi? Treziţi-vă, privegheaţi, rugaţi-vă, pocăiţi-vă şiîndreptaţi-vă. faceţi fapte bune şiînălţaţi-vă la cer!

Treime Sfântă, Părinte, FiuleşiDuhulc Sfinte, pentru mine şi pentru toţieşti suflare şi lumină, viaţă, putere, îndreptare, înţelepciune, sfinţenie, eşti toată bogăţia, ajutor, vindecare de toată boala, foc în rugăciune, izvor al străpungerii, paza, neprimejduirc, eşti toată bunătatea. Mulţumesc totdeauna Ţie, Domnului meu. Primeşte rugăciunea mea pentru toţi oamenii şî mai ales pentru Biserica Ta, ca adunare a celor ce cred în Tine Iară făţărnicie.

Oare bale inima ta de bucurie şi de cutremur când îţi aduci aminte şi când rosteşti preasfântul Nume al NeziditeişiAtotziditoarei, Intrutotbuneişiîntrutot- fcricitei Treimi, al Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh? O, preaminunat Nume! O, prcadulccşialoalefăcător de viaţă Nume! O, Preafrumoasă, FiinţialăşiVeşnicăTreime, Care ai dat nepovestită frumuseţe întregii lumi zidite, atât duhovniceşti, cât şi materiale! Impodobcşte-nc după chipul şi asemănarea Ta şi pe noi, pe cei ce de sloboda noastră voie nc-am schimonosit şi ne-am stricat cu toate felurile de păcate! Treime Dreaptă, Dumnezeul nostru, slavă Ţie!

Singurul Fiu Unul-Născul este numai Fiul lui Dumnezeu şi Singurul Duh Făcător de viaţă este Duhul lui Dumnezeu, prin Care *tot su/letul viază şi cu curăţie se înalţă, luminează-se întru Unimeu Treimii cu sfin-*

ţenie de taină (Antifonul 1, gl. IV). Slavă Ţie, Doamne. Celui ce ne-ai descoperit taina Sfintei Treimi, pe cât se cuvenea. Amin.

Ale Cui sunt cuvintele acestea: *Luaţi, mâncaţi: acesta este Trupul Meu, care se frânge pentru voi spre iertarea păcatelor*, şi*beţi dintru acesta toţi: acesta e Sângele Meu, al Legământului celui Nou, care pentru voi fi pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor* (Malei 26, 26-28)? Oare nu ale Făcătorului Intru- totbunşi Atotputernic şi Mântuitorului Atotîndurat al întregului neam omenesc, ale Mielului lui Dumnezeu, Care ridică păcatele întregii lumi? Arie ereticul L-a coborât pc Făcător în rândul lâpturilorşi nu L-a recunoscut de o fiinţăşi împreună-vcşnic cu Tatăl, de Una şiaceeaşi Fire Slântă cu Dânsul şi eu Duhul Sfânt. Poate, oare, făptura să prefacă fiinţa lucrurilor într-o cu lotul altă fire, de pildă pâinea din grâu în însuşi Preacuratul Trup al lui Dumnezeu şi vinul roşu din viţă în însuşi Preacuratul şi de viaţă Făcătorul Sânge al lui Dumnezeu? Oare nu Atotputernicul Făcător poate să facă şi să prefacă asta? Arie, dimpreună cu cei de un cuget cu dânsul, care s-au numărat cu zecile de mii, nu L-au recunoscut pe lisusMristos ca Făcător, lată care a fost marea nenorocire pentru ortodocşişi eretici: care s-ar fi încrezut lui Arie, ar fi fost lipsit de împărtăşirea cu Biserica şi de veşnica mântuire. Arie ereticul

a vrut a nimici credinţa ortodoxă, mântuitoare, şi să pună in locul ei credinţa eretică, pierzătoare. Drept aceea, arhiereii, clericii şi mirenii ortodocşi s-au ridicat cu tărie împotriva lui Arie. Însuşibinecre- dinciosul împărat Constantin, cel întocmai cu Apostolii, a adunat de la toate marginile lumii ortodoxe pe sfinţii episcopi, prcsvitcrişi, în parte, diaconi, în rândul cărora se afla şi Sfântul arhidiacon Atanasic, care mai apoi a fost făcut arhiepiscop al Alexandriei din ligipt. Aceştia au cercetat, au cântării şi au răsturnat învăţătura cea păgânească a lui Arie şi a celor de un cuget cu dânsul, dând-o anatemei ca pe o învăţăturăîmpntrivitoarc de Dumnezeu, şi au alcătuit expunerea credinţei ortodoxe, sau *Simbolul de credinţă.* pentru toate vremurile până la sfârşitul veacului, după învăţătura limpede şistăpâniloareşiînţeleaptă a Sfântului Duh al lui Dumnezeu: şi noi credem până acum cu toţii, într-un singur glas şiînlr-un singur cuget, şi nu adăugăm la dânsul nici o iotă, ca să nu ne lipsim de mântuire pentru adaos mincinos, precum catolicii şi anglicanii. Dumnezeului nostru, Celui în Treime slăvit, slavă în vecii vecilor! Amin.

De folos este vouă să Mă duc Eu (la Tatăl)' *că de nu Mă voi duce Eu, Mângâietorul nu va veni la voi; iar dacă Mă voi duce. // voi trimite pe El la voi* (loan 16, 7), Urmaşii lui llristos - Apostolii, arhiereii, preoţii, mironosiţeleşi mai

toate femeile credincioase Iui llristos. mucenicii, mucenicele, euvioşiişisfinţiitoţi -au Ibslsupuşi de-a lungul timpului celor mai aspre încercări, şi in aceste încercări Ic-a fost de trebuinţă Atotputernic Mângâietor şi Preaplin de dragoste, deopotrivă cu Tatăl şi cu Fiul, anume Duhul Sfânt. Ce însetează de mântuirea noastră şidoreşte toată mângâierea celor luptaţişi totodată face această mângâie-re - şi El, ca Cea de-a Treia Faţă (Persoană) a Sfintei Treimi, trebuie să aibă împrcună-lucrarc deopotrivă cu celelalte Două, în puterea unimii de fiinţă a Celor Trei Feţe ale Dumnezeirii. Sfântul Duh nu are cum să nu ia parte personală, întrutotbună, preaînţelcaplăşi atotputernică la mântuirea creştinilor. Iată de ce L-a şi rugat Domnul pe Tatăl să le trimită lor alt Mângâietor după răscumpărarea săvârşită de către Fiul. Vrăjma- şui diavol, cu oastea sa drăcească, s-a întrarmat asupra Bisericii lui llristos, cu îngăduinţa lui Dumnezeu şi pentru punerea la încercare a tuturor credincioşilor prin înfricoşătoareşi felurite prigoane şi chinuri: era de trebuinţă o mângâiere cât se poate de marc, atotputernică şi din partea unei Feţe (Persoane) Atotputernice, pentru a putea fi pusă cu reuşită deplină împotriva tuturor cumplitelor necazuri şi nevoi ale creştinilorchinuiţi din primele veacuri şi din cele ce au urmat, lată: Domnul lisus I IristosşiDumnczeu-Talăl au şi pus împotriva

acestor necazuri înfricoşătoare Mângâietor Atotputernic şiîntrulotbun. Duhul Cel Sfânt; şi HI i-a mângâiat pe creştini întotdeauna şi a împrcună-lucrat cu ci la îndurarea cu bărbăţieşi bucurie a tuturor chinurilor. Citeşte despre pătimirile mucenicilor, despre pătimirile lor pline de bucurie, şi vei vedea în ele puterea Duhului Sfânt. Mângâietorului. Amin.

Domnul Dumnezeu este F'iinţă fără de începui. Veşnică, de nesfârşităsfinţenie, dreptate, bunătate şi milostivire, cu neputinţă de închipuit, de nemăsurată strălucire, căci c Lumină Pururea-Fiitoarc, de la Care sunt toate nenumăratele lumini de rangul al doilea - soboarele îngereşti -, de la Care este lumina soarelui, a lunii şi a stelelor, de la Care sunt tunetele şi fulgerele şi tot ce se întâmplă în lume. Dumnezeu este Fiinţă a rânduielii (ordinii) nesfârşite, neclintite, a frumuseţii negrăite, a păcii veşnice, nezdruncinate. Fiind Sfântşi fiind Cel care ne-a zidit după chipul sfinţeniei Sale, FI cere de la noi sfinţenieşi întoarcere deplină de la orice păcat, care c întuneric, tulburare, schimonosire, fărădelege şi depărtare de viaţăşi cădere în blestem şi în moarte. Judecaţiînşivă, oameni păcătoşi, căzuţi, întunecaţi, muritori, ce trebuie neabătut să faceţi? - Trebuie ca neîncetat să vă pocăiţi, să vă rugaţi, să vă îndreptaţi, să faceţi fapte bune şi să vă asemănaţi lui

Dumnezeu.

liste o Fiinţă Iară de început, fără de sfârşit, Personală. Prcaînţeleaptă, întrutotbunăşiîntrutotdreaptă. al Cărei nume este *Cel ce este* (fiinţarea, existenţa), de la Care este toată fiinţareaşi Care nu are cum să nu fiinţeze. Făpturile făcute de către Fa sunt fără număr, felurite la nesfărşime, preafrumoase, făcătoare de bine, pline de viaţă, toate poartă pecetea înţelegerii (raţionalităţii/ logosităţii), înţelepciunii, frumuseţii nedescrise. Din ele putem să ne dăm seama de Artistul Ce le-a gândit şi le-a făcut pe ele, de puterea de viaţă făcătoare, de bunătatea, înţelepciunea, frumuseţea, veşniciafiinţării Lui. credincioşia Sa faţă de toate cuvintele Sale pe care Ic-a grăit în descoperirea (revelaţia| Sa despre Sine dată nouă, făpturilor Lui înţelegătoare (raţionalei. - Să îi dăm mulţumită Lui, Făcătorului şi Ziditorului, Răscumpărătorului şi Mântuitorului nostru, Care ne-a dat descoperirea [revelaţia] despre Sine în Cuvântul Său, ccl grăit prin proroci şi apostoli, precum şi felurite făgăduinţe pe care Ic-a împlinit şi le va împlini până la una la vremea potrivită — de pildă, făgăduinţa învierii din morţişi a vieţii fericite ce va să vină, plină de fericiri atât de covârşitoare, că *ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit .>/' la inima omului nu s-au suit*

(1 Corinteni 2, 9).Fentru aceasta, slavă şimulţumităŢie, Făcătorului, şi Mântuitorului, şi Răscumpărătorului nostru!

Viaţa fizică, vegetală şi animală s-a împărţit sau, mai bine zis, răspândit într-o nenumărată mulţime de vieţi dintr-o nenumărată mulţime de (iinţenesfârşit de mici. apoi mici, mijlocii şi mari. de la infuzor la elefant, de la firicelul dc iarbă abia băgat de seamă până la uriaşii cedri şi stejari. Orice viaţă fizică vine şi a venit de la Viaţa Cea Primă şi Singură. Personală, Prea- înţeleaplă, Inlrulolbună, (ară de început. Atotputernică. Asta înseamnă că Viaţa Dintâi, Personală, tară de început. a dăruit viaţa vremelnică tuturor fiinţelor fizice - îngerilor şi oamenilor, zidiţi după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu şireaşezaţi din cădere de către Cuvântul Cel Ipostatic. Care S-a întrupat şi S-a înomenitşi a răscumpărat pe credincioşi din cădere şi blestem, din păcat şi moarte. Slavă Ţie. Viaţa noastră! *fnlru Dânsul viaţă era, şiviaţa era lumina oamenilor* (loan 1.4).

După ale cui rânduieli şi legi sesăvârşeşte zămislirea, formarea şicreşterea trupului omenesc in pântecele mamei, maturizarea lui şiieşirea la lumină a organismului omenesc deplin? După ale cui rânduieli sunt consumate mâncarea şi băutura, sunt potolite foamea şi setea, se săvârşeşte hrănirea trupului nostru? Cine a gândit şi a zidit aşa o minunată

felurime a nenumăratelor roade gustoase pentru limbă şi preafrumoase la arătare ale pământului, ce cu înţelepciuneşi gust ales au fost rânduite şi pregătite spre hrana şi desfătarea noastră? După ale cui rânduieli este prelucrat în trupul nostru sângele, fără de care viaţa omului nu este cu putinţă? Oare nu după ale Preamareluiînţeleptşi Artist. Atotdesăvârşitului, Celui fără de început şi Atotputernicului nostru Domn şi Dumnezeu? Deci ca/.i în pulbere, dâmulţumită, cuccmiceşte-te înaintea Lui, iubeşte-L, însă şitcmc-lc de Dânsul de nu faci voia Lui, dacă nu te supui Lui! Amin.

în toată lumea animală şi vegetală pulsează viaţăîmbelşugată, curată, ce veseleşte privirea şi inima: vedem necurmatele naşteri din regnul animalelor patrupede, atât domestice, cât şi sălbatice, al păsărilor, peştilor, insectelor, târâtoarelor, al celor ce sar: în regnul vegetal vedem minunate, nenumărate, preafrumoase şi hrănitoare verdeţurişi fructe de tot felul, de ale căror frumuseţeşi gust bun şi bună mireasmă atât de felurită ne minunăm. Toată natura este plină de viaţă - pământul, apa, văzduhul. Ce armonie, ordine, utilitate, frumuseţe este pretutindeni! Cu câtă înţelepciuneşi cu cât rost sunt întocmite toate! Ochii nu se satură să privească, mintea nu se satură să se minuneze. - Slavă Ţie, Doamne, Celui ce ai lâcut toate şi tot pentru

om! Iar omul şi toate sunt spre slava lui Dumnezeu: fiindcă Domnul a lâcut toate pentru Sine, pentru a-Şi arăta bunătatea, sfinţenia, înţelepciuneaşi puterea. Slavă Ţie, Doamne, slavă Ţie!

Nesfârşită prăznuire este în lumea animală, organică şineînsufleţită - a plantelor, verdeţurilor, llorilor, arbuştilorşi arborilor de tot felul. Primăvara şi vara mi se înlâţişeazănestârşită veselie şi bucurie, nesfârşită prăznuire a tuturor lâpturilor vii - a târâtoarelor, a celor ce sar, a păsărilor de toate soiurile şi felurile, a insectelor, peştilor, fiarelor, animalelor domestice şi sălbatice, în fine - a oamenilor, mai ales a copiilor care se veselesc şiţopăie, a oamenilor care forfotesc sau muncesc, şi trag întotdeauna încheierea: Pricinuitorul, Artistul şi Izvorul vieţiişi bucuriei tuturor acestor făpturi este Domnul. Cel Unul în Trei Feţe [Persoane], iară de început, Preabun. Preaînţelept, Atotputernic, Care dă viaţă tuturor; şi cât de fericit este El în Sine însuşi, dacă făpturile Lui sunt atât de fericite, pline de bucuria vieţii; cât de Minunat este El, dacă făpturile Lui sunt atât de minunate şi cu atâta rost întocmite! Ce pline de viaţă sunt, ce bună mireasmă răspândesc, cum îndulcesc privirea fiecărei făpturi înţelegătoare [raţionale] şi, în fine, ce plini de viaţă, de înţelegători [raţionalij, de minunaţi, de lucrători [activi] sunt oamenii - şi în stare

de nenumărate munci măiestre şi folositoare în viaţaobştească, de nenumărate lucruri ale minţiişi de atâtea altele! Mintea nu se poate minuna îndeajuns cât de Bun, de viaţă Făcător şi Atotputernic e Făcătorul şi Artistul tuturor. Dumnezeu! Cum se aprinde dorul de a-L iubi, de a săruta mâna Lui făcătoare, de a te cuceri înaintea Lui, de a te închina Lui, de a-L slavoslovi asemenea celor trei tineri în cuptorul din Babilon! O, Făcătorul meu! Toate făpturile, oricâte ar fi, înalţă privirea mea spre Tine, fiindcă eşti Pricinuitorul bucuriei vieţii. Dar ce ospăţ, ce prăznuire a vieţii este în cer, în lumea îngerilor şi oamenilor drepţi, ce s-au învrednicit de viaţaveşnicăşi starea înaintea tronului Domnului, Viaţa tuturor! Să citeşti capitolele de pe urmă ale Apocalipsei Sfântului Apostol şi evanghelist loan, şi vei vedea ce ospăţveşnic este şi va fi în cer, ce fericire veşnică este şi va fi în împărăţia slavei! Slavă Ţie, Doamne. Care pe toate le-ai tăcut astfel şi de toate porţi grijă astfel!

Tu,omule, care eşti dăruit cu înţelegere j raţiune) şichibzuinţă, oare cu înţelegerepriveşti lumea cea minunată a lui Dumnezeu, zidită în chip nesfârşit de înţelegător (raţional) de către Făcătorul Cel Unul în Trei Feţe | Persoane]? Oare cu înţelegerepriveşti fiecare exemplar din regnul vegetal, fiecare copac şi copăcel, fiece arbust, iarba, florile de nenumărate feluri, fructele,

regnul animalelor de casă şi al fiarelor sălbatice, întreaga zidire nesfârşit de felurită? Oare nu priveşti toate acestea fără chibzuinţă, prosteşte, fără să cugetişi să te minunezi? O, cât dc plăcut mă minunează înţelepciunea, noima, folosul, frumuseţea tuturor celor zidite, din orice fir de iarbă, pom şi arbust! In fiecare animal văd pe Preaînţeleptul, Preabunul, Atotputernicul, Prcafrumosul Dumnezeu şi sărut mâna Lui care zideşte, dă viaţă, formează, pune în fiecare plantă gust şi miros, organizare, viaţăşifrumuseţe. Nu mă pot minuna destul dc înţelegerea [raţiunea) ce nu poate fi socotită |calculată) a lui Dumnezeu, grăind împreună cu psalmistul David: *Mare este Domnul .şi lăudat foarte, şi slavei Lui nu este sfârşit* (Psalmi 144, 3), şi totodată mă aprind de puternica dorinţă de a-L vedea pe Artistul Care şi pe mine m-a tăcut cu înţelepciune după chipul şi asemănarea Sa, m-a înzestrat cu înţelegere [raţiune), simţire, voie slobodă şi cu nemurirea sufletului. Când îl voi vedea pe HI, Doritul, Preabunul, Preaminunatul, Preafericitul, Nemuritorul Făcător şi Stăpân şi când mă voi închina Lui şi îi voi mulţumifaţă către faţă pentru tot, pentru tot?

Gustând din feluritele roade ale pomilor, te întâlneşti cu o nenumărată felurime de gusturi foarte plăcute şi folositoare, pe deplin potrivite cu firea noastră, aşa încât nu te poţi

minuna îndeajuns de bunătatea şiînţelepciunea Făcătorului. Ce bine a voit a ne face pe plac cu părintеasca Sa bunătate, dulceaţă. înţelepciune, atotputernicie. Dintr-un singur Pământ, câte roade nenumărate ca formă şi ca gust! Te sărut, mă alint pe lângă fine. Părintele şi Făcătorul şi Hrănitorul meu, în fiecare pom. în fiecare boabă, în fiecare spic de grâu (şi câte feluri ale lor nu sunt!). Iar în ce priveşte nenumăratele gusturi ale celorlalte felurite mâncăruri date nouă, hotărât lucru că minunarea mea nu cunoaşte margini. în gustul fiecărei fărâmiţe se vede dragostea Făcătorului faţă de tine, dorinţa de a-ţi plăcea, de a te alinta, mângâia, bucura, îmbărbăta, hrăni, întări, de a-ţi da putere de viaţă. Minunat eşti Tu, Doamne, în toate lucrurile şi faptele mâinilor Tale! însă ce ne-asemuită. cu neputinţă de socotit bogăţie a desfătării duhovniceşti ai pregătit în veacul viitor — desfătare pricinuită de îndulcirea cu negrăita bunătate şifrumuseţe a Feţei laie, de Care negrăit sunt fericite toate cetele şi soboarele îngerilor!

Există o Fiinţă Personală, Fără de început, Preabu- nă, Preaînţeleaplă, Ce se numeşte pe Sine *Cel ce c.sie: Eu .suni Cel ce este* (Ieşire 3, 14) — aşa S-a numit pe Sine lui Moisi, prorocul lui Dumnezeu; există, zic. o Fiinţă Fără de început şi Personală, minunată. Care dă tuturor făpturilor zidite îndestulare, bună

fiinţareşi bucurie, există o Viaţă Personală şi Fără de început. Care după voinţa Sa a dat şi dă tuturor viaţă. Acestei Fiinţe îi sunt oamenii îndatoraţi cu bună fiinţare, dragoste, mulţumită, slavoslovire şi, ca făpturi călcătoare de lege prin voia lor, cu pocăinţăşi străpungere, cu suspine, lacrimi, îndreptare, lapte bune, năzuinţă spre îndreptare şi spre desăvârşire. Doamne, ajută-ne nouă tuturor în această lucrare cuvenită şi mântuitoare! Dâne a slăvi pururea fiinţarea Ta cea pururea fiitoare, bunătatea Ta, puterea şi stăpânirea Ta făcătoare şiproniatoarc, milostivirea şi îndelungă-răbdarea Ta faţă de noi. Amin.

I,urnea cea de acum, cea văzută, e doar o umbră a veacului viitor, duhovnicesc, Iară de moarte, a viitorului *pământ al celor vii* (Psalmi 26, 19). Oare este un lucru raţional să ne lipim de umbră, iar nu de însuşi adevărul, de veacul care va să vină, cel cu adevărat real. şi de ziua cea veşnică? Trece chipul lumii acesteia, se schimbă anotimpurile anului, se schimbă neîncetat atmosfera sau văzduhul înconjurător, o generaţie trece şi altă generaţie vine. trec împăraţii, se schimbă unul cu altul, trec oamenii mari şi mediocri şi toate talentele lor, trece frumuseţea omenească şi se preface în gunoi, trec chipurile zilei şinopţii, nesfârşit de feluritele forme ale cerealelor şi tuturor plantelor - totul trece şi se preface în stricăciune. Singur

Dumnezeu nu Se schimbă niciodată şi rămâne veşnic Unul şiAcelaşi. Preabun. Preasfânt. Preaînţelept, Prcafrumos, Preafericit. Veşnic, Atotputernic - precum şi sufletul cel omenesc, cel zidit după asemănarea Lui, dacă a ajuns la sfinţenie.

Numai ceea ce a zidit şizideşte Dumnezeu are însuşirea tăriei şi statorniciei cu neputinţă de slârâmal, dovadă fiind cerul şi pământul şi toată tăria cerurilor pe care până în ziua de astăzi o vedem în toată nc- schimbarea minunatei sale frumuseţi. Faptele şi rânduielile omeneşti sunt nestatornice, şubrede, schimbătoare, fiindcă însuşi omul este fiinţă căzută, slabă, schimbătoare.

Minunată este bunătatea şiînţelepciunea lui Dumnezeu şi purtarea de grijă a lui Dumnezeu în făpturile Sale înţelegătoare [raţionaleişineînţelegătoare [iraţionale]: toate nevoile şitrebuinţele lor sunt prevăzute şi este zidit tot ceea ce trebuie să slujească spre folosul şimulţumirea omului, spre bucuria vieţii lui - toate lucrurile trebuincioase şi folositoare. Iotul a fost prevăzut şi zidit în măsura trebuincioasă. Nu este număr lucrurilor Tale, nemăsurată este înţelepciunea Ta, purtarea Ta de grijă! Slavă Ţie pentru toate, pentru toate stihiile şi pentru lucrurile fale, pentru lumina soarelui, a lunii, a stelelor, pentru vânturile Tale, pentru apele Tale nenumărate!

Au nu se vând cinci păsări cu doi bani? Şi nici una dinlr-însele nu este uitată înaintea lui Dumnezeu (Lu- ca 12, 6). M-am înduioşat văzând în crâng un cuibu- şor dc pasăre micuţă cu puişorii mici (dc culoare cenuşie), văzând cu câtă grijă şi jale piuiau bărbătuşulşi perechea sa, iar copilaşii lor aşteptau un viermişor sau o musculiţă din ciocul mamei. Cu adevărat, nici păsărică cea mai mică nu e uitată înaintea lui Dumnezeu. El poartă grijă dc fiecare, hrăneşteşicreşte pe fiecare, tuturor le dăruieşteviaţă.

în orice roadă a pământului sunt câteva însuşiri: culoare, formă, gust, putere hrănitoare, frumuseţe, bună mireasmă. Slavă Ţie, Treime, Ce toate le-ai gândit şi le-ai zidit spre mâncare şi desfătare făpturilor laic, mai ales oamenilor înţelegători |raţionali |!

Nici o picătură de ploaie nu se varsă Iară voia Făcătorului, iar Domnul ştie numărul tuturor picăturilor de ploaie. Totul sc face după porunca Lui. Slavă bunătăţii, înţelepciunii, proniei Tale!

Doamne, câtede minunată frumuseţeaşiînţelepciunea, întinderea rânduielii Tale, atoatestăpânirii Tale, iconomici Talc cu care ai iconomisit mântuirea neantului omenesc (am în vedere Biserica Ta)! Mă umplu de evlavie în faţa lucrurilor mâinilor Tale. Slavă Ţie, Minte Nesfârşită, Părinte! Slavă Ţie, Cuvântulc Cel împreună-

tără de început! Slavă Ţie, Săvârşitorulc. de viaţăDătătorule, Duhulc Sfinte!

Toţi laudă credinţa lor ca fiind cea dreaptă - însă drept nu e acela care se laudă, ci acela pc care Dumnezeu îl laudă, după cuvântul apostolului (I Corinteni 4, 5). Iar credinţa noastră însuşi Dumnezeu o proslăveşte fără încetare, precum în Sine însuşi, aşaşi în sfinţii Săi. Mergeţi la moaştelesfinţilorbineplăcuţi lui Dumnezeu şivedeţi a cui credinţă este dreaptă, în ce credinţă face Dumnezeu asemenea minuni ca în cea ortodoxă?! în ce credinţă se învrednicesc oamenii dc ncstricăciuneaşi buna mireasmă a trupului după moarte, şi în ce credinţă fac atât de multe şi mari minuni? Mergeţi la Prcaeuviosul Serafim şi la Sfântul Scrghie, mergeţi la Teodosic de Cemigovşiaşa mai departe. Sau vreţi să daţi ascultare intelectualilor din ziua de azi, atât semidocţi, cât şistricaţi la cap de învăţătura Iară dreaptă socotinţă, cum că de fapt nu ar fi moaşte, n-ar fi minuni? Ascultă-i pc martorii credincioşi cu inimă simplă, ascultă ce-ţi vor spune ci. Cum să mergi împotriva adevărului, împotriva evidenţei?

Sădiţi în casa Domnului, in curţile Dumnezeului nostru vor înflori (Stihiră la stihoavnă, praznicul Fericitului Vasilc[1]). Doar în Biserica Dreptmăritoare a lui Dumnezeu este nestricăciuncamoaştelor, iar în afara Bisericii nu - adică nici la catolici, nici la

luterani, cu atât mai puţin la evrei şi mahomedani. Ţincţi-vă de Biserica Ortodoxă cu inimă ncfaţarnică.

Mântuirea noastră e în Biserică, precum în arca lui Noe, şi nicăieri altundeva. *Dacă nici de Biserică nu ascultă, să-ţi fie ţie ca un păgân fi ca un vameş* (Matei 18, 17). Biserica suntem noi. Trupul lui Hristos, iar El. Hristos. este Mântuitorul trupului; noi suntem *mădulare ale Trupului Lui, din carnea Lui şi din oasele Lui* (Efeseni 5, 30). Duhul Slănt este cârmaciul corăbiei Bisericii. Doar în Biserică, precum în arca lui Noe, poate cineva să se mântuiască. Evlaviosul Corneliesu- taşul a fost un păgân care se ruga şilăcea milostenie mereu, şi a fost învăţat de înger să-l cheme pe Apostolul Petru şi să asculte de la el cuvântul mântuirii şi să primească botezul împreună cu toată casa sa. Grăitor!

Stănta Biserică ne adună pe noi toţişi, ca să spun aşa, ne concentrează în jurul unui singur Cap de obşte, de viaţă începător şi de viaţăFăcător, Domnul nostru lisusllristos. Răscumpărătorul şi Mântuitorul nostru; noi toţi suntem un singur trup duhovnicesc de tainä şi mădulare unul altuia. Sfântul Înainte-Mer- gător, apostolii şi cu toţisfinţii sunt cu toţiiapropiaţi unul de altul şi de noi, de vom trăi întru credinţă

' Nebun pentru Hristos din veacul al XVI-lca. foarte cinstit în Rusia. Pomenirii lui este închinată

marca catedrală Vasili Bla- jennâi de lângă Kremlin (»i. *ir).*
şi evlavie. Sfinţii se roagă pentru noi. iar noi îi chemăm cu osârdie - şiaşa ne mântuim toţi. Ce măreaţă, dumnezeiască, luminoasă, mântuitoare, veşnică zidire este Slânta Biserică! Fericiţi suntem, că ne-am născut şi trăim în ea şi primim de la ea nenumărate daruri harice, după mila Domnului nostru lisus Hristos, după bunăvoirea lui Dumnczcu-Tatăl şi harul Duhului Sfânt. - Ci mântuiţi-vă cu toţii, de vreme ce este atât de lesnicioasă mântuirea.

Nu uita, creştine, că după botez, mirungercşi adăugarea la Biserică eşticetăţean al cerului şi patriei cereşti, unde ca înainte-Mergător a intrat Răscumpărătorul nostru, Hristos Dumnezeu, dimpreună cu Născătoarea de Dumnezeu şi cu toţisfinţii Vechiului şi Noului Testament. *Voi nu mai sunteţi străini* y/ *venetici. ci împreună-cetăţeni cu sfinţii* y/ *casnici ui lui Dumnezeu* (Eleseni 2, 19).

Ce dumnezeiască oaste ne înconjoară pe noi, mădularele Bisericii Ortodoxe - soborul sfinţilor (asta dacă suntem cu adevărat mădulare), fiindcă suntem un singur Trup duhovnicesc, o singură oaste dumnezeiască! Ce ajutor să căutăm, dacă nu cel ceresc? La cine să alergăm în necazuri, dureri şi întristări, dacă nu la mădularele sfinte ale

Bisericii lui Dumnezeu şi mai ales la însuşi Domnul, la Născătoarea de Dumnezeu. la Înainte-Mcrgătorulşiceilalţisfinţi?

Dă mulţumită Domnului că te-a lăcut mădular al Bisericii Sale, al acestei obştidumnezeieşti a sfinţilor, a cărei începătoare şi mădular dintâi este Maica lui Dumnezeu. Ea este ca o mamă, plină de bunătate.
ajutătoare la tot lucrul bun, purtătoare de grijă şisimţitoarefaţă de toate mădularele credincioase şinelâ- ţamice ale Bisericii, copiii ci.

Bu sunt în aceeaşi tulpină şi împreună-rânduit cu Biserica cerească şi cu cea de pe pământ - cu Maica Domnului, cu cinurile îngereşti, cu toţisfinţii patriarhi, proroci, apostoli, arhierei, mucenici, preacuvi- oşi, drepţi, cu toţisfinţii, prin harul lui Dumnezeu, Deci, în ce chip sunt dator să gândesc, să simt, să vo- iesc, să vorbesc şi să lâptuiese? lată cum: doar *câte .suni adevărate, câte sunt cinstite, câte sunt drepte, câte sunt curate, câte sunt iubite, câte sunt de hună laudă, orice virtute şi orice laudă. acestea să gândi fi. cele ce aţiînvăţatşiaţi primit şiaţi auzit şiaţi văzut intru mine, acestea să le faceţi — şi Dumnezeul păcii va fi cu voi* (Filipcni 4, 8-9), spune apostolul.

Alergarea ta, crcştinulcdreptmăritor, cu

rugăciune fierbinte la mijlocirea Maicii Domnului, a sfântului înger păzitor sau a sfinţilor îngeri ai Domnului îndeobşte, a sfinţilorbineplăcuţi ai lui Dumnezeu în parte şi împreună, arată că eşti mădularul Bisericii lui llristos, altfel spus al sfintei obşti [comunităţi] a celor ce au fost mântuiţi ori se mântuicsc, a celor cc prăznuicsc în cer slăvită biruinţă asupra lumii şi a stăpânitorului acestei lumi; că tu nu eşti unul şi nu eşti singur, ci în unire cu mulţimea Iară număr a celor ce au biruit ori se luptă; că te afli în oastea cea duhovnicească, în oastea lui llristos Mântuitorul, Care este Atotputernicul Cap al Bisericii, Cel ce ajută tuturor credincioşilor să biruiască pe vrăjmaşii mântuirii noastre, care ne bântuie neîncetat; că sfinţii sunt ajutătorii, apărătorii şiprie

tenii noştri, gata să ne ajute atunci când îi chemăm cu râvnă. Nu suntem ostaşi singuri pe câmpul de bătaie (care este această lume), în vreme ce mulţimea celor care sc războiesc cu noi este mare - şi prin mulţime suntem puternici, mai ales având împreună-lucrarea Atotputernicului Cap al Bisericii, a Domnului lisus Hristos. Deci aleargă cu osârdie la rugăciunea sfinţilorşi să crezi că ci se milostivesc de tine şi te ajută, că te iubesc şi împreună-lucrează la mântuirea ta.

Să nu uiţi apropierea tuturor mădularelor Bisericii cereşti de mădularele binecinstitoarei Biserici pământeşti, fiindcă un singur Trup alcătuiesc Biserica cerească şi cu cea pământească; şi roagă-te Capului şi mădularelor cu credinţăşi cu dragoste. întru simplitatea inimii. - Slavă Ţie. Stăpână, începătoarea zidirii celei gândite [inteligibilei! Slavă Ţie, Atotputernic Cap al Bisericii care pe toţi îi uneşte!

Dar ştiţi voi, oare, cu ce turmă aţi fost împreunaţi? Cu turma sfântă şi aleasă a lui I Irislos, cu obşteaaleşilor lui Dumnezeu. Aţi fost împreunaţi cu Biserica lui Hristos, cu sfântul Trup al lui Hristos. al căruia El este Cap. Oare vă gândiţi voi la asta? Oare puneţi voi preţ pe asta? Oare daţimulţumită Domnului? Oare-L iubiţi? Oare cereţi ajutorul Lui pentru a vă asemăna Lui întru bunătate, dreptate, blândeţeşi celelalte virtuţi? Oare

doriţiveşnica Lui împărăţie, la care aţi fost chemaţi prin botez?

De câtă cinste învredniceşte Domnul sufletul care crede în El şi îl iubeşte, numindu-Se pe Sine Mire al lui, iar pe suflet - mireasă, dacă se dăruieşte Lui cu întreaga fiinţă! *llristos a iubit Biserica* (celor credincioşi) *şi S-a dat pe Sine pentru ea ca să o sfinţească, curâfind-o cu baia apei prin cuvânt, ca să o pună înainte Luişi Biserică slăvită, neavând întinăciune, nici prihană sau altceva de acest fel. ci ca să fie sfântă şijără de prihană* (Efeseni 5, 26-27). Ce viaţă, ecsfinţenie se cerc de la noi! Ncstricăcioasclcbunătăţiveşnice îi aşteaptă pe creştiniiadevăraţi. *Ochiul nu a văzut, urechea nu a auzit şi la inima omului nu s-a suit ce a gătit Dumnezeu celor ce îl iubesc pe Dânsul* (1 Corinleni 2, 9). Iar vrăjmaşul ne amăgeşte cu (părelnicele) bunătăţile de aici şi cu toate deşertăciunile. Omule, unde eşti? Unde ai ajuns? - Domnul te aşteaptă, mergi în întâmpinarea Cui, răspundc-I: „Ia- tă-mă pe mine, cel rătăcit, care Te-am părăsit pe Tine. Viaţa mea şi Izvorul tuturor bunătăţilor!" - Doamne, caută-ne, tragc-nc! *Nu fiţi precum calul, precum catârul, la care nu este pricepere; cu zăbală şi cu frâu fălcile lor vei strânge, ale celor ce nu se apropie către Tine* (Psalmi 31,9).- Slavă Ţie, Doamne. Celui ce îndelung ne rabzi! Mai rabdă-ne încă şitragc-

ne la Tine prin puterea harului Tău!

In ce mediu înalt este pus creştinul, în ce prcaînal- tâşi sfântă obşte (comunitate] este înscris cl ca creştinşi mădular al Bisericii! *Voi nu mai sunteţi străini şi venetici, ci împreună-cetăteni cu sfinţiişi casnici ai lui Dumnezeu, fiind întăriţi pe temelia apostolilor şi a prorocilor, având pe însuşilisusllristos cu piatră din capul unghiului* (Efeseni 2, 19-20). Adu-ţi aminte de aceasta, creştine, şitrăieşte în chip vrednic dc chemarea ta, întru toată virtutea.

Adu-ţi aminte în ce sfântă, duhovnicească, cerească. dumnezeiască unire te afli (am în vedere Biserica cerească şi pământească), în unire vie şi cât se poale de strânsă (împărtăşirea Sfintelor Taine) cu însuşi Dumnezeu, cu Maica Domnului, cu sfinţii îngeri, cu toţisfinţii oameni şi cu Biserica de pe pământ - cu toată ierarhia şi cu creştiniicredincioşi (vezi rându- iala Proscomidiei şiLiturghiei catehumenilor şicredincioşilor). - Să pătrunzi această unire, să cugeţişi să simţi pe potrivă. *Acelaşi gând să fie întru voi. care era şi în iisusHrisios* (Filipeni 2. 5).

Ce minunat, sfânt, fermecător al minţii, inimii şivoinţei este conceptul Bisericii sobornicesti a lui llristos, având drept Cap pe însuşi întemeietorul ei - Hristos Dumnezeu! în Evanghelie şi în Liturghie se răsfrânge ca într-

o oglindă întreaga bunătate şi dreptate dumnezeiască, întreaga dragoste. întreaga înţelepciune dumnezeiasca, toată minunata iconomic prin care Dumnezeu a iconomisil mântuirea neamului omenesc, dumnezeiasca apreciere a omenirii căzute. care a fost zidită întru începui după chipul lui Dumnezeu, toată minunata împărtăşire [comuniune] a lui Dumnezeu cu oamenii renăscuţi, toată îndumne- zeirca. înălţarea la ceruri a firii omeneştişiaşezarea ei împreună cu Dumnezeu. în ce chip minunat de fericit, cu ce osteneli fizice şiduhovniceşti au săvârşitsfinţii calea pregătitoare a vieţii lor şi cum au fost ei proslăviţi de Dumnezeu în timpul vieţiişi după moarte, cum au răspândit bună mireasmă cu duhul şi cu trupul şi s-au arătat vii şi după moarte! Pătrundeţi în acest concept despre Biserică. în conceptul Liturghi- ci. în această parte pregătitoare a ei (Proscomidia), ca şi în Liturghia celor chemaţişi a celor credincioşi, priviţi conceptul Bisericii ca trup al lui I Iristos, cu care creştiniicredincioşi sunt uniţi în chip nedespărţit; priviţi ce interacţiune este între mădulare - între cele cereştişipământeşti, proroci, patriarhi, apostoli, mucenici, ierarhi, preacuvioşişitoţisfinţii; priviţi ce grijă are Biserica pământească de Biserica din cele mai dedesubt, adică de cei morţi. Priviţi ce împărtăşire are Biserica de pe pământ cu locuitorii cerului, altfel spus cu mădularele

desăvârşite ale Bisericii lui Hristos, care au primii bunătăţilencstricăcioasc, veşnice; priviţi ce împărtăşire avem cu sfinţiitoţi; noi îi proslăvim, fericim, mărim, îi rugăm să ne ajute în lucrarea biruinţei asupra patimilor noastre şi a vrăjmaşilornevăzuţi, dăm mulţumită lui Dumnezeu că El i-a proslăvit şi i-a tăcut rugători pentru noi, mai ales pe Preasfânta Născătoare de Dumnezeu; şi, spre a pune vârf întregii noastre minunări de milostivirea lui Dumnezeu - ne împărtăşim (unii dintre noi) în fiecare zi cu preacuratul Trup şi Sânge al lui Hristos, împărtăşindu-ne prea- adevărat cu însuşi Capul Bisericii, ea chezăşie a vieţiiveşnice din ceruri. O, Sfântă Biserică! O, Dumnezeiască Liturghie! Cât sunteţi de dumnezeieşti, de sfinte, de lâcătoarc de viaţă! în credinţa catolică nu este conceptul de Biserică. El s-a dus pe apa gârlei: Pros- comidie nu au, din Preacuratul Sânge nu dau mirenilor - şi tocmai acesta este neapărat trebuincios. *Beţi dintru acesta toţi*, spune Domnul, *acesta este Sângele Meu, al legii celei noi, care pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor* (Matei 26, 27-28).

Elementul vital al sufletului tău se află în Biserica Ortodoxă şi în locaşul de închinare ortodox: acolo este Prestolul lui Dumnezeu, acolo este Sfânta Evanghelic cu Epistolele de Dumnezeu înţelepţiţilor apostoli, acolo sunt cereştile slujbe, acolo sunt chipurile

Domnului, Născătoarei de Dumnezeu, sfinţilor îngeri şi oameni, acolo este tămâia adusă prinos Domnului, acolo sunt candelele şi lumânările care ard şi însemnează arderea duhului tău înaintea Domnului. Acolo să prinzi rădăcini, într-acolo să alergi, acolo să odihneşti sufletul tău.

Călătorind prin Rusia, adeseori întâlneşti biserici asemenea cu corturile lui lsrail călător prin pustie sau ca nişte case pentru pelerini. Şi, de fapt, bisericile de la oraşeşi sate chiar sunt nişte corturi şi casc pentru pelerini, căci credem şiştim cu toţii că noi toţi suntem aici străini şi călători, iar nu locuitori statornici. Bisericile sunt şcoli, spitale duhovniceşti, locuri de cultivare, staţii de drum pentru călătorii spre cer, case de binefacere, unde ni se arată cele mai mari binefaceri şi mijloace harice pentru a ne pregăti de sălăşlu- irea în cer

Odată cu venirea pe pământ a însăşiînţelepciuniiIpostatice întrupate, pentru primirea marii taine a credinţei a fost trebuinţă de suflete curate şi simple, în stare de a crede cu simplitate şi a primi marile adevăruri dumnezeieşti pentru a le predanisişi altora (ca să fie în stare să îi înveţeşi pe alţii). Aceste înalte unelte ale adevărului, primitorii preaînaltului har al lui Dumnezeu, al înţelepciuniicereşti, au fost Apostolii.

O, simplitate a inimii! O, credinţă necugetătoare de cele viclene! Cât de preţioasăşi de plăcută eşti înaintea lui Dumnezeu, cât eşti de mântuitoare oamenilor! Iată, a venit în lume Dumnezeu în trup să mântuiască neamul omenesc, şi Lui îi trebuia să îşi aleagă ajutoare dintre oameni. Cine a fost găsit vrednic să fie ajutor al lui Dumnezeu-Cuvântul? Nişte oameni simpli, neştiutori de carte!

Care dintre oameni a fost vrednic să îi fie încredinţatăpreamareaşiprcaînţeleapta taină a întrupării Fiului lui Dumnezeu şi a minunatei iconomii cu care LI a iconomisit mântuirea neamului omenesc? Domnul, cunoscătorul inimilor şi Dreptul Judecător al neamului omenesc, a aliat vrednici de a primi, a propovădui şi înfăptui această taină pe doisprezece pescari simpli, iar apoi a adăugat lor încă şaptezeci, cu precădere tot dintre oamenii de rând.

Praznicele creştineşti ne dau cunoştinţa despre dogme, altfel spus despre principalele adevăruri mântuitoare ale credinţeicreştineşti: despre Dumnezeu Cel Unul după fire, despre treimicitatea Persoanelor, despre răscumpărarea neamului omenesc de către Unul din Treime, despre cruce şi izbăvirea de păcat, blestem şi moarte, despre puterea crucii, despre cinstirea ci, despre dogma învierii neamului omenesc, despre

înfricoşata Judecată, despre chinurile veşnice ale celor necredincioşişinepocăiţi, despre cinstirea sfinţilorşi urmarea lor, despre puterea pocăinţeişinesfârşita dragoste a lui Dumnezeu. Cel ce miluieşte pe păcătoşi, despre puterea şiînsuşirea mântuitoare a milostivirii şi milosteniei.

De ce Sfănta Biserică pomeneşteşipră̆znuieşte în fiecare an cele mai mari evenimente ale lumii creştine, cum ar ii: Bunavestire, Naşterea lui Hristos, Botezul Domnului, învierea şi celelalte? Pentru a încălzi şi întări credinţa noastră, nădejdea noastră creştinească, recunoştinţaşi dragostea noastră faţă de Dumnezeu şi Maica Domnului, mijlocitoarea noastră înaintea Iui Dumnezeu cea nefacută de ruşine, ca să ne amintim şi să nu uităm de patria noastră cea cerească, veşnică, şi să nu avem împătimire de viaţa de aici, care c doar pregătitoare şişcolitoarc. vremelnică, trecătoare. De nu ar fi aceste praznice creştineşti, creştinii ar uita că ei sunt anume creştini, chemaţi la patria cerească, şi nu ar şti de ce trăiesc, de ce au fost înscrişi în obştea |comunitatea| creştinească-altfel spus. în Biserica lui Dumnezeu care e ţelulvieţii lor, pentru ce este nevoie să credem în Hristos, în Sfânta Treime, pentru ce trebuie să ne rugăm lui Dumnezeu, Maicii Domnului şi să-i chemăm pe sfinţi. Iar praznicele bisericeşti ne explică toate aceste lucruri şi ne pun întru cunoştinţă cu privire la purtarea de grijă a lui Dumnezeu pentru noi, păcătoşii, ne învaţă să îl iubim pe Dumnezeu şi să îi mulţumimşi totdeauna să avem în vedere viaţa viitoare, care nu va avea sfârşit, şi să ne pregătim de ca.

Oare vă interesează, fraţişi surori,

atotrăscumpă- răloarea lucrare a lui Hristos, iconomia cu care El a iconomisit mântuirea omenească, oare vă interesează Biserica, fainele, lucrarea rugăciunii şipocăinţei? La drept vorbind, de toate ne interesăm, adeseori de fleacuri vane: doar de aceste lucruri nesfârşit de importante pentru noi nu ne interesăm! Unde ne e raţiunea? Unde ne este scopul vieţii? Oricine are multe scopuri proprii — felurite plăceri; iar singurul scop de trebuinţă nu îl avem. Iar sufletul unde este? Sufletul este îngropat în adâncul patimilor şi deja, ca un mort, dimpreună cu conştiinţa pârjolită, tace şi nu se arată bun prin nimic, fiindcă nu arc în el teren şi nici motiv pentru aceasta. Ehei, de unde să îşi amintească beţivul, chefliul, de aproapele ce flămânzeşte sau degeră! Decât dacă îi vine în cap gândul că n-arc bani de vin şi trebuie să fure ori să-l omoare pe aproapele şi să sc îmbete iar de moarte.

Cum s-au purtat oamenii cu însăşi Bunătatea şi Adevărul Ceresc întrupat, cu însuşi începutul şiViaţa dintâi, cu Domnul Iisus Hristos? în tot chipul L-au ispitit, au viclenit înaintea Lui, L-au pizmuit, se dădeau pe lângă El ca să îl prindă cu vorba şi să îl dea pe mâna judecăţii romane; şi, în cele din urmă, după toate felurile de batjocuri şi chinuiri. L-au omorât pe cruce. Ce au lăcut oamenii cu credinţa cea adevărată, pe care I

Iristos a adus-o din cer, cu toată învăţătura Lui, cu Tainele de Dumnezeu aşezate [instituite]? Le-au schimonosit până la a nu mai putea fi recunoscute, iar unii le-au lepădat, şi în locul învăţăturii Lui au pus născocirile lor, întocmai precum cărturarii şi fariseii, iar în vremea noastră Lcv Tolstoi.

Logica creştinului nu este, s-ar părea, anevoioasă şi lesne poate fi înţeleasăşi deprinsă, şi este prea dc viaţă dătătoare ca să nu o iubeşti, să n-o înveţişi să nu ţi-o însuşeşti din toată inima; şitotuşi, tocmai pe ca. pe această logică creştinească, au uital-o aproape toţi - şi cei simpli, şiînvăţaţii (păruţiiînvăţaţi), şi nu pătrund în ca câtuşi dc puţinşi n-o învaţă cu osârdie, ca pe celelalte ştiinţe, arte, meserii pământeştişi obositoare. Logica şiînţelepciunea cerească sunt arătate drepte de către fiii ei din neamul lui Serafim de Sarov. Teodosie de Cemigovşi al celorlalţisfinţi. Care dintre mireni caută acum acest mărgăritar de mult preţ (sufletul după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu), aeeastă comoară dc mult preţ, însă puţinpreţuită?

Doamne, cât dc nemăsurat ai mărit Tu neamul omenesc prin întruparea şiDumnezco-Omcnitatca Ta şi prin Pururea Fecioara, de Dumnezeu Născătoarea, care Tc-a întrupat pe Tine, şi prin omenirea aleasă de Tine în persoana nenumăraţilorsfinţi! $i cât (o,

groază!) te batjocoresc pe l ineşi Biserica Ta, învăţătura Ta. fainele şi slujbele Tale. alde Tolstoi şi întreaga aşa-zisă intelectualitate care s-a prostit! Doamne, până când batjocura aceasta? Până când această îndrăcire? Doamne, pogoa- ră-Te să sfărâmi acest munte al necredinţei. Fie!

Fiul lui Dumnezeu a venit pe pământ ca prin învăţătura, minunile, pilda, pătimirile şi moartea Sa să reaşezeşi să mântuiască neamul omenesc, să-l lumineze, să-l cureţe, să-l înnoiască, să îl înfrumuseţeze cu toată virtutea şi să-l unească pe veci cu Sine; iar Lev Tolstoi, dimpreună cu scriitorii asemeni lui, *cărora nu este număr*, s-au arătat şi trăiesc pe pământ spre a întuneca, strica prin lipsa lor de Dumnezeu, prin necredinţaşi anarhia lor. o mulţime de oameni care Ie urmează, le citesc scrierile hulitoare. Doamne, pierde-i dc pe pământ sau întoarceri la credinţă, smereşte trufia lor drăcească!

Creştinilor, mai ales ortodocşilor, care păstrează şi păzesc curate dogmele credinţei noastre de Dumnezeu predanisite, li s-au dat de către Dumnezeu atâtea bunătăţişi puteri spre mântuire, li s-au descoperit atâtea taine ale Iui Dumnezeu, încât cei credincioşi, cu luare-amin- te, care se nevoiese întru credinţa lor, să se mântuiască şi să se facă moştenitori ai împărăţieicereştişiveşnice, *căci jugul* Domnului *este hun şi sarcina* Lui *este uşuu- ră*

(Matei 11,30). îngerii se minunează cu cutremur de milostivirea Iui Dumnezeu către noi, care s-a arătat în întruparea lui Dumnezeu pentru noi, împreună-vieţui- rea Lui cu oamenii pe pământ, învăţăturile date de către LI însuşi, nenumăratele minuni săvârşite de către El spre adeverirea Dumnezeirii Sale şi a trimiterii Sale de către Dumnezeu, în pătimirile pentru noi, în moarte, în îngropare, in învierea din morţişiînălţarea la cer însoţită de lâgăduinţa celei de-a doua şiînfricoşatei Sale veniri spre judecarea viilor şi a morţilor. Iar cea mai mare parte a oamenilor rămâne lie în necredinţă, fie în îndoială, nesimţire, neîmpărtăşire, surzenie faţă de cuvântul evanghelic, împătimită de cuvântul omenesc cel deşert, în van răsunător şi calp, de părtinire şilâţărni- cie, de tot ce este miraj, tot ce este efemer, de ceea cc prezintă un interes deşert de o zi: iar despre ceea ce este veşnic, despre singurul lucru de trebuinţă, uită. *Mulfi chemaţi, puţinialeşi* (Matei 20, 16).

Dar oare ştiţi voi, toţicâţisunteţi datori s-o ştiţi, că toată revoluţia[I] noastră de acum e mai întâi de toate urmare a apostaziei de la credinţă, de la Ortodoxia noastră iubită dc Dumnezeu, sfântă, de viaţă dătătoare, ce are în sine toată puterea de a pune în rânduialâ,

I Este vorba de revoluţia nereuşită din 1905 *(n. Ir.).*

pentru cei care cred în ea, toate: şi lumea noastră lăuntrică. şi cea din afară, şi politica, şi toată viaţa familială, obşteascăşi economică?

Domnul ne-a încredinţat nouă, ruşilor, marele talant mântuitor al credinţei ortodoxe, întru care s-a mântuit mulţime de oameni credincioşi. Acest talant l-am primit prin apostolii lui Hristos. Acest talant nepreţuit a fost călcat în picioare dc mulţiruşi, şiaceştia vor răspunde pentru cl înaintea Dreptului Judecător. l.a prima venire a lui Hristos ni s-a încredinţat talantul nouă (adică neamului omenesc), şi în tot pământul a ieşit vestirea duhovniceştilor apostoli, şi în toate marginile lumii cuvintele lor. La cea dc-a doua venire, Domnul va cere de la noi toţi socoteală pentru întrebuinţareatalanţilor. Va fi tras Ia răspundere şi împăratul, şi tot supusul, mic şi mare, şi lucrurile fiecărui om se vor arăta înaintea tuturor, nici un gând nu va rămâne ascuns, toată viaţa lăuntrică a fiecăruia se va arăta ca fotografiată, nimeni nu va putea să tăgăduiască ori să se închisteze în păcatele sale, dc nu s-a pocăit în vremea vieţiipământeşti. Dar unde sunt laptele voastre, fraţilor? în ce v-aţi petrecut viaţa pământească, această arvună dc mult preţ dată nouă dc Făcător pentru a ne pregăti de viaţa cea viitoare, pentru a ne dezvolta puterile şicapacităţileduhovniceşti, pentru a

întrebuinţa lucrător talanţii? *împărăteasa de la miazăzi se va scula la judecată cu neamul acesta şi-l va osândi pe el. că de la marginile pământului a venit ca să audă înţelepciunea lui Solomon: şi iată. mai mult decât Solomon este aici* (Matei 12, 42): însăşiînţelepciunea Cea Ipostatică. Iar mulţi orbi cu duhul au luat şi iau învăţătură de la Lev Tolstoi, pe care îl citesc cu lăcomie şi cad în cursele întinse cu îndemânare de către el, se înstrăinează de Dumnezeu, cad în deznădejde şisfârşesc prin a-şi pune capăt vieţii. Iată roadele talantului drăcesc, semănat de potrivnicul lui Dumnezeu prin sluga sa Tolstoi.

Doamne, Tu eşti Adevăratul Domn al zidirii. Ce uneltesc împotriva Rusiei şi împotriva Sfintei Talc Biserici finlandezii, polonii, nemţii, care au strâmbat Evanghelia Ta, care au căzut din Biserica Ta! Doamne, ce uneltesc ci! Hi vor de lot să ne înghită şi să strice Biserica Ta, locaşurile Tale cele sfinte, slujbele Tale, rânduielile Tale, aşezămintelcSfinţilor Apostoli şiSfinţilorPărinţi. Sinoadelor Ecumenice şi locale. Ce am trăit să vedem!

Doamne! Tu vezi viclenia vrăjmaşilorcredinţeişi Bisericii Tale şisârguinţa lor de a o birui. Pune-lc lor sfârşit, ca să moară dimpreună cu aceşti oameni toată lucrarea lor cea vicleană!

Au n-ai semănat sămânţă bună în (urina Ta (a Bisericii Tale)/* *Dar de unde are neghine* (Matei 13, 27): eresuri, schisme, îngăduirea unor dogme noi, toate Telurile de păcate, dorinţa de a stăpâni, primatul în Biserica Catolică, strâmbarea slujbelor, Tainelor, ritualurilor (vezi azimelc)? Domnul răspunde: *Un om vrăjmaş a făcut aceasta* (Matei 13, 28), trufia şi răutatea omenească; însă Domnul lasă toate să crească până la sfârşit, iar în veacul cel viitor va da răsplată fiecăruia după faptele sale.

Lumea este adunarea sufletelor moarte, al căror cap şi stăpânitor este diavolul. Biserica, în adevăratul său înţeles, este adunarea sau unirea sufletelor vii, al căror Cap este Hristos, Dătătorul de viaţă, iar Mângâietor şiSăvârşilor - Duhul Cel de viaţă Făcător. *Lumea mată intru cel rău zace* (1 Ioan 5, 19); lumea c adunarea celor orbi cu ochii inimii. Biserica e adunarea celor care văd totul in lumina cea adevărată. Toţi oamenii din lume nu au cea de-a doua naştere, sunt supuşi orbirii inimii - dar îndeosebi tagma părelnicilor învăţaţişi scriitori ai lumii funcţionăreşti, studenţeşti, femeieşti sunt supuşi, cei mai mulţi dintre ei, de către părerea trufaşă de sine, celei mai pierzătoare orbiri, şi cu atât mai rău cu cât nu îşi dau seama de nenorocirea lor şi o văd doar atunci când urmează să moară şi când toată viaţa lor li se arată ca în palmă. întâmplările

din vremurile noastre întăresc adevărul acestor spuse. în orbirea lor sufletească, ci săvârşesc fapte nebuneşti. Dar nu vă ţineţi capul prea sus şi prea fălos voi, cei învăţaţi, dar necredincioşi (chiar dacă nu toţi) - voi toţisunteţi departe de adevărata înţelepciuneşi de adevăratul rost al vieţiişi de izvorul ci, de calea cea adevărată; mulţi dintre voi nu au gustat din înţelepciunea cea adevărată, înţelepciuneacreştinească, nu au crezut în Hristos ca în Adevăratul Dumnezeu, în Evanghelia Lui, în Biserica Lui, singura adevărată şi dreaptă învăţătoare a adevărului şi dătătoare a vieţii. Voi toţisunteţi orbi şimorţi, chiar dacă păreţiînţelepţi în proprii ochi. *Dumnezeu a făcut nebună înţelepciunea lumii acesteia* (I Corin- teni 1, 20). Dacă vreţi să aveţi adevărata cunoaştere, adevărata înţelepciuneşi adevărata viaţă, lepădaţi trufia voastră, părerea voastră de sine, îngâmfarea voastră. smerili-vă eu adevărat şimergeţi din nou să luaţiînvăţătură de la foştii pescari şiaruncaţi putreda, stri- căcioasaşi nebuna voastră înţelepciune. Coborâţi-vă de la înălţimea voastră, aşezaţi-vâ mai jos. plecaţi capetele voastre şi auzul vostru spre adevărurile cele dinainte de veci. Da, nu este înţelepciunea la Lev Tol- stoi. cel care a înnebunit cu totul, ci la Biserica pe care el o calcă în picioare, la apostoli şi la cvanghelişti. şi la toţiSfinţiiPărinţişi Dascăli ai lumii.

încetaţi a mai bea apa cea moartă a romanelor şi a tuturor cărţilor puturoasei înţelepciunilumeşti, care s-au înmulţit la nesfârşit. De nu veţi asculta, veţi rămâne în veac învăţaţi orbi, care nu cunosc calea cea adevărată şi în păcatele voastre veţi muri şiveţimoşteni întunericul veşnic. Vă ajunge cât aţi râs de adevărurile cele veşniceşi vii; cu dragoste vă chemăm în sânul Bisericii - deşteptaţi-vă din trufia păcatului şi din hipnoza patimilor pc care noi v-o punem, cu toată dreptatea, pe seamă.

Doamne, dacă eu sunt preot al Tău şi în Numele Iau trâmbiţez cu glasul meu de atâţia ani împotriva prcamarelui eretic Tolsloi, a acestui zid înalt al Ieriho- nului, atunci să cadă acest zid al trufiei spre minunarea tuturor celor ce cred în Tine şi Te cinstesc pe Tine, Singurul Domn al slavei, batjocorit de acest eretic între eretici. *Până când. Doamne, necredincioşii se vor Jâli?* (Psalmi 93, 3). Până când se vor făli hula şinecredinţa? Tot pământul s-a umplut de hulă împotriva lui Dumnezeu.

De nu ve/i crede in Mine. veţi muri în păcatele voastre (loan 8,24), grăieşte Domnul către farisei. Vai lui l.cv Tolsloi, care nu crede în Domnul şi moare în păcatul necredinţeişi hulei împotriva lui Dumnezeu! Moartea păcătosului este cumplită *(Psalmi 33, 20). Şi moartea lui - a lui Tolsloi — va fi de spaimă*

pentru întreaga lume (fireşte, rudele vor ascunde asta).

Doamne, scoate Rusia pe calea cea adevărată şi mântuitoare, pentru toate pătimirile şislărşitulmucc- nicesc primit de la uneltele omorâtoarc de către fiii ci credincioşi, din care este aşa o mare mulţime în toate colţurile ci. Doamne, sădeştecredinţă neclintită în inimile tuturor fiilor ei, ca să strălucească Biserica Ta prin ortodoxie, cucernicie nelălamică; învaţă toate tagmele să creadă şi să umble în calea poruncilor Tale.

Care dintre ortodocşi nu ar dori unirea cu toţi catolicii sau luteranii şi să fie una cu ci în Hristos, o singură Biserică, o singură obşte (comunitatej a celor credincioşi! Care însă dintre aceste zise Biserici, mai ales dintre intâi-stătăloriinumiţi papi, patriarhi, mitropoliţi, arhiepiscopi şicpiscopi sau xiondzi (numele polonez, pentru preot - n. tr.), pateri, se va învoi să se lepede de rătăcirile sale? Nici unul. Iar noi nu putem să ne învoim la învăţătura lor eretică fără să aducem vătămare mântuirii sufletului nostru. Iar vrăjmăşia lor faţă de noi este de veacuri. Prejudecăţile împotriva noastră, încredinţarea lor că noi suntem schismatici, nu sunt oare o mare piedică în calea unirii? Poftim de încercaţi să vă uniţi. Oare se pot uni cele de neunit - minciuna cu adevărul ?

Iezuiţii catolici, în folosul papei şi al

propriilor vederi şi scopuri egoiste şi meschine, au pervertit legea conştiinţeişi legea Bvangheliei, afirmând că pentru atingerea scopurilor proprii sau a scopurilor religioase catolicii pot întrebuinţa toate mijloacele nelegiuite; adică şi să omoare, şi să viclenească în tot felul, şi să prigonească credinţa ortodoxă, să o numească schismatică şicredinţă de câini, şi să-i ardă pc ruguri pe ortodocşi, ca pc I lusşi pe alţii.

Ca urmare a abaterilor de la adevărul evanghelic, papii şi Catolicismul au devenit obiectul unei încinse dispute cu privire la adevăr - şi catolicii, apărându-şi nedreptatea, se mânie pe ortodocşi, îi urăsc. îi ocărăsc cu tot Telul de cuvinte nedrepte şi hulitoare şidefaimăînsăşicredinţa noastră, credinţa cea adevărată. Dar să se lepede papii de părerile lor mincinoase, vătămătoare şi pierzătoare şi să ajungă la conglăsuirc cu ortodocşii pentru a se reface dreptatea şi pacea? De unde! Se socotesc în drept să apere minciuna, sătrâmbiţeze sus şi tare minciuna, spre pierzarea lor şi a catolicilor. Catolici, veniţi-vă în lire, treziţi-vă! V-au dus în rătăcire! întoarceţi-vă la adevăr!

Neîndoielnice sunt cuvintele Mântuitorului nostru Iisus I Iristos: *Cela ce nu este cu Mine, împotriva Mea este* (Matei 12, 30). Catolicii, luteranii şireformaţii au apostaziat de la Biserica lui Hristos-ei nu sunt de un cuget cu

noi, nutresc vrăjmăşie împotriva noastră, caută din răsputeri să ne omoare, ne strâmtorcază în tot chipul pentru credinţa noastră, ne batjocoresc şi ne fac toate felurile de neplăceri, mai ales în aşezările lor cele mai însemnate; ei merg în chip vădit împotriva lui Hristos şi a Bisericii Sale, nu cinstesc de via-ţălăcătoarea cruce, sfintele icoane, sfintele moaşte, nu respectă posturile, strâmbă dogmele credinţei celei mântuitoare. Iii nu sunt cu noi, sunt împotriva noastră şi împotriva lui llristos. intoarce-i. Doamne, la adevărata Ta Biserică şimântuieşte-i!

Catolicii sunt vinovaţi, printre altele, de faptul că ne socotesc în chip nedrept eretici şi schismatici, ocărăsc şi blestemă sfânta, dreapta, neprihănita noastră ierarhie'. Biserica sobornicească, nu vor să cerceteze învăţătura noastră ortodoxă din dispreţ, trufie şi silă. nu vor niei măcar să calce într-o biserică dc-a noastră, socotind că se spurcă prin aceasta. Ură satanicească!

De greşitaînţelegere de către catolici a cuvintelor Mântuitorului: *Tu eşti Petru, şi pe această piatră* (pe Hristos, pe Care Petru L.-a mărturisit Fiu al lui Dumnezeu) *voi zidi Biserica Mea. şiporţile iadului nu o vor birui* (Matei 16, 18) depind toate rătăcirile catolicilor şi papilor, şi mai ales părelnicul primat papal în Biserică şi părelnicul rang al papilor de locţiitori ai lui llristos.

Darea în vileag a minciunii catolice. Catolicii îl socotesc pe papa cap al Bisericii, pe temeiul cuvintelor lui lisus Hristos, greşii tâlcuite de către ci: *pe această piatră* (Hristos. nu Petru, după învăţătura noastră) *voi zidi Biserica Mea. şiporţile iadului nu o vor birui* (Matei 16, 18). De ce raportează catolicii cuvintele Mântuitorului: *pe această piatră* nu la Mântuitorul, ci la Petru? Fiindcă Domnul a spus înainte de aceste cuvinte: *tu eşti Petru*, iar după aceea: *şi pe această* [I] *piatră voi zidi Biserica Mea, şiporţile iadului nu o vor birui.* Noi afirmăm că prin cuvintele: *pe această piatră* Domnul S-a avut în vedere pe Sine, iar nu pe Petru - căci piatră a credinţeişi a Bisericii este numit în Scriptură llristos. Apostolul Pavel, vorbind despre piatra cea din pustie, care în chip minunat a izvorât apă pentru evrei şi le-a potolit setea, înţelege piatra ca prcînchipuire a lui l lristos. Dar ca mai marc şi mai limpede dovadă că prin cuvintele: *pe această piatră* trebuie înţeles Hristos ea Temelie a Bisericii, voi aduce locul asemănător din Evanghelia după loan: *Stricaţi templul acesta, şi in trei zile îl voi ridica* (loan 2. 19). Ce a avut aici în vedere Domnul prin *templul* Templul ccl nefâcul de mână omenească al trupului Său, iar nu templul din

---

I Aici nu este vorba de ncprthânirea personală a ierarhilor Bisericii Ortodoxe, ci de ncprihănirca ierarhiei ortodoxe ca aşezământ dumnezeiesc (n. *tr.).*

Ierusalim. Aşaşi în cuvintele de mai sus nu l-a avut în vedere pe Petru, ei pe Sine însuşi. E limpede?

Osia trufiei catolice şi rătăcirii catolice în dogme, conducere şiînvăţătură morală este primatul papal, înţelegerea părelnică şigreşită a spuselor Mântuitorului: *Tu eşti Petru, şi pe această piatră voi zidi Biserica Mea. şiporţile iadului nu o vor birui* (Matei 16. 18). Dc către toţiSfinţiiPărinţi ai veacurilor dintâi şi celor următoare, precum şi chiar dc către primii papi, cei ortodocşi, a fost recunoscut faptul că prin Piatra de temelie trebuie înţelesînsuşilisus I Iristos - *iar Piatra era Hristos* (I Corinteni 10,4). Spre dovedirea acestui adevăr cât se poate de vrednic dc crezare şi dc vădit, voi aduce o spusă din Evanghelia după loan ce are o întorsătură asemănătoare: *stricaţi templul acesta* (loan 2, 19) — prin *templu*i'nţelegându-se templul cel netăcul de mână omenească al Trupului Domnului, nu templul din Ierusalim (lucru ce reiese limpede din context). Prin *templu*, Domnul înţelege tocmai preacuratul Său Trup, la fel cum prin Piatra de temelie trebuie înţelesînsuşiIlristos. iar nu urmaşii Apostolului Petru sau Petru însuşi. Aceasta este limpede. Iar papii s-au închipuit pe sine capi ai Bisericii şi temelie a ei, şi chiar locţiitori ai lui I Iristos. lucru care este prostesc şi cu totul nepotrivit. Şi de aici toată îngâmfarea papilor romani şi

străvechea lor pretenţie la primat şi la cârmuirea după hunul plac a întregii Biserici universale. Hi bine, au şi comis papii, în Biserica lor papistă. felurite şmecherii, felurite dogme mincinoase, care duc la falsuri atât în credinţă, cât şi în viaţă. Aceasta este o Biserică pe dc-a-ntregul eretică.

Este, oare, papa capul Bisericii? Nu, asta e o prostie! Biserica îi cuprinde în sine şi pe sfinţiibineplăcuţi ai lui Dumnezeu şi soborul îngeresc - un singur trup avându-l. drept Cap doar pe Ilristos. Tocmai aici greşeşte papa!

Ducă lisus ar fi avut de gând să dea Bisericii Sale. după înălţarea Sa la cer. un alt cap în locul Său (sau locţiitor, cum spun papii, socotindu-se locţiitori ai lui I lristos pe pământ). El ar fi arătat aceasta limpede înainte de înălţarea Sa - fiindcă este o dogmă atât de însemnată pentru mântuirea sufletelor omeneşti; ba şi apostolii ar fi lăcut vădit acest lucru, sau unul dintre ci s-ar fi numit pe sine locţiitor - dar uite că nimeni dintre ei nu a suflat nici un cuvânt despre acest lucru, amin-ti ndu-şi cuvintele Domnului: *('are dintre voi va vrea să fie mai mare, să fie vouă slugă* (Matei 20. 26); *iar voi toţifraţisunteţi* (Matei 23. 8). Tot necazul stă în aceea că teologii catolici au răstălmăcit cuvintele Domnului către Petru: *pe această piatră* (nu pe Petru, ci pe însuşi Domnul) *voi zidi Biserica Mea* (Matei

16.18). Comparaţi cu spusele Domnului; *Stricaţi templul acesta* (Trupul lui I Irislos), *şi in trei zile îl voi ridica* (loan 2. 19).

Cât sunt de sfinte credinţaşi Biserica Ortodoxă! Cât sunt de drepte, pline de pacea lui Dumnezeu, pline de nesfârşităşinedcscrisăfrumuseţe (adu-ţi în închipuire pe toţisfinţii, după numele lor. aşa cum sunt zugrăviţi în icoane, adu-ţi aminte Vieţile lor, pline dc toată virtutea şi de minuni atât în viaţa pământească precum şi după moarte)! Biserica îndestulează toate trebuinţele duhului omenesc şimântuieşte pe tot cel ce s-a dăruit ei şi i-a rămas credincios până la sfârşitulvieţii. Slavă, Doamne, sfintei Tale credinţe ortodoxe! Papiştii, recunoseându-l drept cap al Bisericii pe papă, l-au ridicat pe tron în locul lui 1 Iristosşi l-au divinizat, iar pe I Iris- tos L-au pus pe planul al doilea. Pe papa l-au făcut locţiitorul lui Hristos, în timp ce I Iristos*rămâne cu noi in toate zilele, până la sfârşitul veacului* (Matei 28. 20). Ci uitaţi-vă câte rătăciri sunt îngăduite în credinţa papei (iar nu a lui f Iristos), rătăciri ciudate, hulitoare de Dumnezeu - şi-i veţi întoarce spatele cu nemulţumireşi groază! - O, trufie omenească! O, trufie sataniccas- că! Auzi: Papa infailibil! O, iezuitism!

Dacă papa Romei ar fi cu desăvârşire de un cuget şi de un suflet, de o învăţătură cu

Domnul, el s-ar putea numi, chiar dacă nu în înţelesul propriu, „cap al Bisericii”: însă fiind de alt cuget decât Hristos şiînvăţând împotriva celor propovăduite de către El, papa este eretic şi nu se poate numi „cap al Bisericii", nici nu poate învăţa el Biserica - fiindcă ca c *stâlpul şi întărirea adevărului* (I Timotei 3. 15). iar papa şipapiş- tii sunt trestie clătinată de vânt şi au strâmbat cu desă- vârşire adevărul lui Hristos atât în învăţătură, cât şi în slujire (azimele şi scoaterea Proscomidiei), şi în cârmuire, robind ereziei lor întreg Catolicismul şitacân- du-l cu neputinţă de îndreptat: fiindcă papa, cu toate ereziile sale, este recunoscut ca infailibil de Biserica Catolică şi, ca atare, este de neîndreptat în cugetarea sa potrivnică Bisericii.

Catolicii, recunoscându-l drept cap al Bisericii pe papă, pe adevăratul Cap al Bisericii - Hristos - L-au pierdut şi au rămas lipsiţi de Cap. întreaga istoric a pa- pismului dă mărturie că la catolici nu este Cap, fiindcă ei fac lucruri necuvioase, luptă împotriva Bisericii Ortodoxe nu duhovniceşte, ci după trup - prin ură, răutate, răzbunare, ocări de tot felul, ucideri de după colţ, incendieri, răscoale, violenţă, nesupunere, separatism, în ciuda faptului că în Rusia polonezii trăiesc în libertate, neîmpilaţi, în voie, în îndestulare, la fel ca celelalte naţii. Ura catolicilor faţă de

ortodocşi este istorică, ură din cele mai turbate: preoţiişi episcopii catolici, ba chiar şimulţi dintre intelectualii polonezi, sunt gata să nc înghită de vii, Luminează-i, înţclcpţcştc-i şimântuieşte-i. Doamne! Dar unde este la ei Capul Bisericii - Hristos? El este dragoste, bunătate, blândeţe, milostivire, îndelungă răbdare: iar la catolici nu este nimic de acest fel. Iar în învăţătura lor dogmatică - vai, câte erezii, inovaţii, abateri de la adevăr! O, pierzător sistem papist!

Singurul Cap al Bisericii cereşti, pământeştişi din cele mai dedesubt este I Iristos Dumnezeu. Oare poate papa, un om, să fie cap al Bisericii care este în ceruri? Nu poate. Dar, îndeobşte, poate fi cap al întregii Biserici pământeştişi poate dispune cum vrea de soarta pământească şi de cea de dincolo de mormânt papa, care este un om păcătos? Oare papa s-a răstignit pentru noi? Oare S-a împărţit Hristos? Oare temelia cea neclintită a Bisericii, care fiinţează străbătând toate veacurile, poate fi un om care, ca să zic aşa, nu dăinuie mai mult de o zi şi este pururea schimbător, asemenea unui caleidoscop. în gânduri, stări sufleteşti, hotărâri, întreprinderi? Citiţi istoria papilor: cum au fost ci? Oare mulţi dintre ei au fost pe de-a-ntregul vrednici de scaunul lor? Şi numai în primele veacuri au fost câţiva vrednici, iar în veacurile ce au urmat câţi papi nevrednici

şistricaţi n-au fost, spre ruşinea întregii Biserici Romane? - Catolicii arată că şi în cărţile noastre de slujbă Fetru este numit cap al Bisericii. Da. dar el este numit astfel nu în înţelesul propriu, ci ca întâi-stătător al Bisericii Romane, dar nu al celei Universale. In acest înţeles erau numiţi capi ai Bisericii mitropoliţii vechii Rusii - Petru, Alexie şiceilalţi.

Este uluitor cum în libera lor cugetare oamenii învăţaţi, vicleni şi mândri îi răstălmăcesc pe marii lor dascăli - pcînsuşi Hristos, înţelepciunea cea Nesfârşită, pe apostoli, care aveau înţelepciunea Duhului Sfânt; astfel, catolicii au strâmbat învăţăturaînsuşiPreaînţeleptului I Iristos, învăţătorul Cel Ceresc, fără de Care nimeni nu cunoaşte pe Tatăl, afară de El, Fiul; Hristos spune că Duhul de la Tatăl purcede, în timp ce catolicii şi luteranii dimpreună eu anglicanii zic că LI purcede de la Tatăl şi de la Fiul. Ci încetaţi odată a mai huit pe Duhul Slănlşi a ridica minciună asupra Lui: cei ce hulesc pe Duhul Sfânt nu vor fi iertaţi nici în veacul acesta, nici în cel viitor. Iar voi aţi uitat cuvintele Apostolului: *Dacă noi sau înger din cer vă va hinevesli vouă altceva decât am binevestil vouă, să fie anatema* (Galatcni 1, 8). Kstcînfricoşător acest cuvânt sau nu? - *Cerul .fi pământul vor trece, dar cuvintele A fele nu vor trece* (Matei 24,35). Iar cuvintele

Apostolului sunt cuvinte ale lui Dumnezeu. Nu vă supăraţi, prieteni, ci luaţi aminte întru simplitatea inimii la adevărul lui Dumnezeu, fiindcă şi noi vorbim şi îndrăznim din simplitatea inimii. Lepădaţi minciuna şiprimiţi adevărul, şiuniţi-vă cu noi întru unire de cuget; vă ajunge cât v-aţi împotrivit şi v-aţi certat. Venirea lui Hristos este aproape, la uşă.

Proscomidia înfăţişează grăitor toată Biserica împreună cu Capul-Hristos şi cu mădularele cereşti, pământeştişi dintru cele mai dedesubt (cei adormiţi). O, minunată unire a lui Dumnezeu cu oamenii! Roma- no-catolicii au lepădat Proscomidia şi prin aceasta au decapitat Biserica, rupând legătura vădită a Bisericii văzute, luptătoare, cu cea cerească, triumfătoare, ca în loc de Hristos să dea Bisericii un alt cap, omenesc, neliber de rătăciri - rătăciri la care acesta face părtaşeşi mădularele sale: clericii şi mirenii. O, cât de înţeleaptă, adevărată şi mântuitoare e întocmirea Bisericii, păzită de rătăciri de către Duhul Sfânt - Luminătorul şi Hristos - Capul Atotputernic!

Mijlocirea Sângelui. Cred în atotcurăţitoarea mijlocire a preacuratului Sânge al lui Hristos Dumne

zeu, celui vărsat spre iertarea păcatelor întregii lumi (ce crede neabătut şi după adevăr) şi a păcatelor mele; cred în atotputernica mijlocire a Sângelui acestuia, care grăieşte (mijloceşte) mai puternic decât cel al lui Abcl. Papii şi catolicii au lepădat în ce-i priveşte pe mireni acest Sânge atotmijlocitorşi nu îl dau acestora - probabil din economie, ca să consume mai puţin vin! Şi cu ce râvnă turbată îi trag pe ortodocşi la Catolicism, la această credinţă pierzătoare! Apără. Doamne, Ortodoxia de cumplitul Catolicism. în care toţi se supun samavolniciei papei, a iezuiţilor.

Talantul Ortodoxiei sobornicești l-am primii de la Dumnezeu spre slava lui Dumnezeu şi mântuirea noastră. Cum întrebuinţămşiînmulţim acest talant? Cum îi mulţumim Domnului? Ce fel e pocăinţa noastră? Ce fapte bune facem? *Nu este cel ce face bunătate, nu este până la unul. To(i s-au abătut, împreună netrebnici s-au făcut* (Psalmi 13, 3). Oare aceste cuvinte ale Scripturii nu ne zugrăvesc şi pe noi?

2. Căderea în păcat şi urmările ei. Diavolul - pricinuitorul păcatului. Însemnătatea Jertfei de pe Golgota şi a Tainei Împărtăşaniei în lucrarea proniatoare a mântuirii oamenilor

In orice om, chiar dacă este înţelept, se află şi multă prostie, şi uneori prostie dezgustătoare. Păzcştc-te în fiecare clipă, omule, de prostia ta. Această preama- re prostie este păcatul: de la el vine toată vătămarea.

Căderea primilor oameni şi a întregului neam omenesc a fost adâncă, largă, pierzătoare şiînfricoşătoare prin urmările sale - prin pierderea acelor daruri de viaţă dătătoare de care omul s-a lipsit după căderе şi prin acele roade înfricoşătoare pe care Ic-a născut păcatul, ca urmare a despărţirii de Dumnezeu — Izvorul vieţii.

Păcatul este otravă alotspurcatâ, omorâtoarc, cât se poate de chinuitoare şi totodată amăgitoare a satanei, care ucide sufletul şi trupul pe veci, care cufundă în întunericul cel dinafară, care desparte sufletul pe veci de Dumnezeu. De această otravă curăţă numai Sângele lui 1 Iristos.

Via pe care a sădit-o Domnul. Domnul

aştepta de ia ea ciorchini dulci, iar ea, via, s-a preschimbat în spini.
Cununa dc spini dc pc capul Mântuitorului însemnează spinii păcatelor, de care s-a umplut omenirea.

O. păcat, păcat! Cât eşti dc pierzător! Tu ai tăcut străină de Dumnezeu lumea pc care HI a zidit-o din nefiinţă. *în lume era, şi lumea printr-însul s-a făcut, şi lumea pe Dânsul nu L-a cunoscut. Intru ale Sale a venit, şi ai Săi pe Dânsul nu L-au primii, iar câţi L-au primit pc Dânsul, le-u dat lor stăpânire ca să se facă fii ai lui Dumnezeu, celor ce cred întru numele Lui, cari nu din sânge, nici din poftă trupească, nici din poftă bărbătească, ei de la Dumnezeu s-au născut* (loan 1, 10-13).

în ce stă puterea nelegiuirii, prcamarca nebunie-dc bunăvoie, nerecunoştinţaşi nenorocirea primilor oameni? în aceea că ei L,-au schimbat pe Dumnezeu pentru lăptură, dragostea către Făcătorul pentru dăruirea faţit de făptura vicleană, preasfânta unire nestricăcioa- să cu Făcătorul pentru necurata, vicleana, reaua şistri- căcioasa unire cu făpturile. *Cel ce iubeşte pe lată sau pe mamă* (sau pe fiu sau pe fiică) *mai mult decât pe Mine. nu este vrednic de Mine* (Matei 10, 37). Ce să mai spunem de legăturile şi împătimirile păcătoase ale curvarilor şicurvclor, despre unirile cu gând rău, aşa cum sunt asociaţiilerevoluţionare de acum? De asociaţiilesectanţilor, schismaticilor,

ereticilor, de asociaţiile tâlharilor, hoţilor, îndreptate împotriva stalului?

Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău cu toată inima ta şi cu tot sufletul tău şi cu tot cugetul tău, şi pe aproapele tău ca pe tine însuţi (Matei 22. 37). Din clipa neascultării dc porunca lui Dumnezeu în rai. omul a că- /ut dc sloboda sa voie din iubirea lui Dumnezeu şişi-a mutat dragostea pervertită asupra lui însuşi (iubirea dc sine, egoismul) şi asupra lucrurilor pământeşti, s-a îmbrăcat cu totul în înşelareavrăjmaşuluişi a întors asupra sa această înşelare, s-a lăsat înşelat de înţelegerea/ raţiunea sa, căzând de la înţelegerea [raţiunea! dumnezeiască- a căzut în mii de înşelări, în înşelarea tuturor desfătărilor pământeşti, şi în inima lui nu a mai rămas loc pentru Dumnezeu, pe Care trebuie a-L iubi (cu toată inima) cu toată fiinţa, a-L proslăvi, Căruia trebuie a-I mulţumi, pe Care trebuie a-L cinsti prin jertfe plăcute Lui. ca semn de mulţumitășirecunoştinţă.

Dacă aţi trivial împreună cu Hristos, cele de sus căulafi, unde este Hristos şezând de-a dreapta Tatălui (C'oloseni 3, 1). Pentru a înţelege pe deplin cuvintele acestea trebuie să ne amintim că omul, prin păcat, a căzut cu totul dc la Dumnezeu şi s-a tăcut în întregime pământesc, lumesc, iar nu al lui Dumnezeu, nu duhovnicesc, nu ceresc, aşa cum trebuie să fie, s-a făcut rob al nebuniei,

deşertăciuniişi stricăciunii, şi nu numai că nu s-a tulburat de această stare a sa, ci s-a desfătat (ca şi acum), lapocăinţă n-a gândit şi nu a recunoscut că are neapărată nevoie de ea. aşa cum nici acum nu recunosc aceasta scriitorii trufaşişiîndeobşte oamenii trufaşi, care au uitat că sunt *viermi, şi nu oameni* (Psalmi 21,6), pământ şicenuşă.

înşelându-se cu rodul oprit în rai, Adam şi Eva au lăsat moştenire pierzătoare. înşelătoare neamului omenesc - toată înşelăciuneaşi minciuna pământească, toată deşertăciunea, toată nebunia păcatului, şiînain- ic de toate însăşi femeia a fost făcută obiect al înşelăciunii, poftei şi batjocoririi de către bărbaţiinelegiuiţi! O, ce adânc şi în ce necurăţie a căzut femeia, fosta fecioară! Cum umblă prin necurăţiilcşi poftele ci bărbaţiiînverşunaţi spre parte femeiască! Şi apoi, fiecare om, afară de cei aleşişi cu cuget bun, a preschimbat în înşelareşi împătimire toate cele pământeşti ale sale - însăşiviaţa a preschimbat-o în toată patima şi s-a tăcut pentru sine însuşi obiect şi scop al patimilor de tot felul. întunecime veşnică, dacă Domnul nu va lumina ochii inimii. O! Jalnică vietate este omul, întru început dăruit de Făcător cu libertate, chip şi asemănare, şi pus împărat al tuturor făpturilor neraţionale, care în multe privinţe sunt mai raţionaleşi mai pe potriva menirii lor decât omul. Dumnezeu S-a îndepărtat din inimile omeneştişi nu

împărăţeşte în ele, fiindcă în ele împărăţeşte duhul viclean a toată înşelareaşi înstrăinarea dc Ziditor - satana; omul s-a făcut atelier al diavolului, laborator al răilor draci, care clădesc în el toată înşelăciunea, tot răul. Hristos Răscumpărătorul a venit pe pământ tocmai pentru a smulge pe om din această înşelare pierzătoare şi a reaşeza în el chipul lui Dumnezeu şi asemănarea lui Dumnezeu şi a-l face făptură nouă şi a-l uni iarăşi cu Dumnezeu. Şisfinţii au atins ţelul asemănării cu Dumnezeu prin credinţă, dragoste, osteneli, smerenie, ascultare, rugăciuni necurmate. Slavă lui Dumnezeu pentru toate!

Eva s-a înşelat cu rodul oprit, şi iată că întreaga omenire a căzut în înşelareavieţii, şitoţi au început să se înşele,şi femeia însăşi a devenit obiect dc înşelare prin frumuseţea ci trupească, şi totul, totul a devenit pentru om obiect de înşelare: şi mâncarea, şi băutura, şi îmbrăcămintea, şi banii, şi toate jocurile, şidistracţiile, şivietăţile - câinii, pisicile, păsările: de toate s-a împătimit omul. şi Dumnezeu nu a mai fost la el în inimă: Dumnezeu a devenit uitat în inimi, depărtat şidispreţuit, hulit. O, nemulţumitoare vietate este omul! O, ce vietate proastă, chiar dacă e cinstită cu înţelegere (raţiune)! Ce mai pedepse meriţi, rău nărăvilule!

înfricoşător, neînchipuit de stricată e firea oamenilor cu păcate de tot felul, păcate de care şi să vorbeşti c ruşinosşi dureros

şiînfricoşător. Noi, preoţii-du- hovnici, ştim asta mai mult decât oricare altul, şi mai ales aceia dintre noi care prin apropierea şi mângâierea duhovnicească şi împreună-pătimirea lor, prin credinţa lor fierbinte şinefăţămiciafaţă de bolile duhovniceşti ale fiilor lor duhovniceştişi-au câştigat încrederea lor. O, cum bolesc de păcate aceste simple şinotăţamice suflete ale păcătoşilorşi păcătoaselor, şi cum au nevoie de împreună-pătimirea noastră, de sfat, de doftoricircşi de milostivirea dumnezeiască! Nu este grozăvie şi urâciune a păcatului în care omul să nu fi căzut. Cutare păcătos sau cutare păcătoasă s-a împreunat cu toţiapropiaţii, chiar şi cu rude, cu toate animalele de casă, cu păsări, cu pisici, câini, porci, cai, vaci, viţei. - Dumnezeule! Dar ce înseamnă asta? Până unde a căzut omul? Şiaceştia sunt oameni simpli: iar cei învăţaţişieducaţi, cei bogaţi, de neam, cad şi au căzut încă şi mai rău. cu toată educaţia lor - făcând ruşinebărbaţii între ei. Vechii împăraţi păgâni erau împătimiţi după băieţifrumoşişiîşi împlineau cu ei pofta trupească. Acelaşi lucru l-au făcut şi unii dregători dc rang înalt. Sfântul Andrei, nebunul pentru Hristos, l-a văzut desluşit dc aceasta pe un dregător dc la curte. Nu degeaba un pustnic, nevoitor înalt, adunând o dată pe fraţişi vorbind cu ei despre sărăcia şi nevoia sufletească şi despre pătrunderea scârnăviei păcatului în firea omenească, spre sfârşii a grăit: „Fraţilor, să ne rugăm şi să

plângem cu toţii!”, şitoţi au vărsat lacrimi de zdrobire a inimii.

Oare nu vă simţiţi în starea celui care a pierdut ceva. în starea omului care s-a pierdut? Dar în ce stă pierderea aceasta? - într-un lucru foarte însemnat: aţi pierdut în voi ceea ce era pus în chip fiinţial în firea noastră, aţi pierdut asemănarea cu Dumnezeu, iar deseori şi chipul lui Dumnezeu, pe care l-aţi stricat, l-aţi schimonosit, l-aţi pângărit. Deci, căutaţi mai repede această drahmă pierdută.

Vrăjmaşul diavol, care a înşelat pe Adam şi Eva prin pomul oprit, înşală până acum pe toţi oamenii cu toate împăiimirile lumii şivieţii - cu mâncarea, cu băutura. cu patima desfătării trupeştişi celelalte patimi, lată cât de largi şi adânci sunt urmările păcatului!

A se înfrâna de la patimi au deosebită nevoie viitorii soţi, fiindcă patimile trec, odată cu naşterea, şi la copii şi li se împărtăşesc, aşa încât copiii devin jalnici moştenitori atât ai patimilor părinţilor, cât şi ai bolilor acestora (dc pildă sifilisul). O, moştenire a păcatului, moştenire de plâns!

Cât dc scârbos este păcatul, oricare ar fi el, pentru Domnul Cel Atotsfânt! El e o urâciune, care desparte de Dânsul sufletul care păcătuieşte. *Soco/iţi-vâpe vai morţi a fi păcatului ţi vii lui Dumnezeu intru Hristos lisus, Domnul nostru* (Romani 6, 11).

Putoarea păcatului, primită de om în el din neştiinţă, ncprevedereşi deprindere în tinereţe, rămâne în suflet şi în mădularele trupeşti până în anii maturităţii. iar câteodată până la bătrâneţe, şiîndeobşte toată viaţa. Adu-ţi aminte şifereştc-tc!

Să mori pentru păcat spre a via pentru Dumnezeu. Cât de nimicnice. stricăcioase, necurate şi pierzătoare sunt năzuinţele tale, omule! Fie despart de Dumnezeu sufletul, cufundă sufletul în stricăciune şi în moarte, îl orbesc, îl aruncă în robie ruşinoasă - în nebunie! Vai inimii! Pe crucea minţiişi inimii să năzuim şi să ne răstignim împreună cu I Iristos, Cel care pentru noi S-a răstignit. Amin.

Viaţa noastră c încercare necurmată prin mijlocirea împrejurărilor lumeştişi a ciocnirilor cu oamenii - ca să se arate măsura în care suntem aplecaţi cu sufletul şi inima spre credinţă, nădejde şi dragoste către Dumnezeu, Făcătorul nostru, şi dragoste către aproapele. şi măsura în care suntem aplecaţi spre păcat şi feluritele patimi trupeşti ale vieţii, altfel spus spre ascultarea de diavol, care lucrează prin patimile trupeştişiînşelările lumii. - Fericit cel care va pricepe această adâncă sarcină a sa şi va merge cu pas ncşovăiclnic spre Dumnezeu, biruind încercările venite din partea trupului şi lumii, luptându-se cu lumea şi cu stăpâ- nilorul

acestei lumi, ce ne înşeală Iară încetare prin pofta trupului, pofta ochilor şi trufia vieţii. Sfinţiibi- neplăcuţi ai lui Dumnezeu, viaţa lor, ne slujesc drept pildă şi îndrumar în viaţa noastră.

Domnul a mărit pe om peste toate lâpturilepământeşti, zidindu-l după chipul şi asemănarea Sa, cu suflet înţelegătorşi fără moarte, pe care nici după înfricoşata lui cădere în scârnăvia şi stricăciunea păcatului şimorţii El nu l-a părăsit, şi cu osebire l-a mângâiat şi l-a miluit, trimiţând spre curăţirea lui pe Fiul Său Cel Unul-Născut. *Că pe Fiul Unul-Născut curăţire L-ai trimis, Bunule, in lume,*vesteşteslăntulimnograf al Bisericii. Câţivrăjmaşi nu arc omul căzut, robit! - Propriul trup viclean, multpătimaş; diavolul, care priveghează şivicleneşte ca să ne dea pierzării; lumea preacurvarăşi păcătoasă, dimpreună cu toate năravurile şiînşelările viclene, cu toată deşertăciuneaşi nestatornicia sa. In fiecare clipă este primejdie din partea păcatului, primejdia pierderii sufletului şi trupului. în fiecare clipă trebuie să stăm de strajă, să luptăm cu păcatul şi cu vrăjmaşul: să priveghem şi să postim, să ne rugăm şi să cugetăm la Dumnezeu, să plângem pentru noi înşineşi pentru ceilalţi care pier neîncetat şi pretutindeni, căci pretutindeni cursele vrăjmaşului sunt întinse spre pierzare, pretutindeni vânează pe cel necercal

vânătorul viclean. nu stă degeaba nici o clipă. Priveghează, sudete. roagă-te. luptă-te, scapă de cursele vrăjmaşului.

Până când aveţi lumina, credeţi in lumină, ca să nu vă cuprindă întunericul (loan 12, 36). înfricoşate sunt aceste din urmă cuvinte. Domnul îi preîntâmpină pe iudei să lase necredinţa, orbirea, viclenia şi hula lor împotriva lui Dumnezeu şi să creadă în El, Lumina Cea Neînserată. Ce luminează pc lot omul - altminteri se vor face pradă şi mâncare satanei, care răcneşte ca un leu. Cumplit e să fii înghiţit dc acest şarpe, de acest chit al întregului iad. Păziţi-vă, fraţişi surori, şislujiţi cu osârdie Domnului, până ce sunteţi vii şiputeţi face ce vreţi cu voi înşivă.

Otrava nenumăratelor păcate a îmbolnăvit toată fiinţa omului, sufletul şi trupul, şi totdeauna caută să se tăi- nuiască de om, să îşi ascundă urâţenia, chipul său slut. ca omul să nu o urască şi să nu simtă faţă de ea dezgust şi ură; ca linguşeşte pururea pe om, se înfăţişează în- tr-un chip plăcut, atrăgător, şi cere să fie ascultată şi satisfăcută ca şi cum aceasta i s-ar datora (vulpea!).

Dumnezeu l-a mărit pe om, zidindu-l după chipul şi asemănarea Sa, iar vrăjmaşul, hulitorul şi amăgitorul, se străduieşte neîncetat să-l spurce, să îl nimicească prin gânduri nevrednice şi hule. Blestematul!

De toate necazurile şi întristările ne-a izbăvit şi ne izbăveşte Domnul nostru

lisusIIristos. şi noi li mulţumim pentru aceasta din toată inima noastră. Dar ce grabnic ne împresoară vrăjmaşul cu necazuri aduse asupra noastră fără veste, nu se ştie dc unde, mai ales prin oameni răi şi vicleni sau prin întâmplări neprevăzute. — Slavă Ţie, Celui ce păzeştiviaţa noastră de întristări şi de necazuri!

Rostesc blestem solemn împotriva primului care a apostat de la Dumnezeu, de la veşnica Lui dreptate, rânduială, pace şi fericire, primului care a îngăduit să se nască păcatul şi toată urâciunea lui în zidirea curată a lui Dumnezeu, luceafărului căzut din înăl- ţimca măririi şisfinţeniei, prin îngăduinţaPreaînţe- leptului Făcător, ca mai mult, în nesfârşire, să se arate îndelungă-răbdarea Sa şi să strălucească nevoinţelcşi vitejiile duhurilor bune care au fost credincioase lui Dumnezeu şi au rămas statornice în bine, precum şi ale oamenilor credincioşi lui Dumnezeu până la moarte, ca să se afle loc pentru neîntrecutul po- gorământalotrăscumpărător al Dumnezeu-Omului, al Domnului nostru lisus Hristos. pentru întruparea, crucea, moartea. îngroparea. învierea Lui şi pentru biruinţa hotărâtoare a binelui asupra răului; blestem rărunchii necredincioşişinemulţumitori in care s-a zămislit pentru prima dată prostească, obraznica închipuire şi trufie de a se asemui lui Dumnezeu şi a pomi război împotriva Lui, a veşnicei Lui dreptăţi, sfinţenii, înţelepciuni, nesfârşitei Lui frumuseţişi puterii Lui celei nebiruite.

Cel dintâi care a apostat de la Dumnezeu este diavolul, ce s-a trufit înaintea Făcătorului, a pornit război împotriva Lui şi a dreptăţii Lui. iar apoi împotriva neamului omenesc, care a ascultat, în Adam şi Eva, de gra- iurilc lui amăgitoare. Omul, biruit de vrăjmaş din nclu- are-aminte şiuşurătateşi robit de el prin toate felurile de păcate, trebuie să ducă război necontenit cu vrăjmaşulşi cu păcatul şi să îl biruie cu ajutorul lui Dumnezeu, pentru a-şi recăpăta dreptatea dumnezeiască, sfinţeniaşi pacea dumnezeiască, pe care le-a pierdut din uşurătate, şi să ajungă la cununa biruinţei - ncstrică- ciunea. Asta o cere dreptatea dumnezeiască. Recapătă, creştine, asemănarea cu Dumnezeu, pe care ai pierdut-o, şiviaţa cea fericită împreunată cu nemurirea.

Vrăjmaşul nu dormitează: ziua şi noaptea. în somn şi aievea el ne atrage la păcat şihrăneşte în sufletul nostru toate patimile omorâtoarc de suflet. Privcghea- ză. omule, răstigneşte patimile trupeşti, mai ales răslăţarca pântecelui şi toate păcatele trupeşti.

O lume de închipuiri, o lume de iluzii clădeşte pentru noi în fiecare noapte vrăjmaşul nostru cel netrupesc, şi precum când suntem treji ne clădeşte în fiecare zi o lume de închipuiri, aşaşi în vis. Ziua şi noaptea e omul sub vraja vrăjmaşilornctrupeşti. Să ne izbăvească de dânşii Domnul!

Cât de mult ne împărtăşim prin simţuriletrupeşti de lucrurile văzute! Cu vederea, de pildă, îi fixăm pe trecători, feţele, mersul, costumele lor, şi deseori ne lăsăm atraşi în chip păcătos: îndeobşte, întrebuinţăm toate simţurile noastre într-un chip pătimaş, prin toate simţurile se străduie vrăjmaşul să depărteze de Dumnezeu inimile noastre. Vai nouă! Este nevoie de luptă statornică, de priveghere statornică, altfel păcatul cel preaticălos ne va robi şinc va face slugile sale. *Doamne, ajulă-nc nouă, pentru Numele Tău. Doamne al puterilor, fii cu noi!*

Izbăveşte-mă de sporirea satanicească. Diavolul sârguieşte, sârguieşte ceva de necrezut să-l vâneze pe om ca să îl piardă pe vecie, iar oamenii dormitează, stau în nelucrare şi dorm în deşertăciunea lor lumească. în împătimirile lor de câştiguri, de răsfăţ al pântecelui, de curvic. de jocuri (teatru şicărţi), de modă, scriitoriceşti, de somn şi de tot felul - şi pier cu miile, ca muştele de moartea-muştei'. Sârguiţi, dar, sârgu-

' Ciupercă ce conţinesubstanţe letale pentru muşte, un fel de insecticid natural *(n. ir).*

iţi, creştinilor, să mântuiţi sufletele voastre, cât aveţi vreme, cât mai aşteaptăşi îndelung rabdă Domnul, cât nu s-au zăvorât porţileîmpărăţiei cerurilor. *Au venit fecioarele cele nebune, zicând: Doamne, deschide noua!,*şi le va răspunde Stăpânul: *Plecaţi de la Mine: nu vă cunosc pe voi!* (Matei 25, 11-12).

Şi cum grăbeşte Domnul a mântui sufletele celor credincioşi, cu luare-aminte şipregătiţi! în orice ceas, în orice minut grăbeşteşi trimite toate mijloacele de trebuinţă. *Domnul mă paşte, şi nimic nu-mi va lipsi. In locul păşunii, acolo m-a sălăşluit, la apa odihnei m-a hrănit, sufletul meu l-a întors, povăţuitu-m-a pe cărările dreptăţii, pentru numele Lui* (Psalmi 22, l-3). O, gră- biţi-vă, dar, creştinilor, către mântuire!

Vrăjmaşul mântuirii noastre rămâne, iată, de aproape opt mii de ani credincios sistemului său viclean, pierzător, ca să vâneze oamenii spre pierzare prin toate smintelile şi patimile. Şi pe câţi. pe câţi oameni lipsiţi de prevedere şi de credinţă, trufaşi, vicleni şi răi nu i-a pierdut şi nu i-a surpat în iad, oameni din toate popoarele, limbile, stările, vârstele, bărbaţişi femei deopotrivă, cât de larg este botul lui de foc, cu care înghite pe necredincioşi!

Vrăjmaşul, care l-a înşelat pe Adam şi prin înşelareşi-a primit stăpânirea asupra iui. l-a lipsit de stăpânirea asupra naturii şi s-a declarat pe sine stăpânilor al acestui veac; iar la început stăpânilor al acestui veac şi domn al tuturor făpturilor văzute fusese pus de că- tre Dumnezeu omul, aşa încât nici focul nu putea să îl ardă, nici apa să-l înece, nici fiarele să-l vatăme, nici vreo otravă să-i facă stricăciune: iar când s-a dat pe si

ne înşelăciuniivrăjmaşului, a dat vrăjmaşuluişi stăpânirea sa. De aceea fermecătorii şi vrăjitorii, prin lucrarea puterii potrivnice şi cu îngăduinţa lui Dumnezeu, fac unele minuni, stăpânind fiarele sălbatice şi intrând fără vătămare în foc şi apă, precum lanisşilamvris, ce s-au împotrivit lui Moisi, şi precum Simon magul, care s-a ridicat asupra Apostolului Petru.

Eşti biruit de vrăjmaşul cel viclean? Biruic-l şi tu; ţi s-au dat puteri, ţi s-a dat tot harul ajutător şiîmpre- ună-lucrător pentru a birui asupra vrăjmaşului: fii credincios, nu dormi, nu slăbi, ci încordcază-ţi toate puterile. *Celui ce biruieşte, voi da lui să şadă cu Mine pe tronul Meu* (Apocalipsa 3, 21). O, simplitate a inimii! O,credinţă necugetătoare de vicleşug!

Să păzeşti cură(ia şi pacea sufletului tău ca pc lumina ochilor, *să nu dai sminteală piciorului tău.* Toată împătimirea pământească, a acestei vieţi, este de la diavolul. îndată s-o lepezi şi s-o dispreţuieşti. ca să dobândeşti pe llristos întru nemurire.

Prin căderea sa, omul a alunecat şi s-a abătut foarte departe la stânga, îndepărtându-se de Dumnezeu. Dătătorul de viaţă, pierzând dreptatea şiviaţaşimoştenind viclenia vrăjmaşului, deşertăciunea lui, împătimirea de stricăciune, răutatea, trufia, zavistia şi moartea; pentru ca omul să fie îndreptat trebuia făcută calea întoarsă, iar asta nu putea s-o facă fără voia aparte,

atotputernică, a lui Dumnezeu, fără răscumpărarea prin Mielul lui Dumnezeu. Cel Drept. Cel fără dc păcat. Dumnezeu-Omul; trebuia să recapete dreptatea şisfinţenia pierdută, însă diavolul a pus în aşa chip stă-pânire pe jertfa sa. că Iară o răscumpărare pe măsură, desăvârşită, prin dreptatea veşnicăşinesfârşită, nu a putut şi nu a vrut să înapoieze jertfa sa lui Dumnezeu -Ziditorul şi. după dreptatea lui Dumnezeu, omul a Cost dator să pătimească sute şi mii de ani, până ce a venit pe pământ Izbăvitorul neamului omenesc ca să plinească toată dreptatea, să pătimească pentru cei nedrepţişi să moară pentru ei, să calce moartea şi să învie din morţi, dăruindu-lc tuturor învierea. Iată cc vrăjmaş puternic ne ţinea în legăturile morţii!

Neslarşit de preţios este în noi principiul duhovnicesc - sullctul nemuritor, zidit după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, înţelegător [raţionali, iubitor, liber. Iară de moarte, simplu după fiinţă, necompus, nedespărţit: însă păcatul, născocit dc diavol, l-a strâmbat şi l-a schimonosit, l-a dedublat în chip nefiresc, a întors gândurile şi alipirea şi dragostea lui către lăptu- ră în locul Ziditorului, l-a întors dc la dragostea faţă de începutul său dintâi. Chipul său dintâi. Viaţa sa dintâi, l-a atras la începătorul răului şi întunericului - diavolul a semănat în cl gânduri deşarteşi mincinoase, năzuinţeşisimţămintepătimaşeşideşarte, împătimiri faţă de lăpluri. a abătut ochii lui de

la nestricăeiuneşi i-a întors către stricăciune, de la cer către pământ, de la rai către locul de surghiun. Omul arc neapărată nevoie căzut fiind să se ridice, rătăcit fiind să se întoarcă la calea cea adevărată, dintru început, surpat în întuneric fiind să se întoarcă la lumină, prăbuşit întru stricăciune să se întoarcă la viaţă, aruncat în robie să se întoarcă la libertatea cea dinainte a duhului. Toate acestea le face în noi Domnul lisus Hristos prin puterea Duhului

(>()

Sfanţşi de viaţă Făcător; toate acestea le-au înfăptuit în viaţa lor pământească Sfinţii Apostoli şitoţisfinţii pe calea credinţei, pocăinţei, cuvântului tui Dumnezeu, a dispreţuirii lumii preacurvarc. deşarte, pe calea cugetării duhovniceşti, a luptei neîncetate cu păcatul în toate felurile lui, prin rugăciune, milostenie, prin omorârea trupului cu patimile şi poftele.

Te slăvesc pe Tine, Părinte, Doamne al cerului şi al pământului... (Matei 11,25). Când Mântuitorul lumii, Domnul nostru lisus Hristos, a voit, după neslăr- şita Sa bunătate, să împlinească la sfârşitul veacurilor sfatul cel mai înainte de veci cu privire Ia mântuirea neamului omenesc care pierea din pricina păcatului şi să afle drahma împărătească pierdută, să caute oaia pierdută din turma Sa cuvântătoare, atunci, luând asupra Sa chipul omenesc şi îmbrăcându-Se în întregul om de la Duhul Sfanţşi din Maria Fecioara, IEI Şi-a ales ca ajutoare Sieşi, marii Sale lucrări, ucenici şi apostoli simpli, pescari cu îndeletnicirea, şi prin ei a arătat în fapt că lucrarea mântuirii noastre nu atârnă de nobleţea, de învăţătura lumească sau de deşartaînţelepciune pământească, ci este numai lucrarea lui Dumnezeu, lucrarea bunătăţii Lui, înţelepciunii Lui, puterii şi milostivirii Lui. *Cele neinfeleple ale lumii Dumnezeu a ales, ca pe cei înfelepfi să-i ruşinez*eşiaşa mai departe (I Corinteni 1,27-

29).

Firea omenească este alcătuită în chip minunat, după chipul lui Dumnezeu, şi pentru rezidirea ei era nevoie de un mijloc suprafiresc precum întruparea Fiului lui Dumnezeu: viaţa Lui pe pământ, minunile Lui fără număr. învăţătura Lui dumnezeiască, patimile. moartea şi învierea Lui. - Chipul dumnezeiesc căzut, cc preţuieşte mai mult decât întreaga lume, a fost pricina acestei purtări de grijă suprafireşti a iui Dumnezeu. Oare pricep aceasta oamenii? Puţiniînţelegşipreţuiesc, drept care mulţişi trăiesc în chip nevrednic. cum nimeresc, parcă la întâmplare, necugc- tând la ţelul cel înalt al chemării creştine, vieţuind în deşertăciunea tuturor împătimirilor.

Neapărata nevoie de înomenireaşi moartea după trup a Fiului lui Dumnezeu şi arătarea dreptăţii lui Dumnezeu spre mântuirea neamului omenesc căzut în moarte sunt înfăţişate cel mai limpede în cuvintele Apostolului Pavel către evrei: *De vreme ce s-au Jacul pariaţi copiii* (toţiurmaşiicăzuţi ai lui Adam) *trupului ţi sângelui, ţi El asemenea S-a împărlăţilaceloraţi, ca prin moarte să surpe pe cel ce are stăpânirea morţii. adică pe diavolul, ţi să izbăvească pe aceia care cu frica morţii toată viaţa în robie erau supuţi: căci, intr-adevăr, nu firea îngerilor a luat, ci sămânţaluiAvra- am a luat* (Fvrci 2, 14-17).

Asta este o lecţie pentru tol- stoienişi pentru toţi intelectualii lipsiţi de minte, care dau prea multă însemnătate raţiuniiomeneşti oarbe.

Mare e omul atunci când împlineşte poruncile lui Dumnezeu şi e prieten al lui Dumnezeu, precum a grăit Domnul ucenicilor Săi: *Voi prietenii Mei sunteţi, de veţi face câte vă poruncesc Eu vouă* (loan 15. 14), şi*Avraam prieten al lui Dumnezeu s-a chemai* (lacov 2, 23); el e dumnezeiesc şi învrednicit de cele mai mari cinstiri din partea lui Dumnezeu şi de împărăţia cea netrecătoare. Nimicnicşi jalnic e însă, ţâră minte şi prost, supus tuturor nenorocirilor, tuturor

patimilor urâte şiprosteşti, atunci când nu vrea să se supună legii lui Dumnezeu şi să plinească sfintele şi fericitele, de viafă dătătoarele porunci dumnezeieşti. - Omul a fost cinstit de Dumnezeu, chiar la facerea sa, cu cinstire mare, fiind făcut după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu şi pus împărat peste toate făpturile pământeşti, primind făgăduinţa nemuririi pentru păzirea poruncilor dumnezeieşti, şi încă a unor porunci atât de uşoare! - Dar ncluarea-aminte Ia sine, iubirea de plăcere, dorinţa de a-şiînsuşi cinstirea cuvenită numai lui Dumnezeu şi nesupunerea faţă de porunca Făcătorului au răsturnat viaţa omului cu susul în jos, în dreapta lui pedepsire. Dar minunat e planul cel dinainte de veci al Făcătorului pentru mântuirea omului căzut: în sfatul Preabunei şiPreaînţeleptei Treimi, Care a zidit toate, era rânduită răscumpărarea omului căzut în păcat, în blestem şi în moarte prin întruparea şiînomenirea Unuia din Treime - a Fiului lui Dumnezeu; prin vieţuirea Lui pe pământ, şi împlinirea de către El a tuturor poruncilor lui Dumnezeu până la moartea pe cruce, şi învierea biruitoare dimpreună cu slăvită înălţareşi pogorârea Duhului în chipul limbilor de foc. Slavă lui Dumnezeu pentru toate!

Necontenit mă umple de minunare preabuna, prea- înţeleapta rânduială dumnezeiască a mântuirii sufletelor omeneşti,

făcute după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu Celui Preabun, Prcaînţelept. Veşnic, chiar de la începutul neamului omenesc până acum şi până la sfârşitul veacului. Luaţi aminte şipătrundeţi ce s-a făcut şi ce se face de către Dumnezeu în vederea acestei taine mari, a iubirii de oameni, chiar de la în- cepului căderii primilor oameni in păcat, blestem şi moarte, chiar de la prima depărtare a lor de Dânsul. Câtă grijă pentru mântuirea oamenilor, ce minunată fagăduin)ă cu privire la Sămânţalemeii. Ce avea să sfărâme capul şarpelui! Câtă purtare de grijă faţă de seminţia cea aleasă — Avraarn, Isaac, lacov, Noe, pentru toţi patriarhii poporului ales. ca şi pentru popor! Ce minunată pronie, câte minuni în pustie (la scoaterea din Egipt), în vremea judecătorilor, în vremea împăraţilor poporului ales! Câte pedepse părinteşti din partea Domnului Dumnezeu pentru poporul tare de cerbice, călcător de lege, câte robii cumplite; câte piciri de nevinovaţi înaintea lui Dumnezeu! Iar feluritele popoare închinătoare la idoli - cum au slujit ca bice ale lui Dumnezeu pentru pedepsirea evreilor, cum au fost ele însele zdrobite mai apoi de dreapta judecată a lui Dumnezeu! Iar în Noul Testament - arătarea arhanghelului către Zaharia, naştereaînain-tc-Mergătorului, Buna-Vestire a Pururca-Fecioarei şinaşterea Mântuitorului lumii!

Prin păcat noi am pierdut asemănarea cu Dumnezeu, după Care am fost zidiţi, şi ne-am făcut străini de El, lipsiţi de împărtăşirea Lui. El însuşi bine a voit a Se asemăna nouă, a Se face om, fără a înceta să fie Dumnezeu, ca să ne facă asemenea cu El, S-a născut din Maică, Fecioara curată, fără de bărbat şi de la Duhul Sfânt. O, minune a minunilor!

Ce a făcut pentru noi Domnul ca Mântuitor al nostru, cum S-a cheltuit pe Sine, ce caznă a primit pentru păcatele lumii — El însuşi pentru noi toţi! Iar noi ce am făcut?

Nici să gândească, nici să-şi închipuie n-a putut nimeni dintre cei neluminaţi cu lumina Evangheliei lui Hristos că Dumnezeu aşa a iubit neamul omenesc cel căzut, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat nouă pentru a noastră mântuire - pentru învăţătură, pentru facerea de minuni, pentru întemeierea Bisericii şi tainelor, pentru patimile cele de voie, moartea şi învierea şiînălţarea la cer. ca să trimită Duhul Sfânt. Dă mulţumită, cutremură-te. omule!

*Eu sunt uţa: cel care va intra prin Mine, acela se va mântui*şi celelalte (Ioan 10, 9). Hristos e uşa cea gândită. Unde dă ea? - In rai, în împărăţia cerurilor, prin credinţa în Hristos, Răscumpărătorul şi Mântuitorul, în Biserica Lui, singura mântuitoare, căreia i s-a încredinţatînvăţătura cea adevărată a lui I Iristos, tainele cele de mântuire şi călăuzirea

păstorilor. Fără I Iristos, fără Biserică nu este altă uşă către împărăţia cerurilor. Cei căzuţi din credinţa în Hristos, căzuţi de Ia Biserică, vor pieri de nu se vor întoarce şi nu se vor pocăi.

Pentru moartea cea răscumpărătoare a Dumne- zeu-Omului pentru lume, întreaga lume fiinţeazăşi va fiinţa în toţi vecii pentru această clipă de moarte Iară vină, răscumpărătoare; îndelung rabdă Domnul tuturor nelegiuiţilor, hulitorilor de Dumnezeu, vânzătorilor credinţeişi Bisericii, pentru această clipă; iadul nu şi-a deschis încă botul său cel înfricoşat ca să înghită pe cei nepocăiţi, precum s-a zis: *Duce(i-vă de la Mine, blestemaţilor, în focul cel veşnic... şi vor merge aceştia in muncă veşnică...* (Matei 41-46).

Iar întrupându-Se Cuvântul, a pierdut păcatul cel prearău (Irmosul primei cântări din Canonul învierii, glas 2, Octoih). Dar iată o spusă minunată din canonul Sfântului Înainte-Mergător: *în râu ai cufundat oarecând. preaînfelepteBotezătorule, pe adâncul cel ce îneacă prin har potopul a toată călcarea de lege: ci rogu-mă, fericite, usucă râurile greoaielor mele cu dumnezeiască solirea ta.* Adâncul dreptăţii, sfinţenieişi milostivirii lui Dumnezeu! Hristos Dumnezeu, pătimind şi murind pentru noi şi înviind, a înecat cu harul Său toată călcarea de lege a

neamului omenesc, cât a crezut în El. - Ce gând vcsclitor pentru noi păcătoşii, ce nădejde în meritele lui Hristos! — El poate cu un singur cuvânt să înece toate păcatele noastre şi să le arunce în adâncul mării. Satana a fost şi e pricina adâncului tuturor păcatelor omeneşti, chiar dacă oamenii sunt şi ei vinovaţi de ele prin nepocăirea lor (pocăiţi-vă!). Domnul nimiceşte toată întinăciunea păcatelor. Slavă dreptăţiişi milostivirii Lui!

Este o Fiinţă fără dc început. Personală, al Cărei nume este *Fiinţarea (Eu sunt Cel ce este)*şi Care nu poate să nu fiinţeze. Tocmai Ea a dat fiinţăşiexistenţă tuturor lucrurilor din lume, şiînsăşi lumea a primit de la Ea fiinţa sa. Ea a adus la fiinţă toate fiinţele prin cuvânt, doar prin cuvânt; *să se facă lumină, oi s-a făcut lumină; să se facă tărie prin mijlocul apei, oi s-a făcut* (Facere 1, 3 şi 6); şiaşa mai departe, până ce tot ce era dinainte rânduit în hotărârea Făcătorului a venit în starea sa şi la fiinţarea sa statornică. Această Fiinţă personală, fără de începui, pe Care noi o numim Dumnezeu, a putut da omului o a doua fiinţare morală atunci când acesta a pierdut-o de bună voie. şi a numit-o în Sfânta Evanghelie *a doua fiinţare* (Matei 19, 28). Dăruirea celei de-a doua fiinţări omului a fost însă foarte scump dobândită: ea a fost cumpărată cu preţul înfiorătoarelor pătimiri ale Dumnezeu-Omului, Făcătorului, şi izvorâtă

pe cruce prin Sângele şi moartea Lui. *Nu cu argint sau cu aur care se strică v-afi izbăvit de petrecerea voastră cea deşartă, care era de la părinţi dată, ci cu scumpul Sânge al lui flrislos, ca al unui miel nevinovat şi nespurcat* (I Petru 1, 18-19). Oare preţuim noi această jertfă a lui Hristos?

Doamne, mă minunez în faţamăreţiei lucrurilor Tale din împărăţia harului şi din împărăţia naturii zidite de Tine; mă minunez în faţa nemăsuratei Tale dreptăţişiînţelepciuni, de faptul că Tu, îngăduind iubitei Tale zidiri cuvântătoare (omului) să cadă adânc şi să fie prădată şi amăgită şi batjocorită de şarpele cel ucigaş de oameni, bine ai voit a-l răscumpăra şi a-l reaşeza în chip mai presus de fire, însuţi întrupându-Te şiîno- menindu-Te şi alegând ca unealtă a întrupării pe Buna, Preacurata Fecioară, pe care o ai arătat apărătoare şi mijlocitoare a tuturor dreptcredincioşilorcreştini, îngerii se miră de pogorământul Tău, de purtarea Ta de grijă, de bunătatea şiînţelepciunea Ta.

De m-ar fi părăsit bunătatea lui Dumnezeu, aş fi rămas om vechi, cu totul în păcatele începute din tinereţeşi continuate în parte până acum. şiaş fi fost cu totul beznă şi întuneric, nccurăţieşi putoare. Iar acum, bunătatea lui Dumnezeu neîncetat mă curăţă, mă sfinţeşte, mă înnoieşte, mă

bineînmiresmează şi mă împodobeşte. Slavă Domnului pentru toate!

Doamne, cât de minunat rânduieşti Tu mântuirea neamului omenesc, cu câtă bunătate. înţelepciune, pogorământ, blândeţe, îndelungă răbdare, aşteptare - fiindcă aştepţi cu răbdare îndreptarea şi întoarcerea noastră, luminându-ne cu lumina harului, silindu-ne, înduioşându-ne, cercând inimile şi rărunchii noştri. Iar noi - ce leneşi, ce zăbavnici, ce nesimţiţi, ce nepăsători, ce iubitori de plăceri, ce lacomi, ce nerăbdători suntem! - Mişcă-nc, Doamne, spre mântuire. în orice chip! *Să se laude cm'inşii intru slavă şi să se bucure întru aşternuturile lor* (Psalmi 149, 5).

Cum ne atrage la Sine Domnul prin cântările, sti- hirilc, canoanele slujbelor şi prin întreaga alcătuire a slujbelor dumnezeieşti - şi până Ia slârşitul veacului va atrage pe credincioşiialeşi, care iubesc slujba lui Dumnezeu! Ce bogăţie de pocăinţă arzătoare, de străpungere a inimii este ascunsă în slujbele noastre! - Zi şi noapte au stat la rugăciune mulţi nevoitori, atraşi de dragostea către I Irîstos, au adus jertla lui I Iristos, Celui Care i-a îndrăgit şi a fost îndrăgit de ci, nevoinţelc preamări ale înfrânării. rugăciunii şi vederii duhovniceşti.

Să ştii, fratele meu. preote, oricine ai fi, că locul nostru în Slănta Biserică este nespus de

însemnat, înalt şiplin de răspunderi: nouă ni s-a încredinţat neîncetata propovăduire a credinţei drepte, mântuitoare, săvârşi-readumnezeieştilor slujbe şi a celor mai presus de fire, marilor, celor mai presus de ceruri şi mântuitoarelor Taine, paşterea oilor cuvântătoare şi călăuzirea lor la viaţaveşnică; suntem datori ca prin pilda bună, prin vieţuireşi cuvânt să călăuzim poporul la patria cerească. Opresc Iuarea-amintc a mea şi a ta mai ales asupra săvârşiriiDumnezeieştii Liturghii. Dumnezeul meu! Ce adânc al sfinţeniei, milostivirii şidreptăţiidumnezeieşti, ce mărire de nepătruns cu mintea este ascunsă în ea, ce mântuire, curăţire, sfinţire, înnoire, nemurire, îndumnezeire este ascunsă în ea! Ce unire mai presus de fire a lâpturii cu Făcătorul! Oare eu şi cu line ne ridicăm, aşa cum se cuvine, inimile noastre sus în vremea săvârşirii ei? Oare ardem cu duhul? Oare înălţăm inimile credincioşilor la cer prin slujirea noastră plină de evlavie? Dumnezeu, prin Liturghie şiîmpărtăşirea cu Sfintele Faine, uneşte cu Sine firea omenească şi o înalţă mai presus de ceruri, o aşază cu Sine pe tronul slavei, cu îngerii o împreunează. Oare pricepem noi această înălţime a slujirii noastre, această nemăsurată bunătate, dreptate şiînţelepciune a lui Dumnezeu; oare o preţuim în chipul cuvenit; oare dăm noi mulţumită Domnului, oare-L iubim fierbinte;

oare ne iubim unii pe alţii?! *Să ne iubim unii pe alţii, ca într-un gând să mărturisim: pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Treimea Cea de o fiinţă şinedespărţită*

O, Dumnezeiască, preasfântă, mai presus de ceruri, atotcuprinzătoare, a cerului cu pământul împreunătoa- re Liturghie ortodoxă! Cât eşti de minunată, de dragă plină de nesfârşită bunătate, înţelepciune, dreptate, sfinţenie dumnezeiască mărire neurmată! Chiar partea ta pregătitoare, Proscomidia. închipuie pe scurt şi în marc dumnezeiasca ta mărire, putere mântuitoare şifrumuseţe cerească. Aici, în părticele foarte neegale de pâine din grâu sunt închipuiţi: 1) însuşi Mielul (Agne- ţul) lui Dumnezeu, Iisus Hristos, Cel ce ridică păcatele lumii; 2) Maica Domnului, în cinstea căreia se scoate o părticică triunghiulară dintr-o prescură aparte şi sc pune de-a stânga Agneţului; 3) Cetele tuturor sfinţilor - Înainte-Mergătorul. prorocii, apostolii, ierarhii, mucenicii, preacuvioşii. doctorii lără de arginţi, sfinţiişidrepţiiDumnezeieştipărinţiloachimşi Ana, sfinţii zilei şislantul al cărui nume îl poartă LJturghia. Aceasta e Biserica cerească, triumfătoare, ce are unire cu Biserica pământească; 4) este închipuită în părticele toată Biserica pământească, dimpreună cu tot episcopatul Bisericii de pe pământ, în Hristos, ca tagmă slujitoare în Taine, rugăciuni

şiînvăţătură, şi 5) în cclc din urmă, este închipuită cea dc-a treia ramură a Bisericii - a celor mai dedesubt, adică a fiilor Bisericii morţi în credinţăşipocăinţă. Vedeţi ce minunată unire dumnezeiască atotcuprinzătoare a celor cereşti, pământeştişi mai dedesubt! în chip veseli tor, măreţ, dumnezeiesc stă în mijlocul discului Mielul (Agneţul) lui Dumnezeu, junghiat şi împuns, adică o părticică marc, pătrată, dc pâine, ce urmează să se preschimbe în Trupul lui 1 Iristos; iar alături de disc stă slantul potir, chip al acelui minunat Potir cu vin despre care la cina cea dc taină Domnul a glâsuit solemn: *Beţi dintru acesta toţi: acesta este Sângele Mea, al legii celei noi* (Matei 26, 27). Dar ascultaţi ce citeşte preotul, ce rugăciune, la terminarea Proscomidiei; *Dumnezeule, Dumnezeul nostru. Cela ce pâinea cea cerească, hrana a toată lumea, pe Domnul şi Dumnezeul nostru lisus Hristos L-ai trimis Mântuitor şi Izbăvitor şi Binefăcător. Care ne binecuvântează şi ne sfinţeşte pe noi, însuţi binecuvântează această Punere înainte şiprimeşte Jertfa aceasta întru jertfelnicul Tău cel mai presus de ceruri. Pomeneşte, Doamne, pe cei ce au adus-o .şi pe cei pentru care s-a adus, iar pe noi ne păzeşteneosândiţi întru sfinţita lucrare a Dumnezeieştilor Tale Taine!* Ce mişcătoare dragoste dumnezeiască e zugrăvită în această rugăciune către Părintele

Ceresc! Cc negrăită - nu doar de către gurile omeneşti, ci de către cele duhovniceşti ale îngerilor - dragoste a lui Dumnezeu faţă de lume! Nu o oarecare hrană pământească, nu o oarecare mană din cer. ci Trupul şi Sângele însuşi Fiului Său le-a dat spre mâncare şi băutură - preastrânsăîmpărtăşireşi unire a noastră cu Dumnezeirea şiOme- nitalea! O, dragoste nepovestită! O, cinste prcaînallă! O, pogorământ care uimeşti toate minţileîngereşti, he- ruvimiceşiscrafimice! O, înţelepciune a lui Dumnezeu! O, dreptate a lui Dumnezeu, milă, frumuseţeşimăreţie a nedcscrisei taine! Şi noi, nevrednicii preoţi sau arhierei, săvârşim această Liturghie atât de des, ne împărtăşim cu Sfintele Taine uneori şi în fiecare zi! O, triumfal dragostei Dumnezeieşti! O, fericire! O. întărire, îndumnezeire a noastră, pe care o primim atât de des! Dar noi cum cinstim Liturghia? Oare avem dragoste, recunoştinţăşi frică neîncetată, oare nc schimbăm întotdeauna cu schimbarea cea bună? Oare ne facem cereşti, dumnezeieşti, sfinţi? Purcezând la săvârşirea Proscomidiei, preotul, însemnând de trei ori cu copia cruciş prescura din care se scoate Agncţul, spune: *Intru pomenirea Domnului şi Dumnezeului şi Mântuitorului nostru lisus Hristos*; şi apoi, pregătind partea pătrată din prescură ce însemnează viitorul Ag- ncţ, altfel spus viitorul preacurat Trup al lui Hristos, el

grăieşte cu cuvintele proorocului Isaia: *ca un miel nevinovat spre junghiere S-a adus*şi celelalte (Isaia 53, 7) şi: *că s-a luat de pe pământ viaţa Lui*, ia partea pătrată din mijlocul prescurii şi o pune pe disc; şi, junghiind-o cruciş, spune: *junghie-Se Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii, pentru viaţaţi mântuirea lumii;* împungând-o într-o parte, spune: *şi unul din ostaşi cu suliţa coasta Lui a împuns, şi îndată a ieşit sânge şi apă* (Ioan 19, 34). O, nedescrisă dragoste a lui Dumnezeu! O, nepovestită minune a minunilor - Liturghia! Cazi înaintea ei, omenire, şi varsă lacrimi de pocăinţă: căci pentru păcatele tale se săvârşeşte ea.

In Dumnezeiasca Liturghie şi în celelalte Taine, Dumnezeu a dăruit Bisericii Ortodoxe atât de mult. că nici o minte omenească nu poate preţui mărimea acestor daruri: darul celei de-a doua naşteri, al înfierii, al înnoirii, dreptul la viaţaveşnică, intrarea în cer, împreună-vieţuirea cu îngerii şi cu toţisfinţiişiveşnica împăcare cu Tatăl Cel Ceresc şipârtăşia Ia sfinţeniaşi bunătatea Lui. Oare preţuiţi voi, creştini drept- slăvitori. acest dar dumnezeiesc, oare vă străduiţi să trăiţi în chip vrednic de chemarea creştină, în curăţieşisfinţenieşi întru toată virtutea?

înfricoşătorul Sânge al Iui Dumnezeu, adus ca jertfa la Liturghie, mijloceşte pentru noi în

fiecare zi. Şi ce minunată împărtăşire este Liturghia - împărtăşire cu Dumnezeu, cu Capul Bisericii, cu toţisfinţiiadormiţişi vii! De câtă dragoste trebuie să fie înflăcărat săvârşitorul tainei - arhiereu sau preot! Cât de dator este să fie desfăcut de toată împătimirea pământească! Doamne, fa-nc în stare, cu puterea Duhului Tău Celui Sfanţ, a săvârşi cu evlavie această Taină.

împărtăşirea cu Sfintele Taine la fiecare Liturghie ne face sănătoşi, împăcaţi, înnoiţi. Câte daruri din cele mai mari sunt ascunse în Liturghie! Să mulţumim Domnului, Care ne dă viaţă prin minunatele Sale taine! Creştinidreptslăvitori, închinaţi-vă Liturghiei, care ne îndumnezeieştc pe noi prin mila lui Dumnezeu! Preoţişi mireni, înnoiţi-vă prin ea în fiecare zi! Slavă îndurărilor lui Dumnezeu, Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Amin.

Priveşte câte rude, câţiapropiaţi, câţi casnici ai în Hristos: Maica Domnului, sfinţii îngeri, patriarhii, prorocii, apostolii, ierarhii, preacuvioşii, cetele mucenicilor, drepţilorşi tuturor sfinţilor. Săvârşeşte cu luare-aminte, cu înţelegere, din inimă, cu evlavie, Proscomidia şi Liturghia toată, pricepe-o în adâncime, slrăpunge-te şi plângi înaintea lui Dumnezeu cu lacrimi de pocăinţăşi de uimire. De câte bunătăţi a învrednicit Dumnezeu neamul creştinilordreptslăvitori în săvârşirea

Liturghiei! — După moarte se va descoperi la arătare toată bogăţiabunătăţilor pregătite de Dumnezeu celor ce îl iubesc - *iar acum vedem ca prin oglindă, în ghici tură* (1 Corintcni 13, 12).

Biserica e trupul lui Hristos, de care ţintoţisfinţii, începând cu Maica lui Dumnezeu şi terminând cu cel din urmă dintre sfinţi, de care ţintoţicreştiniiortodocşi care fără făţărnicie cred şi se străduiesc să se poarte întotdeauna potrivit cu chemarea lor creştină, toţi mirenii duhovniceşti - în fine, toţi cei care au adormit în credinţăşipocăinţă. Toţi. ca mădulare ale unui singur Trup, ajută unul celuilalt - şi mai ales sfinţii nouă, celor care ne nevoim pe pământ şi cu osârdie alergăm la ei; iar în primul rând ne mântuieşte Prea- bunul şi Atotputernicul, Prcadrcptul Cap al Bisericii - I Iristos, Acest *Miel al lui Dumnezeu, Care ia asupra Sa păcatele* noastre şi*ale întregii lumi* (loan 1,29). Liturghia c slujba atotmijlocitoare. Dumnezeiască, pentru toţi cei vii şiadormiţi; Sângele lui lisusMristos. I-iul lui Dumnezeu, curăţă păcatele tuturor credincioşilor care se pocăiesc şi cu osârdie se roagă şi au râvnă pentru viaţacreştinească. Minunată, atotîmpăcătoare, alotslinţitoare, alotcurăţitoare, atotînnoitoareşiatotîn-dumnezeitoare Liturghie! Trebuie să mergem în chip statornic la Liturghie, să luăm parte la rugăciunile ei, să proslăvim pe Domnul şi să

mulţumim Lui.

Luaţi. mâncaţi... Be(i dintru acesta toţi... (Matei 26, 26-27). Oare toţi mănâncă şi beau Trupul şi Sângele Domnului, după porunca Lui? La noi, în lumea ortodoxă, în unele locuri să cauţi cu lumânarea şi nu vezi pe cineva care să se împărtăşească; în universităţi nu se împărtăşeşte nimeni, ca să nu mai vorbim de celelalte confesiuni creştine... Să ne vedem de ale noastre. Ce se face la noi! O, dumnezeiasca noastră credinţă! Dumnezeiască Ortodoxie, Ortodoxie care luminezi mai strălucitor decât soarele, cucerită pentru noi prin sângele apostolilor, ierarhilor, mucenicilor, preacuvioşilorşi tuturor drepţilor, vino la noi! - O, mărgăritar de mult preţ! O, comoară ascunsă în ţarină (în inimă şi în Biserică)! O, înnoire! O, nestricăciune! O, lumină! O, sare Dumnezeiască! O, soare prea- strălucitor! O, însăşiviaţaveşnică! O, împăcare cu Dumnezeu Cel Drept a oamenilor păcătoşi! O, lanţ de aur ce ne leagă cu cerul! O, scară de aur către cer!

Dat fiind că păcatul, în toate chipurile sale, a pătruns toată fiinţa omului - sufletul şi trupul - şi s-a amestecat şi împreunat cu ea. Domnul, Preaînţcleptul Făcător şi Doctor, bine a voit să şi vindece omenirea prin ceea ce este asemănător cu ca: Doctorul însuşi S-a împreunat cu cel doftoricit şi i-a dat lui să

guste preacuratul Său Trup şi preacuratul Său Sânge şi a împreunat cu el Dumnezeirea Sa şiOmcnitatea Sa.

Omenirea este spurcată şi stricată cu toate păcatele; sângele este molipsit de toate patimile şi omul este necurat în tot sângele, măduva şi oasele sale; numai Preasfânta Fecioară de Dumnezeu Născătoare a fost şi este cu sânge preacurat şi feciorelnic, din care S-a întrupat Fiul lui Dumnezeu. Pentru izbăvirea de toată întinăciunea păcatului şi pentru înnoirea firii omeneşti a fost nevoie ca Doctorul Cel Preaînţelept, Drept şi Atotputernic să rânduiască Taina Botezului şi Taina împărtăşaniei cu Trupul şi Sângele Său, şi ele au fost rânduite [instituite] de însuşi Hristos Mântuitorul.

Pe Fiul Cel Unul-Născut, Părinte Bunule, curăţire L-ai trimis în lume. Este în lume o cumplită necurăţie. ce strică sufletul şi trupul omului, le spurcă. Ic întunecă, le desparte pe vecie de Dumnezeu, Izvorul vieţii, şi nu poate fi curăţită prin nimic altceva decât prin Sângele Fiului lui Dumnezeu, cel vărsat pentru păcatele lumii. Acest Sânge a fost menit dinainte de toţi vecii în Sfatul lui Dumnezeu pentru curăţirea lumii.
adică a oamenilor credincioşi, şi a fost preînchipuit în Vechiul Testament prin jertfele sângeroase de ţapişide viţei. Jertfele vechi-testamentare însă curăţeau doar necurăţia

trupească, nu pe cea sufletească - în timp ce Sângele Fiului lui Dumnezeu curăţăşi sufletul şi trupul, însă doar ale acelor oameni ce se apropie cu credinţăşipocăinţă de Taina împărtăşaniei. Aşadarcredeţi, pocăiţi-vă. curăţiţi-vă, îndreptaţi-vă.

O, făţărnicie a cărturarilor şi fariseilor! O, ticăloasă năzuinţă a lor de a găsi cusur in Dumnezeu Cel fără de păcat. Care umbla pe pământ în trup dimpreună cu ucenicii Săi! Ucenicii lui Hristos cei simpli cu inima şismeriţi, mergând în urma Mântuitorului pe ţarina semănată, au smuls de foame spice, le-au frecat în mâini şi au mâncat în ziua sâmbetei (Matei 12). Fireşte, o astfel de călcare la vedere a poruncii cu privire la sâmbătă şi-a aflat vrăjmaşi în persoana fariseilor plini de răutate, şiaceştia au început să cârtească asupra călcării sâmbetei; însă Domnul, dând în vileag făţărniciaşi pizma lor, a apărat dreptatea ucenicilor Săi. Dar iată, te întreb, omule: oare simţi tu foamea şi setea duhovnicească de a gusta spicul cel de viaţă făcător şi mai presus de fire şi grăuntele îndoit, de viaţă făcător prin firea sa - Trupul şi Sângele lui Hristos. Dătătorul de viaţă, adevărata Pâine cerească, cea care dă viaţă lumii? Dacă nu simţiaceastă mântuitoare foame. înseamnă că eşti mort duhovniceşte. Omul care începe să se însănătoşească sau care este sănătos simte în chip firesc foame şi

sete. Dar câţi astfel de morţi nu sunt în Rusia, în Biserica Ortodoxă, care nu simt această sete mântuitoare? - Puhoaie! O mulţime tară număr de intelectuali nu vin deloc la împărtăşanie, o mulţime de oameni vin foarte rar, mulţi se împărtăşesc doar o dată în an. Iar Domnul cheamă în fiecare zi: *luaţi, mâncaţi... beţitoţi....*şi nu este cine să mănânceşi să bea!

Mărire negrăită şi dar nepovestit este împărtăşirea cu Preacuratul Trup şi Sânge al Fiului lui Dumnezeu! Cât de adâncă e căderea şi stricăciunea pricinuită de păcat, cât de nemaipomenite sunt mijloacele reaşezării celui căzut, ce minunată este înnoirea celui stricat, curăţirea preamării spurcăciuni a păcatului, ce prin nimic altceva se putea curâţi decât prin nepreţuitulşi preacuratul şiatotcurăţitorul Sânge al Fiului lui Dumnezeu, Celui mai Sfânt decât toţisfinţii! Suntem datori a cugeta la această taină a mântuirii ziua şi noaptea, a da neîncetat mulţumităşi slavă lui Dumnezeu pentru ea şi a ne strădui să fim pe măsura ci cu toate puterile, dorinţele noastre şi prin împlinirea de către noi a tuturor mântuitoarelor porunci ale lui Dumnezeu. - *Spâi- mântatu-s-a cerul de aceasta şi s-au minunat marginile pământului, că Dumnezeu S-a arătat oamenilor în trup.* (X ce dragoste! Ce pogorământ! Ce dreptate, ce înţelepciune, ce sfinţire, îndumnezeire,

înălţare a firii noastre mai sus de toate cerurile!

Slavă, Doamne, Dumnezeieştilor Tale Taine, cu care mă înveşmântezi ca şi cu o dumnezeiască haină şi stăpânire. Cu adevărat, preamare podoabă dumnezeiască sunt pentru cel ce întru adevăr se împărtăşeşte, preot sau mirean, Dumnezeicştile Taine. De câtă cinste ai învrednicit. Doamne, neamul creştinesc de mărturisire drcptslăvitoare, încredinţându-i şi dându-i moştenire Sângele Tău Cel Dumnezeiesc, întreaga Dumnezeire şiOmcnitate, îmbogăţindşi înnemurind tot omul. Cu câtă dragoste suntem îndatoraţifaţă de Tine, Doamne, cu câtă recunoştinţă, ce dragoste suntem datori să avem între noi, ce datori suntem să ne iubim şi să ne *cinstim unii pe alţii mai mult decât pe sine* (Filipeni 2, 3)! MulţumescŢie, Doamne, pentru toate milele Tale cele negrăite!

Preoţiişi diaconii, de la ţarăşi de la oraş, oare cu vrednicie se împărtăşesc la fiecare Liturghie? Nu - mulţi o lac cu nevrednicie. Dumnezeu vede ce gândesc şi fac ei. Doamne, Tu eşti Dreptul Judecător al tuturor: nu ne osândi pe noi, cei nevrednici, care des ne împărtăşim din potir cu Sfanţul Tău Trup. - Iată, noi toţi suntem nevrednici de înfricoşătoareleşi cele mai presus de ceruri şi de viaţă făcătoarele Tale Taine. Nemăsurata Ta milostivire să acopere păcatele noastre!

Oare preţuieşti tu, preote care în fiecare zi slujeştişisăvârşeşti Liturghia, roadele împărtăşaniei cu Sfintele, de viaţă făcătoarele, înfricoşătoareleşi mai presus de ceruri Taine?! Oare simţicurăţirea de păcate, înnoirea, luminarea, renaşterea, sfinţirea, pacea lui Dumnezeu care întrece toată mintea, simţi*că jugul este hun şi sarcina este uşoară* (Matei 11,30), simţi libertatea duhului, bucuria în Duhul Sfanţ? Fericit eşti tu dacă simţi toate acestea şimulţumeşti lui Dumnezeu. Aprinde în tine darul lui Dumnezeu, nu fi nepăsător, nesimţitor, ncmulţumitor. Pentru simţământulrecu-noştinţei te vei învrednici de mai mare har; îndreap- tâ-te pe tine însuţi, în toate să tinzi către desăvârşireavieţiişi a virtuţii, ca să te învredniceşti a auzi glasul

Domnului: *Slugă bună şi credincioasă! In puţine ai fost credincios, peste multe te voi pune; intră întru bucuria Domnului tău* (Matei 25, 21).

Tu, preot al lui Dumnezeu, slujitor al Făcătorului Preaînall, slujeşte Liturghia cu frică şi cu pregătirea cuvenită, mai ales dacă slujeşti în fiecare zi; ia seama cc faci din pântecele tău, care în fiecare zi este biserică a lui Dumnezeu prin împărtăşirea cu Sfintele şi de viaţă făcătoarele lui Hristos Taine - oare nu-l faci unealtă desfătării pânteceluişi lăcomiei, unealtă a diavolului, care prin pântece a tras în iad neamul omenesc şi l-a supus blestemului? Ţine cu tărie postul cel poruncit de Mântuitorul, ia aminte la tine însuţişi la ceilalţişi mân- tuieşte-te pc tine însuţi mântuind totodată poporul.

Să se cerce pe sine omul cc vrea a se împărtăşi cu Sfintele faine, şi atunci să se împărtăşească el cu Pâinea cea cerească, cu Trupul lui Hristos, şi să bea din Paharul vieţii: *că cel ce mănâncă şi bea cu nevrednicie. osândă îşi mănâncă şiîşi bea, nesocotind Trupul Domnului* (I Corinteni 11, 28-29). Deci, cei ce doriţiîmpărtăşirea, cercetaţi-vă pe voi înşivă, conştiinţa voastră, aminliţi-vă păcatele voastre - osândiţi-vă pe voi înşivă mai înainte de înfricoşata Judecată: fiindcă dacă am socoti, adică ne-am cerceta cu dc-amănuntul viaţaşi ne-am îndrepta, nu am fi osândiţi.

3. Calea pământească a creştinului către Dumnezeu este lupta cu trupul, pocăinţa, împlinirea virtuţilorcreştineşti: dragostea de Dumnezeu şi aproapele, răbdarea şi iertarea, smerenia, milostivirea şi celelalte. Privire asupra bogăţiei

Din zilele Ini han Botezătorul până acum, împărăţia cerurilor se ia cu sila, şi silitorii o răpesc pe ea (Matei II, 12). Asupra omului lucrează tot timpul două puteri nevăzute: cea bună şi cea rea, puterea lui Dumnezeu, puterea harului şi puterea diavolului, puterea vicleană şiatotpierzătoare; omul este pus în această lume ca între două focuri, dintre care unul e făcător de viaţăşi despre care Domnul spune: *Foc am venit să arunc pe pământ* (Luca 12, 49), iar celălalt este foc arzător şi pârjolitor. Omul este dator să întrebuinţeze toată silinţa de sine ca să aprindă în el însuşi focul dumnezeiesc, focul credinţeişi dragostei de Dumnezeu şi de aproapele. Omul şi-a pierdut vrednicia dumnezeiască dintâi, dreptatea, sfinţenia, bunătatea, blândeţea dintâi şişi-a umplut sufletul de toate păcatele. Iată, nu ai curăţie a inimii - aceasta e o mare pierdere, trebuie să dobândeşticurăţia inimii; nu ai întotdeauna împrcună-pătimircfaţă de

aproapele în necazul, nevoia, sărăcia, boala lui - schimbă-te, fii împreună-pătimitor; nu ai râvnă în rugăciunea către Dumnezeu, nu ai gust duhovnicesc pentru rugăciune, nu ai auz duhovnicesc pentru auzirea Cuvântului lui Dumnezeu — preschimbă-te, dezvoltă-ţi duhul, gustul şi auzul duhovnicesc, ca să asculţi cu dragoste Cuvântul lui Dumnezeu, ca să simţidulceaţa rugăciunii şidulceaţa faptelor bune. Răul îl luptă cu putere pe om şi-l sileşte la rău, iar binele îl atrage la sine prin frumuseţea sa morală, prin pacea sufletească, prin libertatea duhovnicească; binele atrage la sine prin făgăduinţelevieţiiveşnice ca încununare a biruinţei împotriva patimilor. *Celui ce biruieşte, voi da lui să şadă cu Mine pe Tronul Meu* (Apocalipsa 3, 21).

Minunat lucru! Acelaşi om ce se cucemiceşte înaintea Făcătorului şi vede zidirea Fui în chip minunat, răpitor, şi se umple de minunare a dragostei şi evlaviei înaintea Lui — acelaşi om, zic, c în stare şi de gânduri josnice, necurate, păcătoase, viclene, şi de simţământetrupeşti, şi poate să-şi închipuie în minte cele mai necurate pofte şi desfătări dobitoceşti, şi să se spurce adânc în gândurile şisimţămintele sale. Ce contradicţie în tine însuţi! Ce năzuinţă a păcatului în tine! Cum năzuieşte păcatul, în chipul a toată necură- ţia, a se înfăptui cu lucrul şi a te spurca! Ce nevoinţă sufletească stă

necontenit înaintea ta - să te lupţi cu nccurăţiadiniăuntrul tău şi să îţirecucereştinobleţea duhului şicurăţia sufletului şi trupului! Altminteri, vei strica şi spurca firea ta - sufletul şi trupul. Cu adevărat, *Împărăţia cerurilor se ia cu sila*. *şi silitorii o răpesc pe ea* (Matei li, 12). *Celui ce biruieşte. voi da lui să şadă cu Mine pe Tronul Meu, precum şi Eu am biruit şiumşezut cu Tatăl Meu pe Tronul Lui* (Apoca- lipsa 3,21). Războiul fără încetare cu păcatul este neapărat trebuincios atâta vreme cât suntem pe pământ; nu e îngăduit să stăm cu mâinile în sân, altfel păcatul va precumpăni şi ne va birui şi ne va supune veşniceiruşini, robii şi chinuiri.

Ştiţi, oare, de ce suntem cu toţii săraci şisluţişi de ce avem nevoie cel mai mult? - Suntem cu toţiizămisliţişinăscuţi în fărădelegi şi suntem săraci de curăţie, dreptate şisfinţenie - fiindcă nedreptatea şinecurăţia s-au zămislit în noi din pântecele maicii, în coapsele tatălui şi, odată cu înaintarea noastră în vârstă, au crescut şi s-au înrădăcinat şi s-au făcut ca buruiana în câmp în mijlocul grâului sau ca nişte smochini uscaţi, neroditori. Acest fapt este vrednic de plângere şi de lacrimi. Ne-am născut în creştinism sau nc-am unit cu Biserica Ortodoxă - atunci suntem datori să şi trăim în curăţieşi în toată virtutea, iar noi trăim în

nepăsare, fără noimă, în van, cum se nimereşte, şi nu gândim a năzui către desăvârşirea lui Hristos, uitând ce ni s-a zis de către Domnul: *Fiţidesăvârşii*|', *precum Tatăl vostru Cel din ceruri desăvârşit este* (Matei 5,48).

împărăţia cerurilor, adică sfinţenia, curăţia, dreptatea, înfrânarea, rugăciunea, întreaga înţelepciune, dragostea de Dumnezeu şi de aproapele - *se ia cu silinţa.* adică prin puterea harică a ajutorului dumnezeiesc şi prin strădania proprie, - *şi silitorii o răpesc pe ea* (Matei 11, 12). Trupul stă împotriva duhului, adică împotriva a toată virtutea, ca să nu facem ceea ce vrem pen-
Ini Dumnezeu, pentru mântuirea sufletului şi pentru binele aproapelui. Omul trebuie să se împotrivească oricărui rău, oricărei patimi a trupului şi duhului, oricărei pofte şi nărăviri, să-şiînsuşească toată virtutea.

Făptura se luptă cu Făcătorul, Făptura îl batjocoreşte pe Făcător sau crede că îl batjocoreşte, în vreme ce de fapt se batjocoreşte pe sine spre propria pierzanie; dar ea va fi, iată, biruită solemn: *Fiindcă se cade Lui a împăraţi, până ce va pune pe lofivrăjmaşii sub picioarele Sale; iar vrăjmaşul cel mai de pe urmă care va fi surpai este moartea* (I Corinteni 15, 25-26). în cădere s-a dat omului mai mult har decât înainte de cădere. Minunată este întâietatea bunătăţii

Tale în faţarăutăţii diavolului. Doamne! Să se arate întâietatea bunătăţii Talc, Doamne! Slavă Ţie!

Dumnezeul meu! Cum a necinstit şinecinsteştevrăjmaşul Tău zidirea cea zidită după chipul Tău, şi până acum o necinsteşte în noi toţi, ziua şi noaptea, prin nenumărate păcate şi patimi, gânduri urâte, necurate, hulitoare, vătămătoare, tulburătoare de suflete! Ce luare-aminte, ce rugăciune, ce înlrânarc, ce luptă cu vrăjmaşiigândiţi trebuie să fie în noi! Dumnezeule, ajută-ne tuturor, mai ales celor ce au credinţăşi iau aminte la ci înşişi!

Ai căzut în robia diavolului din neluare-aminte, din ncrecunoştinţă. din trufie: sârguieşte a te slobozi din această robie, cu ajutorul Atotputernicului Luptător, a Domnului lisus Hristos, Care a biruit pe vrăjmaşulşi potrivnicul nostru cel de obşte; pentru aceasta |i s-au dat toate puterile dumnezeieşti. Priveşte pilda luptei apostolilor, ierarhilor, mucenicilor şi tuturor sfinţilorşi urmează-le acestora, iar ci ajută totdeauna celor care îi cheamă cu credinţă.

Ccmai viaţă ducem noi pe pământ? Noi nu trăim, ci aiurăm cu ştiinţă sau fără ştiinţă, cu voie şi Iară voie. Când, dar. vom via şi sluji cu adevărat lui Dumnezeu. Ce în tot chipul ne slujeşteşi ne îndulceşte cu nenumăratele

bunătăţi ale vieţii, cu tot felul de ajutor, cu toate felurile de tămăduiri, mângâieri, preîntâmpinări şi cu tot felul de pază, miluire, iertare a păcatelor noastre? Când vom gândi, simţi, vorbi, întreprinde şilâptui în chip plăcut lui Dumnezeu, înţelegător [raţional], mântuitor? Toate patimile noastre păcătoase nu sunt, oare, aiurare, nu sunt, oare, deşertăciune?

Voi, intelectualii, aţi lăsat înţelepciunea cerească şi v-aţi apucat de deşertăciunea, minciuna, nălucirea, bezna nepătrunsă pământească: şiveţi fi pedepsiţi prin propria voastră nebunie, prin propriile voastre patimi. Aţidispreţuit apa vieţii, lumina cea de viaţă făcătoare, sarea pământului, şiveţi fi strâmtoraţi întru stricăciunea voastră veşnică, nu veţi vedea în veci lumina lui Dumnezeu, ci veţi rămâne întru întuneric, l-aţi dat întâietate faţă de Hristos lui I ,ev Tolstoi, „marilor" scriitori lumeşti, care şi-au înmulţit scrisul meşteşugit la nesfârşit, încât n-are creştinul când să se mai apuce de citirea Cuvântului lui Dumnezeu, care este izvorul eurăţiei, sfinţeniei, dreptăţii, luminii, vieţiişi fericirii veşnice.

Prin frumuseţea trupească şi patima de o clipă vrăjmaşulamăgeşte, iar de la Izvorul frumuseţiiduhovniceştişiveşnice, de la Dumnezeu, vrăjmaşuldepănca- zăşi întru nimic îi socoteşteşi aruncă în moarte. Iată ce

nebunie! Iar tu să pofteştifrumuseţea cea veşnică, duhovnicească, pe Dumnezeu, Care a zidit toată frumuseţea: iar de la frumuseţea cea stricăcioasă. care se strică şi se împute, înalţă-tc la cea nestricăcioasă, care în veci bineînmiresmeazăşi minunat a bineînmiresmat trupurile sfinţilor, în timpul vieţii lor şi după moarte. Dumnezeule, în ce robie se află omenirea! în robia tuturor păcatelor cu putinţă, ce orbesc mintea şi inima omului.

Doamne. Tu ai vânat pe cel ce ne-a vânat pe noi, peucigaşul diavol, şi ne-ai izbăvit de fălcile lui. Drept aceea. Biserica strigă către Stăpâna de Dumnezeu Născătoare într-o oarecare cântare: *arcul puternicului .stăpânilor al acestei lumi prin purtarea Ta în pântece s-a sfărâmat, Stăpână: că Tu trupul dumnezeieştii întrupări luminat Tai dat undiţei, Cuvântului Părintesc* (lui llristos). *Care pe vrăjmaşul nostru cel strămoşesc* (pe diavol) *l-a vânat; pentru aceasta să-l strigăm: slavă puterii Tale, Doamne!* (Cântarea a 4-a a canonului, slujba de 1 august). Ce nebunie este în păcat, altfel spus în omul nostru cel vechi! Prin ce nc-am spurcat, ne-am stricat, ne-am întunecat, am înnebunii, ne-am omorât, prin ce ne-am lipsit de binecuvântarea lui Dumnezeu şinc-am supus blestemului şi chinurilor veşnice? Sau iar şi iar năzu- im, ne avântăm, vrem să repetăm mereu păcatul stricător, oricare ar fi

el: pentru ce? Pentru o plăcere de o clipă, pentru o aprindere trupească, pentru o beţie a desfătării trupeşti. O, blestemat păcat! O. blestemată patimă trupească oarbă, atotpierzătoare, de moarte aducătoare! Până când vei trăi şi vei împârăţi în noi şi ne vei da pierzării? Sfinţi oameni ai lui Dumnezeu din toate tagmele, vă fericim pe voi, că v-aţi luptat cu trezvieşi statornicie împotriva trupului, l-aţidispreţuit, l-aţi călcat, l-aţi omorât, şi prin aceasta L-aţisălăşluitpc Dumnezeu în inima voastră şi v-aţi făcut locaş cuprinzător al Duhului Sfânt. Ajutaţi-ne şi pe noi să-l omoram pe el, ce ne omoară în fiecare zi.

Prietenia cu trupul nostru şiînşelarea desfătărilor trupeşti este pricina păcatelor noastre, pricina răcelii faţă de Dumnezeu, a împătimirii de lume şi dc părutele. trecătoarele şipicritoarele ei bunătăţi, pricina leneviei şi nepăsării noastre sufleteşti. *Afipit-au şi au dormit!*

Ia seama la trupul tău multpătimaş, ce foarte mare vrăjmaşîţi este: prin mii de pofte el vrea să depărteze sufletul tău dc Dumnezeu, să îl slăbănogcască, să-l spurce, să îl omoare - el slăbănogeşte prin lenevie şi răceală faţă de rugăciune, faţă de metanii, faţă de cugetarea la Dumnezeu. O, vrăjmaş casnic, alotviclean, amăgitor! Până când voi fi cu tine? *Cine mă va izbăvi de trupul mărfii*

acesteia? (Romani 7, 24)

Pentru cel care doarme îndelung, interesele duhovniceşti devin străine, rugăciunea - ostenicioasă, exterioară şi nu din inimă, iar interesele trupului trec pe primul plan - mâncarea şi băutura, câştigul, jocurile, feluritele distracţii. Somnul prisositor aduce vătămare. slăbănogeşte sufletul şi trupul.

Cel ce pătimeşte cu trupul încetează a mai păcătui (I Petru 4, 1). Iată pentru ce pătimirile, crucea sunt de neapărată trebuinţă pentru creştin: fără pătimiri, fără apăsare, trupul nostru îşi face dc cap, înnebuneşte, păcătuieşte, îl mânie pe Dumnezeu, face necazuri sieşişi sufletului. O, trup ticălos, multpătimaş, din care sunt toate necazurile în omenire! O, inimă multpătimaşă, întinată! *Ceea ce iese din om, aceea spurcă pe om: că dinlăuntru, din inima omului, ies gândurile rele, preacurviile, curviile, uciderile, furtişagurile, asupririle, vicleşugurile, înşelăciunile, înverşunările, ochiul zavistnic, htda, trufia, nebunia. Toate relele acestea dinlăuntru ies şi spurcă pe om* (Marcu 7, 20-23). Iată undc-i izvorul răului în om - în inimă! *Inimă curată zideşte întru mine. Dumnezeule, şi duh drept înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele* (Psalmi 50, 11). *Stro- pi-mă-vei cu isop şi mă voi curăfi, spăla-mă-vei şi mai vârtos decât zăpada mă voi albi* (Psalmi 50, 8). O, bunătatea, o, atotputernicia, o, dreptatea, o, înţelepciunea lui Dumnezeu! O,

simplitatea fiinţei lui Dumnezeu!

Baia şi somnul prelungit, luate toate împreună, nu sunt deloc binefăcătoare pentru viaţa duhovnicească şi dezvoltă lenevia şi iubirea de plăceri. Fugi în tot chipul de răsfaţarea cărnii şi poartă-te faţă de ea cu asprime, pentru împărăţia lui Dumnezeu.

De la Atotbunul Dumnezeu nu poate lua fiinţă decât binele, iar nu răul - şiînsăşi boala ta este un bine, in timp ce tu cârteşti, te împuţinezi cu sufletul, te trândăveşti: rabdă, mulţumeşte - pentru plăcerile dorite la tinereţe vin boli nedorite la bătrâneţe.

în vremea postului, mai ales preotul trebuie să lase plăcerile care aţâţă trupul şi să nu-i facă cheful acestuia, ci să îl amărască: să nu doarmă mult. să înveţe poporul cuvântul lui Dumnezeu, pocăinţanefăţami- că, roditoare, să stârnească în el ura faţă de tot păcatul, să arate cât este el de potrivnic firii noastre şi lui Dumnezeu, cum a reuşit el ca împotriva firii să intre în înrudire cu ea şi să lucreze în ea cu stăpânire, fără de saţşi în chip pierzător.

La lume şi la tot ce este în lume să priveşti ca la o umbră trecătoare şi de nimic să nu te legi, faţă de nimic să nu ai împătimire. Esenţială este lumea duhovnicească, netrecătoare, şiesenţial este Domnul, Care a zidit-o: de El să te lipeşti cu tot sufletul.

Este de trebuinţă luptă neabătută, neîncetată cu toate patimile care trăiesc şi s-au înrădăcinat în noi. Ce patimă ai biruit şi ai omorât, spune-mi? Scoală-te şi biruie toate patimile, pe aceştiamalcciţigândiţi care viază în tine şi trăiesc în bună înţelegere cu tine. *Ce împărtăşire are dreptatea cu fărădelegea? Sau ce împreunare are luminu cu întunericul? Sau ce unire are Hristos cu Veliar?* (II Corinteni 6, 14-15).

Unii sunt aşa de obişnuiţi cu păcatul şi au conştiinţa atât de pervertită, că nici păcatul nu-l socotesc păcat, ci ca pe un lucru normal şi oarecum îngăduit, sau socotesc că e o treabă de pricepere, îndemânare şi îndrăzneală să amăgeştişi să înşeli pe alţiişi să te foloseşti de greşealaşi de neştiinţa lor spre folosul propriu. Trebuie să ne păzim conştiinţa sănătoasă, curată, nepătată, simţitoare, gingaşă, care să alunge îndată de la sine oricare atingere a păcatului ca pe o otravă ucigătoare, *fiindcă plata păcatului este moartea* (Rom. 6, 23). Astfel, în vicleana vreme de acum, vreme a feluritelor „libertăţi” nedrept date şi nedrept înţelese, unii nu socotesc nici uciderea drept păcat, nici curvia. nici jaful şi celelalte.

Pe măsura stăruirii în păcate se formează deprinderea cu ele. pe măsura stăruirii în păcate voinţa de bine slăbeşte din ce în ce mai mult, iar voinţa de rău se întăreşteaşa de

mult, că devine greu pentru om să se împotrivească păcatului. Trebuie să deprindem toată virtutea în aşa chip, ca ea să fie în om ca o însuşire firească.

Tot sufletul creştinesc trebuie să atingă o asemenea stare sufletească. încât să simtă totdeauna faţă de tot păcatul o desăvârşită silă, în orice chip s-ar înlâţişa el, şi totodată să atingă o desăvârşită aplecare a inimii faţă de toată virtutea.

Pentru a moşteni cerul şiviaţaveşnicăşi a ne învrednici de veşnicaîmpărtăşire cu sfinţii îngeri şisfinţii oameni, trebuie ca aici, pe pământ, să ne curăţim dinainte, să urâm păcatul şi să iubim dreptatea, numai dreptatea, şiîntr-acest chip să ne asemănăm lui Dumnezeu şisfinţilor Lui - *că ce împărtăşire are dreptatea cu fărădelegea? Sau ce împreunare are lumina cu întunericid?* (II Corinteni 6, 14). Sfinţii toată viaţa s-au pregătit şi s-au curăţit de toată întinăciunea trupului şi a duhului: trebuie să deprindem mai ales smerenia, căci începutul păcatului este trufia. Luceafărul prin trufie a căzut.

Toţisfinţii s-au recunoscut şi s-au simţitpăcătoşişitoţi s-au pocăit tară făţărnicie, au plâns, au arătat după putinţă că-şi recunosc păcatele de voie şi fără voie, au urcat treptele pocăinţei, îndreptării, s-au îndeletnicit întru toată virtutea şi au ajuns la sfinţenie, la asemănarea cu Dumnezeu şi la

starea de a fi ai Lui. Noi în fiecare zi citim rugăciuni, ni se înmoaie inima de ele, plângem şi primim milă de la Domnul. Slavă milostivirii Lui, îndelungii Lui răbdări, bunătăţii Lui care ne ascultă şi ne răspunde! Cât de fericiţi suntem având un asemenea Dumnezeu, *Puternic întru milă şi Bun întru tărie, ca să ajute a mângâia pe toţi cei ce nădăjduiesc întru milostivirea Lui!*

Citeşti în rugăciunile de seară: *şi ne izbăveşte pe noi de obiceiul cel rău* (rugăciunea către Sfanţul Duh). Dacă te-ai obişnuit să te lăcomeşti, să mănânci şi să bei mai mult decât este nevoie, să corcoleşti în tine gânduri şi pofte de curvie, să fii iubitor de câştig, să te leneveşti la rugăciune, să pizmuieşti, să te superi din toate fleacurile, să cârteşti asupra greutăţilorvieţii, asupra bolilor, a nereuşitelor, obişnuieşte-te acum să omori toate acestea întru tine însuţi prin postire, prin rugăciune şinevoinţe după puterea ta, şi să nu crezi că dc postire, rugăciune şinevoinţe are nevoie doar monahul - ele sunt neapărat trebuincioase oricărui creştin, din orice tagmă şi rang. Dacă ai ştiut să păcătuieşti, să ştiişi să te îndreptezişi să te curăţeşti, ca să te faci fiu al luminii.

Să cugetăm cu toţii la starea noastră de cădere, cădere groaznică, şi la nevoia de ridicare, de îndreptare. Mulţi nu îşi dau seama de această cădere şi ca atare nu

socotesc că ridicarea este pentru ei cuvenită şi neapărat trebuincioasă,şi se învechesc în nenumărate patimi şi obiceiuri rele. Doamne, deschide ochii noştri cei gândiţi!

Adevăratul creştin se ingretoşează de tot păcatul nu doar în vorbe, ci şi în faptă se îngreţoşează. şi în gânduri, şi în simţăminte, şi în amintiri, şi în închipuire şi, îngreţoşându-se de el, iubeşte din toată inima pe Dumnezeu şi virtutea. - Aceasta, robule al lui Dumnezeu, fie cu tine totdeauna.

In fiecare zi, ceas şi minut să ici aminte la toate gândurile, poftele şi toate mişcările inimii, cuvintele şi faptele tale, şi să le judeci cu asprime, neîngăduin- du-ţi a le spurca nici cu un singur gând, cu o singură închipuire şi poftă păcătoasă, nici cu un singur cuvânt sau cu o singură faptă păcătoasă, ştiind că Domnul este Drept Judecător, Care în fiecare clipă te judecă şipreţuieşte tot omul tău cel lăuntric. Pentru Dumnezeu să te păzeşti curat fără încetare, fiindcă sfârşitul tău este aproape.

Să iei aminte la tine însuţişi să te uiţi încotro vede ochiul tău cel lăuntric - spre Dumnezeu, spre cer, spre patria nestricăcioasă, spre sfânta şi cereasca slavă, pe care sfinţii au primil-o pentru ostenelile şi luptele lor, pentru neclintita lor dăruire faţă de Dumnezeu şi dragostea lor ce nu a cunoscut cădere, sau spre pământ, spre

desfătările pământeşti, spre această robie, spre aceste vise care pier.

De vrei să te cunoşti cu dc-amănuntul cum eşti, ce neajunsuri, ce năravuri, ce patimi, ce vicii sunt în tine, ia aminte la visele tale, atunci când dormi ziua şi noaptea - ia aminte, pe cât poţi, la toate: şi vei căpăta tabloul sau ecoul aşezării tale sufleteşti rele şi bune; şi după ce te-ai cunoscut pe tine însuţi, străduieşte-te ca fără întârziere să-ţiîndrepţi neajunsurile şi să tai ca şi cu o seceră neghinele păcatelor.

Dacă ochiul tău cel drept le sminteşte... dacă mâna ta cea dreaptă te sminteşte... (Matei 5, 29-30). Omul este făcut *drept*şi trebuie să fie astfel, părăsind viclenia păcatului; trebuie să taie patimile iar nu mâinile şi picioarele, să scoată patimile, iar nu ochii. *Din inimă ies gândurile rele* - ochiul viclean (Matei 15, 19); toate acestea trebuie tăiate, smulse din rădăcină cu ajutorul harului lui Dumnezeu.

De nu-şi va urî cineva sufletul său... nu poate să pe ucenicul Meu. Cu adevărat, trebuie să urăşti sufletul tău, fiindcă el este plin de toate patimile, care te înstrăinează de Dumnezeu. ViaţaVeşnică, el e unealta diavolului, el e vrăjmaşul tău neîmpăcat.

Domnul Cel Drept îngăduie să crească şi să se pâr- guiască în această lume binele şi răul,

şi pe acesta din urmă îndelung îl rabdă, nevrând pierzarea păcătoşilorşiînmulţind pedeapsa celor nepocăiţişi care întrebuinţează rău îndelungâ-răbdarea Lui. Vrednică de laudă şi uimitoare este această îndelungă-răbdare a lui Dumnezeu, rod al iubirii Lui către făpturi. Mulţumităacestei îndelungi-răbdări câţipăcătoşişi păcătoase nu s-au mântuit, care trebuiau să piară pe vecie dacă Dumnezeu nu ar fi avut îndelungă-răbdare faţă de noi. prevăzând întoarcerea şi îndreptarea noastră. O, îndelungă-răbdare minunată! Proslăvesc acesteînsuşiridumnezeieşti- harul şi îndelunga-răbdare! Câţipăcătoşi nu s-au mântuit prin ca! Manasi, regele Iudeii, acest rege preaticălos, a fost miluit doar mulţumind îndelungii Tale răbdări. Citeşte rugăciunea de pocăinţă a tui Manasi, şi deprinde adâncul pocăinţeişi osândirii de sine, şiîndreplează-te.

Ca un Doctor Milostiv, Dumnezeu ne-a dat nouă, păcătoşilor, care bolim de patimi fără număr, pocăinţa ca doctorie duhovnicească şi ca viaţă. Tot sufletul ne- fajamic însetează de pocăinţă ca de o băutură de viaţă dătătoare, ca de o băutură ce întăreşte sufletul şi trupul, cum însetează orbul de lumină. Darul pocăinţei ni l-a mijlocit de la Părintele Ceresc, Cel Sfanţşi Fericit, Iisus Hristos şi numai El, fiindcă El singur a împlinit în locul nostru toată dreptatea, toată legea lui Dumnezeu, pe

care nimeni dintre oameni n-o putea împlini cu puterile sale, fiindcă El singur a luat asupra Sa blestemul cu care pe dreptate a blestemat omenirea neascultătoare Părintele Ceresc, EI singur a suferit pentru noi toate chinurile şi a gustat pentru noi *moartea,* pe care noi înşine ne-am căutat-o ca *plată* de neocolit *a păcatului* (Romani 6, 23). Dacă Domnul Iisus Hristos nu S-ar fi adus pe Sine, de bună voie, jertlă pentru noi, nu ne-ar fi fost dată pocăinţa - iar pentru jertfa Lui ea a fost dală tuturor credincioşilor, şitoţi cei ce raţionează cu adevărat se folosesc cu osârdie de ea, se schimbă cu schimbarea cea dumnezeiască, se fac oameni noi, cu noi gânduri, dorinţe, hotărâri, fapte, şi se mântuiesc, se luminează şi se fac casnici ai lui Dumnezeu. Doar cei necredincioşi, vicleni, încăpăţânaţişileneşi pier.

Oare este răspunzătoare omenirea pentru acest îngrozitor ceas al nouălea, în care Răscumpărătorul nostru Şi-a dat sufletul? Răspunzător, răspunzător e fieca- rc suflet - căci pentru fiecare suflet a pătimit şi a murit Domnul, pentru fiecare a fost plătit acest preţnesfârşit de scump. Suntem datori să vieţuim nu pentru noi înşine, ci pentru Cel ce a murit şi a înviat pentru noi. Iată răspunderea noastră, iată îndatorirea noastră faţă de Dumnezeu-Omul, Care a murit pentru noi pe cruce: iar întrucât şi pentru tine a

murit Hristos, şi tu eşti dator să te pocăieşti cu nefâţămicic întotdeauna, căci şi pentru păcatele talc a pătimit Mielul lui Dumnezeu.

împărate Ceresc, Mângâie tor ule, Duhul adevărului, Care... toate le plineşti... (Rugăciunea către Sfântul Duh). *Toate,* adică cerul şi pământul. Dar inima ta o plineşte (adică umple) El, Duhul Sfânt? întreabă-te sincer: şi dacă nu, atunci de ce, pentru care împătimi- rc a ta, pentru care păcat? - Şistrăduieşte-te prin pocăinţănelâţamică să atragi în inima ta Duhul Sfânt.

Omulecreştin! Adu-ţi aminte ce multpurtătoare de grijă şi minunată pronie a arătat faţă de mântuirea ta Domnul, Care a hotărât să te mântuiască mai înainte de a fi făcuţi vecii, mai înainte însemnând venirea Sa pe pământ prin proroci şifeluriţidrepţi ai Vechiului Testament, cum a venit pe pământ şi a împlinit toată iconomia Sa privitoare la tine, întemeind Biserica, cu păstorirea şi cu Tainele, dându-i cuvântul cel de mântuire al harului peste har, toate mijloacele mântuitoa- re de viaţăşi cucernicie! Adu-ţi aminte de pătimirile pe care le-a îndurat pentru tine Domnul lisus Hristos, de răscumpărătoarea moarte pe cruce, învierea şiînălţarea la cer şifăgăduinţa de a veni a doua oară pe pământ cu slavă spre judecarea viilor şi a morţilor.
Spune, ce faci tu însuţi pentru mântuirea ta?

Fiindcă *împărăţia cerurilor se ia cu sila, şi silitorii o răpesc pe ea* (Matei 11, 12). Ruşinează-te de tine însuţi, pocăicştc-te, plânge-ţinecredinţa, nebunia şi celelalte patimi şi apucă-te mai degrabă de lucrarea mântuirii tale. Citeşte cuvântul lui Dumnezeu, citeşte cum s-au nevoit sfinţii, oameni pătimitori la fel ca noi.

O, înnoitoare prin mila lui Dumnezeu putere a pocăinţei! Cât de mare este milostivirea şi îndelunga răbdare a lut Dumnezeu faţă de noi, păcătoşii! In fiecare zi (având râvnă pentru pocăinţă) ne înnoim prin harul pocăinţei. Domnul dăruieşte sufletului în pocăinţărenaştere. Mă străpung de nemăsurata milostivire a lui Dumnezeu faţă de neamul omenesc. Ce preţ nemăsurat de mare a plătit EI Părintelui Ceresc pentru izbăvirea omului de iad şi de chinul cel veşnicşi pentru dăruirea sfinţeniei, spre a ne răscumpăra lui Dumnezeu: S-a dat pe Sineînsuşi, a pătimit şi a murit pentru noi! O. drahmă pierdută, suflet zidit după chipul lui Dumnezeu! Mireasă a lui Dumnezeu! Copil al lui Dumnezeu! *El pentru păcatele noastre a fost rănit şi a pătimit pentru fărădelegile noastre, certarea împăcării noastre a fost asupra Lui, şi prin rănile Lui ne-am vindecat* (Isaia 53, 5). Şi de aceea suntem datori să împreună-pătimim şi să ne împreună-răstignim cu El, ca să viem cu El.

Cât de sfântă, bună, preaînţeleaptă,

veşnică, preafericită este voia lui Dumnezeu privitoare la noi, oamenii, şi cum suntem datori să ne străduim neîncetat, din toate puterile, s-o împlinim pentru propria bunăstare vremelnică şiveşnică! Iar voia noastră cât de păcătoasă, mioapă, oarbă, greşită, egoistă, pierzătoare este.
având în vedere doar propriul lolosşicâştig! - Nu uita că din tinereţeeşti stricat cu sufletul şi trupul: sme- reşte-te şi te pocaieştc adânc înaintea lui Dumnezeu, şimulţumcştc-I că ţi-a dat vreme spre pocăinţăşi îndreptare. - O, câtă milostivire a revărsat asupra ta Domnul în toate zilele vieţii tale pe pământ! Nu este număr! Plângi şi dă mulţumită.

Câte patimi de tot felul, câtă răceală şi nepăsare faţă de suflet şi de soarta lui veşnică de dincolo de mormânt, câtă trândăvie, cârtire, neascultare, samavolnicie se cuibăresc în adâncul inimilor noastre - şi cât de necuraţi suntem înaintea lui Dumnezeu, nevrednici de EI aproape în orice clipă, iar vrednici de EI suntem poate numai atunci când cu adevărat ne dăm seama dc păcatele noastre şi plângem pentru ele, cerând iertare şi arătându-ne dorinţa neclintită dc a nu Ic mai repeta, de a nu ne mai pângări cu ele, de a nu mai fi robi lor, ci de a păzi şi împlini neabătut sfânta, dreapta şi prea- înţeleapta voie a lui Dumnezeu.

Apropiafi-vă de Dumnezeu, ţiEl Se va

apropia de voi (Iacov 4, 8). Prin păcat, oamenii s-au îndepărtat de Dumnezeu, de viaţa Lui, şi s-au făcut casnici ai diavolului, pricinuitorul păcatului şi al tuturor relelor şi al morţii. Dar prin puterea Celui Răstignit se săvârşesc până acum semne şi minuni ale mântuirii omului, pentru adevărata lui pocăinţă, prin care el se face apropiat lui Dumnezeu sau Dumnezeu-Omului, Celui într-o singură Faţă [Persoană] NcamestecatăşiNeîmpărţită.

Pe cei flămânzi i-a umplut de bunălăfi (Luca 1,53). Cu cât sunt mai adânci pocăinţa, smerenia, conştiinţaşisimţământul propriilor păcate, cu atât mai din belşug este dăruit harul iertării, cu atât mai mult se revarsă bunătăţile în sufletul omului de la Stăpânul Cel Atotîndurat. Manasi a fost cel mai nelegiuit dintre regi, însă a arătat apoi şipocăinţă mare şi adâncă, şi a Ibst învrednicit de către Domnul dc marc iertare şi milă. Pătrundeţi în rugăciunea de pocăinţă a lui Manasi, regele Iudeii, cum întru aceasta s-a smerit, s-a pocăit; cum a mărit milostivirea şiîndclunga-răbdare a lui Dumnezeu! Rugăciunea lui este pildă dc pocăinţă.

Pocâiţi-vă, că s-a apropiat împărăţia cerurilor (Matei 3, 2). Păcatele îl depărtează pe om de Dumnezeu, Izvorul vieţii, şi îl aruncă în moarte. Pentru a ne apropia de Dumnezeu, avem nevoie de pocăinţă sinceră. Dumnezeu

însuşi îl caută pe omul care s-a depărtat de El, însuşipărăseşte cerul şi vine pe pământ. Se face om, intră în cea mai apropiată împărtăşire cu el, stă de vorbă cu el, sfinţeşte apele prin Botezul Său. dăruieşte baia celei de-a doua naşteri, aşează [instituie] Taina cinei - împărtăşirea Trupului şi Sângelui, pogoară harul Duhului Sfânt asupra credincioşilor, dăruieştepocăinţa, dezlegarea păcatelor, sfinţirea, înnoirea, întărirea, înfierea şi îndumnezeirea. Ce nu a dat? Toate, toate le-a dat cu prisosinţă. Cum se folosesc oamenii de mijloacele mântuitoare? - Le calcă în picioare precum porcul mărgăritarele (Matei 7, 6). Dar cu asprime se va cere socoteală dc la cei necredincioşi, nemulţumitori, trufaşişi cu năravrău.

A săpa nu pol, a cere îmi este ruşine (Luca 16, 3). Aici e şi necazul şi marea pierdere: că nu poţi să ceri, în timp ce trebuie să ceri. *Cereţişi vi se va da* (Matei 7, 7); căci *eşti ticălos şi vrednic de plâns şi sărac şi orb şi gol* (Apocalipsa 3, 17); „nu pot să sap”, în timp cc trebuie să sapi; să fi săpat în adâncul sufletului tău, ai fi descoperit adevărata comoară - sufletul cel nemuritor, îngropat de patimi, acel suflet care a fost zidit după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu şi care ţi-a fost înăbuşit cu totul de poftele şi desfătările vieţii.

Mari sunt păcatele cu care au fost ispitiţi, în care au căzut şibărbaţisfinţi, fiindcă şi dreptul de şapte ori în zi cade (Pilde 24, 16); însă noi le suntem datori cu mari pilde de pocăinţă, de milă a lui Dumnezeu, bunăoară lui David, lui Manasi şi multor sfinţi ai Noului Testament - Apostolilor Petru şi Pavel, curvei, curvarului, tâlharului celui cu bună înţelegere. Măriei Egipteanca şi multor altora; dacă ei nu ar fi păcătuit greu înaintea lui Dumnezeu, nu ar fi dăruit Bisericii asemenea minunate, arzătoare, nefăţamice pilde de pocăinţă. Citiţi întru luarea-aminte a inimii Psalmii împăratului David, mai ales Psalmul 50, şi rugăciunea lui Manasi, regele Iudeii, cel mai necredincios dintre împăraţi, care a poruncit să fie tăiat în două cu fierăstrăul cel mai mare dintre proroci - Isaia - şi a fost miluit: şiveţi vedea cât de mare a fost în ei puterea pocăinţei, pe care însuşi Dumnezeu a primit-o întru miros de bună mireasmă spre pildă nouă, păcătoşilor. [I]

Sa, şi va aduna grâul în jitnifa Sa, iar plevele le va arde cu focul cel nestins (Matei 3, 12). Ascultaţi ori citiţi mai des aceste cuvinte înfricoşătoareşipocăiţi-vă, farisei şi saduchei

---

I iubesc pe marele Înainte-Mergător şi Botezător al Domnului, Ioan, pentru blânda, însă înfricoşătoa- rca şi hotărâta lui propovăduire către farisei şi sadu- chei: *Lopata Lui este in mâna Lui. şi va curăfi aria*

contemporani şitoţi intelectualii neştiutoriai Legii lui Dumnezeu! Aşteptaţi groaznica împlinire a ultimelor cuvinte, iar toţi nevoitorii să aştepte fericita Îngăduinţă a Domnului. Amin.

Fariseul, stând, (astfel) se ruga întru sine (Luca 18, 11). Ce citeşte în sufletul fariseului aloatevăzăto- rul, preadreptul, înfricoşătorul, drept judecătorul Ochi - căci fariseul se ruga privitor la sine nu în auzul lumii, ci în taină? *Dumnezeule, îţimulţumesc că nu sunt precum ceilalţi oameni* (Luca 18, 11) şiaşa mai de-parte. Prin „fariseu" putem înţelege tot ce este semeţ, îngâmfat de tagma, rangul şi mintea sa, de cărturăria deşartă, de bogăţie, frumuseţe, putere, reuşite, şipriveşte cu trufie şidispreţ omenirea păcătoasă, dar care se smereşteşi se pocăieşte în sufletul său, având ochiul lăuntric luminat de lumina harului, îndreptat spre lăuntru, spre adâncimile inimii, contemplând întregul adânc al păcatului, întreaga stricăciune pe care a adus-o în lirea noastră păcatul, întreaga vinovăţie înaintea judecăţii lui Dumnezeu, întreaga pedeapsă de care suntem vrednici în faţajudecăţii lui Dumnezeu - şi pricepând cu smerenie păcatele, strigă din adâncul inimii smerite ca să primească miluire: *Milostiv fii mie. păcătosului!* (Luca 18,13) lată ce a văzut, ce a citit în inima vameşului Ochiul cel drept: El a văzut, El a citit într-unul neştiutoarea trufie şi

îngâmfare, iar în celălalt (în vameş) smerita pricepere a mulţimii păcatelor proprii şi lipsa de răspuns a păcătosului înaintea Dreptăţii preaînalte: *Dumnezeule, milostiv fii Mie. păcătosului!* Ce nenumărată mulţime de farisei vede Ochiul lui Dumnezeu, mai ales în vremea de acum - vreme a oamenilor lipsiţi de Dumnezeu, a închinării la propria raţiune, a propriului talent scriitoricesc, vremea închinării la idolul de aur şi argint, vremea când stăpânirea se roagă de supuşi. Vrednici de plâns, nechibzuiţi, slabi de vedere, orbi sunteţi voi, oameni! Nu bănuiţişi nu gândiţi că toate socotelile voastre sunt uşuratice, răutăcioase, toate patimile voastre sunt însemnate cu trăsături de neşters acolo în cer, în cartea veşnicelorjudecăţi ale lui Dumnezeu, precum şi în conştiinţele voastre - şi toate se vor vădi la judecata cea de obşte, şi vă vor aduce ruşine de nesuferit şi dreaptă osândire. Acum vă ascundcţi de judecata omenească şi de conştiinţa voastră, şifaceţinepedepsiţi fapte nelegiuite, petrecându-vă vremea în jocuri, plăceri trupeşti sau în nelucrare şi râs. Dincolo nu va rămâne ascuns nici un gând. Răfuiţi-vă aici cu păcatele voastre, cât este vreme de pocăinţă. Grabnic se vor zăvori uşile, şi în deşertveţi bate şiveţi grăi: *Doamne, Doamne, cleschi- de-ne nouă!* (Matei 25, 11). Vi se va răspunde: *Plecaţi de la Mine. cei ce lucraţi fărădelege, nu vă cunosc pe voi!* (Matei 7, 23). Aici voi sunteţi pretutindeni cei

dintâi — dincolo veţi fi cei din urmă, adică în iad; iar cei din urmă, adică vameşii care se pocăiesc, vor fi cei dintâi. în acea arie a toată lumea, lopata va vântura toată pleava şi o va arde în foc nestins, iar grâul îl va aduna în jitniţa cerească. Deci, nedreptul să mai nedreptăţească; spurcatul să se mai spurce, iar dreptul să mai săvârşească dreptate şi cel stânt să se mai sfinţească. *Iată, vin degrab, şi plata Mea este cu Mine ca să dau fiecăruia după faptele lui* (Apocalipsa 22, 12). Ce veţi face voi, cei necredincioşi, nepregătiţi, slăbănogiţi, stricaţi până în măduva oaselor, atunci când vă va ajunge înfricoşata judecată a lui Dumnezeu Iară de veste, precum războiul cu japonezii, precum revoluţia rusă? Atunci nu vă vor da vreme nici să intraţi în casă ca să luaţi vreun lucru de trebuinţă: *unul va fi luat şi unul va fi lăsat* (Matei 24,40).

Oamenilor lumii dintâi, dinainte de potop, li s-a dat vreme de pocăinţă 120 de ani, şi ei au fost preîntâmpinaţi că pentru păcatele lor va veni pedeapsă asupra tuturor de la Dumnezeu - potopul. Vremea trecea, iar oamenii erau din ce în ce mai stricaţişi nu cugetau la pocăinţăşi nu credeau propovăduitorului pocăinţei, dreptului Noe - şi cuvântul lui Dumnezeu s-a împlinit întocmai, iivreii nu-i credeau pe proroci că vor fi robiţi de împăratul Babilonului, şi au continuat să sc închine la idoli - şi au mers în robie, şi

Ierusalimul a fost nimicit, şi toată bogăţia strămutată în Babilon. Iudeii din vremea lui lisusllristos n-au crezut în Hristos ca Mesia şi L-au omorât cu moarte de cruce, şi prorocia lui Hristos despre căderea Ierusalimului s-a împlinit degrab - pe iudei i-au nimicit romanii fără cruţare. Aşaşi în vremea de acum poporul a înnebunit, nu ia aminte la voia Sfintei Biserici, spun: „Sunt poveşti, ne înşalăpreoţii pentru câştigul lor". O, orbilor! O, tarilor de cerbice şinetăiaţilor împrejur cu inima, oare nu in ochii voştri s-au întâmplat toate cele ce au fost prezise de Lvangheliesi se împlinesc acum? Iată: război nimicitor, foamete, molime. Oare nici acum nu credeţi în Dreapta Judecată a lui Dumnezeu? Ci să şliţi că judecata la uşă este. şi Domnul va veni degrab cu slavă *să judece viii şimorţii* (II Timotci 4, 1).

Cele ce trebuie să caracterizeze viaţanoastră de acum sunt credinţa, pocăinţa, războiul cu păcatul în toate formele lui, umblarea întru căile Domnului, aducerea roadelor pocăinţei, înmulţireatalanţilordaţi nouă spre lucrare, îmbrăcarea în omul cel nou. *Oricine este în Hristos, Jăptură nouă este* (II Corintcni 5, 17). *Iată. toate le fac noi* (Apocalipsa 21, 5), spune Domnul. Temelia cucerniciei este cunoaşterea adâncă de sine, cunoaşterea adâncă a chipului şi asemănării, cunoaşterea întregului adânc al căderii

omului, al nea- jutorării lui atunci când e lipsit de Dumnezeu, singurul Care poate să ne reaşeze dintru cădere şi*să ne cureţe de toată întinăciuneapăcatului* (II Corintcni 7,1) - să ne cureţe, să ne sfinţeascăşi să ne facă făptură nouă. - Doamne, ajută-ne! Doamne, mântuieşte-ne!

Multă milostivire ni s-a dat de la Dumnezeu, dar se şi cere de Ia noi multă schimbare în bine, multă pocăinţă, osârdie, dragoste şi toată virtutea, ca să fie desăvârşit omul lui Dumnezeu, gata spre toată fapta bună.

Adevărata pocăinţă cere să nu se mai repete păcatele pentru care s-a pocăit omul, ci să fie urmată neabătut calea virtuţii. Deseori însă se întâmplă ca omul să se pocăiască de întărâtare, răutate, ură. şi degrabă să se lase târât de ele; să se pocăiască pentru neînfrâna- re, după care în scurt timp să săvârşească iarăşiacelaşi păcat; să se pocăiască pentru părtinire. împătimire faţă de om, iar peste un minut să facă acelaşi lucru.

Fiţidesăvârşiţi, precum Tatăl vostru Cel Ceresc desăvârşit este! (Matei 5, 48) Pocăinţa osârdnică, de fiecare zi şi de fiecare clipă trebuie să ne ducă la îndreptare, la virtute şi la desăvârşire: zi de zi, ceas de ceas trebuie să fim mai buni. Pocăinţa trebuie să scoată din om suspine şi lacrimi, ca Ia vameşşi curvă.

Piciorul meu a stat întru dreptate (Psalmi 25. 12). Mi-a venit în minte acest stih din psalm, şi l-am adâncit în inima mea cugetând la el, şi m-am gândit: o, dacă piciorul meu (sufletul) ar sta neclintit întru desăvârşita dreptate a Legii lui Dumnezeu, întru dreptatea harului! Dăruieşte, Doamne, această milă robului Tău!

Prietene, cum ai intrat aici neavând haină de nuntăYŞi a zis slugilor: legându-i mâinile şi picioarele, luaţi-l şiaruncafi-l întru întunericul cel mai din afară: acolo va fi plângerea şiscrâşnireadinţilor; că mulţi sunt chemaţi, dar puţinialeşi (Matei 22,12-14). I Iristos, Dumnezeul nostru. S-a asemănat pe Sine cu un Mire Sfanţ, Prcafrumos, Purtător de lumină. Veşnic, Care bine a voit a se însoţi cu sufletul credincios prin însoţireveşnică, nestricăcioasă, de viaţă dătătoare în viaţa viitoare şinesfârşită, după ce l-a logodit cu Sine în viaţa pământească. Pentru a se însoţi cu sufletele credincioase, dar pângărite cu păcate tară număr, care au schimonosit chipul lui Dumnezeu şi s-au făcut străine de Dânsul prin păcate. Domnul le-a dăruit haină preafrumoasă, nestricăcioasă, duhovnicească în Taina Botezului şi a pecetluirii cu Duhul Sfânt prin ungerea cu Sfântul Mir. Dar omul şi-a spurcat din nou haina botezului şiiarăşi s-a îndepărtat de Dumnezeu şi s-a înveşmântat în zdrenţele puturoase ale patimilor, rupând

şi necinstind însoţirea sa cu Dumnezeu: atunci Domnul, după milostivirea Sa, bine a voit să îi dea iarăşi haina cea de nuntă în pocăinţanelăţami- că şi în împărtăşirea cu Sfintele lui Hristos Taine, şi omul primeşte din nou haina nestricăcioasă şi se însoţeşte în chipul cel mai strâns cu Mirele Ceresc, cu condiţia de a se păzi în tot chipul ca să nu îşi păteze iarăşi haina nunţiişi să trăiască în sfinţenie. Dar cine sunt aceste suflete însoţite cu Hristos, Mirele Cel Ceresc, unde sunt ele? Aceste suflete sunteţi voi, fraţişi surori. Vă întreb: oare este curată, oare este împodobită haina voastră de nuntă? Oare v-aţi împodobit sufletele cu fapte bune? Cu ce vă veţi arăta la cina nunţii, în împărăţia cerurilor? Oare vă pregătiţi neîncetat să ajungeţi acolo unde ne aşteaptă Mirele Preafrumos, împăratul îngerilor şi al tuturor sfinţilor? Pregătiţi-vă fără întârziere: vremea trece şi vă apropie de sfârşitulvieţii, iar apoi va trebui să încheiaţi socotelile cu Stăpânul Cel Drept pentru toată viaţa. Da, zic, să ne pregătim toţi pentru a dobândi sufletului haină curată, sfântă, bincplăcută Mirelui Ceresc. Amin.

De la toată făptura înţelegătoare [raţională] se cere credincioşieşi dăruire faţă de Domnul; însă pentru a fi credincioşişi a avea dăruire faţă de Domnul trebuie să lepădăm impătimirea de trupul nostru pătimaşşi de lumea preacurvăşi păcătoasă, ce

ne înşală fără contenire cu plăceri de o clipă. Trebuie să încetăm a mai fi robi pântecelui, teatrului, cărţilor de joc, circului, robi ai feluritelor chefuri, ai tutunului, robi ai argintului, ai aurului şi ai modelor complicate, lată: tu, închinător al teatrului, oare te vei putea dezvinovăţi la judecata lui Dumnezeu pentru împătimirea faţă de acesta? Nu, fiindcă din pricina lui ai uitat de Dumnezeu, de Biserica lui Dumnezeu, de cuvântul lui Dumnezeu, de rugăciune, de înalta menire pe care o ai fiind zidit după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, ai uitat de viaţaveşnicăşi de pregătirea pentru ea, de milostenie, de feciorie, de întreaga înţelepciuneşi înfrânare. Iar tu. lacomuleşiiubitorule de câştig, oare te vei arăta drept înaintea lui Dumnezeu atunci când Kl are să te judece după faptele tale? Nu, te va înăbuşi aurul tău, lăcomia ta, zgârcenia ta; străin vei fi de milostivirea lui Dumnezeu, ca unul ce nu ai miluit pe aproapele. Vei fi aruncat în focul gheenei şi nu ţi se va îngădui să primeşti nici o picătură de apă, care să le răcorească şi să potolească văpaia iadului. Iar tu, curvarule, oare vei afla milă la judecată dacă nu le vei pocăi şi nu vei lepăda curvia la, de nu vei plânge pentru ea, de n-o vei şterge prin milostenie şi înfrânare? - Aşadar, toţi cei legaţi, împătimiţi de această lume, care umbră este. de patimile lor cele amăgitoare, nu vor fi miluiţi dacă nu se vor pocăi. O, cât de mulţi care au păcătuit şi s-au

pocăit au fost miluiţi! Cât de mulţi care au fost curvari, ucigaşi, lacomi şi s-au pocăit au intrai în rai şi se desfată de fericire! Cât de mare este iubirea de oameni a lui Dumnezeu! Cât de marc, nemăsurat de marc, este puterea răscumpărătoare a crucii. Sângele Mielului lui Dumnezeu, lisus Hristos. cel vărsat pentru lume! Prin ce se îndreptează necredincioşii, trufaşii, împietriţii, nesupuşii, deznădăjduiţii? - Pentru ei milostivirea lui Dumnezeu stă gata, de s-ar întoarce cu smerenie către Dumnezeu, Care nu doreşte nimănui să piară, ci vrea ca toţi să se mântuiască şi întru cunoştinţa adevărului să vină. Doamne, iartă-ne nouă. preoţilor, care din pricina timpului neîndestulător *de-grab ne punem mâna* (I Timotei 5, 22) dezlegătoare (peste cei ce se pocăiesc). Nu ne osândi pentru aceasta şi pentru multe altele.

Ce ne apropie de Dumnezeu sau ce ne face casnici, rudenii ale lui Dumnezeu, fii ai I,ui?- Chipul viu al lui Dumnezeu, pus sau înnăscut în sufletul nostru, unirea cu Dumnezeu prin credinţa în care am intrat în urma botezului, născându-ne din apă şi din Duh şifacân- du-ne casnici ai lui Dumnezeu, îndatorirea de o parte şi de cealaltă: din partea Domnului - să ne miluiască şi să ne educe duhovniceştc pentru împărăţia cerurilor, pentru viaţaveşnică în Dumnezeu; din partea noastră - dorinţaşistrăduinţa de a-L iubi pe

Dumnezeu, Cela ce ne-a iubit pc noi cum nu se poate mai mult. să îi bi- neplăccm prin împlinirea poruncilor Lui şi să vieţuim în chip sfanţ, îndepărtându-nc de păcate şi aducându-i prinosul pocăinţei. Iată ce ne face casnici ai lui Dumnezeu, fii apropiaţi ai Lui. Iar păcatul mereu se slrădu- ie să ne înstrăineze de Dumnezeu, să ne îndepărteze, să ne răcească faţă de El, să ne facă sălbatici, asemenea dobitoacelor şi fiarelor. *Cunoscut-a boul pe stăpânul său şi asinul — ieslea domnului său*, iar omul deseori nu îl cunoaşte pe Domnul său (Isaia 1,3).

Fiecare să se preschimbe, să se schimbe la faţă lăuntric; tu, cel trufaş, smereşte-te şisocoteşte-te cel dc pe urmă dintre oameni, nu te semeţi niciodată cu nimic şi nu te lăuda: fiindcă ce lucru bun este la tine care să nu fie de la Dumnezeu? — Tot ce-i bun este de la EI. Prcschimbă-ţi zavistia în bunăvoinţă; dacă trăieşti în eurvic. neîncetat lasă necurăţia la şi umple-te de râvnă pentru cură(ia gândurilor şidorinţelor; dacă voia ta e stricată, îndreapl-o şi fii neprihănit în cele dinlăuntru ale tale; dacă eşti iubitor de bani, lasă împătimirea. împietrirea inimii tale tată de sărmani şi fii milostiv; dacă eşticertăreţşi ursuz., fii modest şi să trăieşti cu toţi în pace; dacă eştileneş la rugăciune şi virtute, să fii dc aici înainte osârduitor; dacă eştibeţiv, să trăieşti de aici înainte cu trczvic; dacă eşti f urăcios, dă de la

tine; dacă eşti viclean, fii simplu şinelâţamic. Toţi să vă ridicaţi la înălţimeavirtuţilor ca pe un munte şi să vă scuturaţi de păcatele voastre ca de o tină, ca dc o nccu- râţie, ca de o stricăciune şi izvor al stricăciunii.

Să umbli totdeauna înaintea lui Dumnezeu ca înaintea Feţei Tatălui celui Atotbun, Atotputernic, grabnic-Ascultător, întotdeauna gata să plinească dorinţeleşi cererile drepte ale inimii tale.

Ciândcştc-tcşi judecă în cugetul tău că în cer sunt ştiute toate gândurile, simţăminteleşi aplecările sufletului tău, fie că şezi, eşti culcat, mergi, lucrezi, te rogi, citeşti, stai de vorbă — tot, dar tot este ştiut în cer: şi, ca atare, să vieţuieşti cu luare-aminte, să gândeştişi să simţi drept, să trăieşti după dreptarul conştiinţeişi al poruncilor Mântuitorului şi Dumnezeului nostru; cu oamenii să te porţi sincer, simplu, Iară viclenie, cu bunăvoinţă, în chip curat şi sfânt, să tc rogi lui Dumnezeu şisfinţilor cu osârdie şi evlavie. Amin.

Ţie, omul, în fiecare zi, ceas şi minut Domnul, Făcătorul făpturii. îţi face pc plac în tot chipul: şi cu soarele le luminează, te mângâie şi cu lumina lină a lunii limpezi, şi cu văzduhul de viaţă dătător şi plăcut împrospătător, şi cu focul, şi cu apa spre toată trebuinţa la, şi cu cerealele, şi cu lemnoasele,

şi cu rădâci- noasele, şi cu roadele pământului (şi în ce nenumărată mulţime de felurite gusturi plăcute!) şi prin camcavieţuitoarelor dc tot felul şi tuturor peştilorşi păsărilor; iar ţesăturile - o! câte ţesăturiţi-a dăruit Domnul pentru acoperirea şiîmbrăcarca trupului tău sau pentru împodobirea ta; câte metale, câte pietre dc preţ pentru împodobirea ta şi a sfintelor biserici! Astfel îţi face Dumnezeu pe plac în tot chipul, spre fiinţareaşi bună-fiinţarea la, spre desfătarea ta. Oare nu îi eşti tu dator să îi faci pe plac tot pentru binele tău - să trăieşti potrivit conştiinţeişi Legii lui Dumnezeu, potrivit poruncilor şi sfaturilor Lui, potrivit Evangheliei Lui, potrivit celor arătate dc maica ta duhovnicească, Biserica lui Dumnezeu? Oare tu îi faci pc plac lui Dumnezeu? - Te bucură, îţi place să respiri văzduhul şi să fii luminat de soare, să mănânci pâinea cea dulce ca să te întăreştişi să prinzi putere, să bei băuturile dc tot felul. - Dar ce lucru plăcui faci tu pentru Dumnezeu? Chiar dacă El n-are nevoie de nimic dintru ale tale, cere să-I faci pe plac tot pentru tine însuţi, fiindcă în a bincplăcea lui Dumnezeu este viaţa ta, tihna ta, lumina la. puterea ta, bucuria ta, fericirea ta. Lasă nesocotinţaşi vei fi viu; îndreptează-ţiînţelegerea întru cunoştinţăşi vei moşteniviaţaveşnică.

Domnul ne-a iubit pe noi cu dragoste nemărginită, S-a pogorât din ceruri şi S-a

făcut om pentru noi; iar în noi ce puţină — şi în mulţi deloc — credinţăşi dragoste calfe Dânsul, fiindcă suntem traşi de toate patimile lumeştişitrupeşti. Iată, sfinţiibineplăcuţişi sfintele bineplăcute ale lui Dumnezeu L-au iubit cu lepădare de sine, cu ardoare, cu ce nevoinţe! De aceea şi sunt fericiţi, şi Biserica îi fericeşteveşnic.

Dumnezeu, Cure pe Fiul Său nu L-a crufat, ci pentru noi toţi L-a dat, cum nu ne va dărui toate împreună cu El? (Romani 8, 32). Iar noi cum de nu jertfim pentru El, pentru împărtăşirea cu El, toate lanţurilepământeşti, toate împătimirilc, dragoste de rude şi de prieteni, de bogăţie, de cinstiri, de hrană şi îmbrăcăminte, de jocuri şidistracţii? Cui şi ce vom pizmui, având în noi înşine pe Domnul, Izvorul vieţiişi al tuturor bunătăţilor?!

Cine trebuie să ne fie mai iubit decât orice? Oare nu Dumnezeu, Făcătorul şi Purtătorul nostru de grijă Cel Preabun? Ce adânc de viaţă, sfinţenieşi lumină este în HI! Dar cercetează cu luare-aminte, după putinţă, toate lucrurile Lui - ce bunătate, înţelepciuneşi minunată purtare de grijă pentru toate a arătat în ele Domnul! Ce minunată carte este această natură văzută, care neîncetat vesteşte celui cu luare-aminte, cugetător şi credincios desăvârşirea Făcătorului, înţelegerea [raţiunea] Lui cea

nesfârşită! Dar - lucrul mai uimitor decât toate - Domnul, drept cea mai mare dovadă a bunătăţii Sale, l-a zidit pe om după chipul şi asemănarea Sa, cu putinţă liberă, înţelegătoare [raţională], de a iubi pe ceilalţi oameni şi de a-L iubi pe Făcătorul şi Purtătorul său de grijă, de a pune preţ pe lucrurile Lui, de a-I fi recunoscător şi credincios până Ia sfârşitulvieţii, care a fost menită nemuririi. Iată, tocmai aici, în sufletul omenesc, să cauţi mai cu seamă luminările bunătăţiidumnezeieşti, înţelepciunii, măririi dumnezeieşti: căci ce este mai scump şi mai înalt în om decât a fi chip şi asemănare a lui Dumnezeu şi a arăta în sine desăvârşirea Lui? Iată de ce Domnul este singurul vrednic să II iubim cu precădere şi în întregime şi să ne lepădăm de noi înşine pentru El. *Cel ce voieşte să vină după Mine să se lepede de sine, să-şi ia crucea sa şi să-Mi urmeze Mie* (Marcu 8, 34). Dar ce aflăm în făpturi, în patimile noastre şi în poftele trupului şi sângelui, în împătimirile de această lume? Aflăm neîncetată amăgire, înşelare, stricăciune, necaz. întuneric şi strâmtorare, dezamăgire şi plictiseală, deşertăciuneşi, în cele din urmă, chinurile veşnice, de nu ne vom veni în fire, nu ne vom pocăi şi nu ne vom întoarce Ia Dumnezeu, Izvorul vieţii noastre şi a tot binele. Acolo aflăm neîncetat amăgire şi vătămare în îndestulările cele de prisos ale

pântecelui, în mâncăruri, în băuturi, în jocuri, spectacole, chefuri, în citirea doar a cărţilorlumeşti cu conţinutuşuratic. Cât de mulţi oameni, după sfârşitul lor, se vor tângui ne- mângâiaţi, vor plânge pentru căşi-au pierdut în zadar vremea dată pentru un scop atât de mare, adică pentru mântuirea sufletului, pentru a deveni casnici ai lui Dumnezeu, pentru pocăinţă, pentru înstrăinarea de tot păcatul, pentru toate faptele bune! - Cât avem timp, să ne trezim din somnul hipnotic păcătos şi pierzător în care suntem cufundaţi, din visarea noastră păcătoasă. *lată. Mirele vine în miezul nopţiişi fericită este sluga pe care o va afla priveghind..*

Porunca cca mai de seamă a Legii lui Dumnezeu este dragostea, pe ea suntem datori s-o împlinim neabătut; însă diavolul, ştiind aceasta, a pus şi pune împotrivă dragostea sa trupească necurată, la care dintru început i-a învăţatşi până acum îi învaţă pe oameni, dragostea lumii acesteia - dragostea curvească, dragostea cinstirilor acestei lumi: *Ţie î(i voi du ţoalăslu- va dacă vei cădea înaintea mea şi Te vei închina mie* (Matei 4, 9).

Câte felurile păcate şi patimi se văd cuibărite în adâncul sufletului tău, atunci când Domnul îţi deschide ochii ca să le vezi! *Doamne, de cele ascunse ale mele curăţeşte-*

mă, şi de cele străine iartă pe robul tău (Psalmi 18, 13). *Vulpile* (dracii) *au vizuini şi păsările cerului* (dracii) *cuiburi, dar Fiul Omului nu are unde sâ-Şi plece capul* (Matei 8, 20). Dar ce răsplată a fost gătită celor cu inima curată! Cum îi proslăveşte Domnul încă din viaţa de acum! Şi ce Ic-a pregătit în viaţa viitoare!

Inima ta trebuie să fie cu totul cuprinsă şiînghiţită de dragostea Iui Dumnezeu şi să nu aibă în ea loc pentru necurăţia trupească, oarbă, fără socotinţă, pierzătoare pentru suflet şi trup. Intre timp, vrăjmaşulbân-tuieşteşi trage la nelegiuiri trupeşti, aprinde, arde cu gândurile şi închipuirea păcatului spurcat: tu însă stai împotrivă din toate puterile şi nu le lăsa tras de ele, ca să nu le spurcişi să nu-L mânii pe Dumnezeu.

Oare nu dai tu întâietate făpturii faţă de Făcător şi nu iubeşti mai mult făptura decât pe Făcător? Este neapărată nevoie ca fiecare om să ajungă la înţelegerea cea adevărată şi să se deprindă a cinsti şi a iubi fără făţărnicie pe Făcătorul Cel Veşnic, Personal, Iubitor al făpturii şi pentru dragostea Lui să dispreţuiască dragostea pământească, pătimaşă.

Nu iubi darurile mai mult ca pe Dăruitor, nu iubi hrana stricâcioasă mai mult decât hrana nestricăcioasă - preacuratul Trup şi Sânge ale lui Hrislos, fiindcă sunt unii care

iubesc delicatesele lor mai mult decât această hrană cerească, nestricăcioasă, de viaţă făcătoare.

Datori suntem să ne îngreţoşăm de tot păcatul şi să nu avem l'aţă de el tragere şi aplecare a inimii (dragoste) — de pildă, faţă de mâncare, băutură şi felurite lucruri necuviincioase. In loc de asta, datori suntem să avem neîncetat cugetări evlavioase şi recunoscătoare la Dumnezeu, Ia necurmatele Lui binefaceri, la preadulcilc Lui făgăduinţedin veacul de acum şi din cel viitor, la întâietatea cea neasemuită a viitoarelor bunătăţicereştifaţă de cele de aici, trecătoare, strică- cioascşi grosolane; datori suntem să ne pocăim întotdeauna pentru toate abaterile de la Legea lui Dumnezeu şi lenevirea în împlinirea ei.

Tu, creştine, eşti dator să fii stăpân şi domn în inima ta. eşti dator să domneşti asupra tuturor patimilor şi să Ie omori, şi să dai domnia harului şi tot binelui, mai ales dragostei de aproapele, ca să-L iubeşti pe Dumnezeu mai presus de toate, fiindcă dragostea de Dumnezeu se pune la încercare prin dragostea de aproapele: *cel ce nu iubeşte pe fratele său, pe care îl vede, cum poate să-L iubească pe Dumnezeu, pe Care nu îl vede?* (1 Ioan 4, 20); şi această poruncă o avem de la El: că cel ce II iubeşte pe Dumnezeu dator este să îl iubească şipc fratele său. *Cel ce*

urăşte pe fratele său, ucigaş de oameni este (I Ioan 3, 15).

Singurul Prcadorit, Singurul Care este marginea tuturor doririlor este Domnul, bogăţia nestricăcioasă, stanţă, mai presus dc lume, veşnica dorire, pe care au dorit-o cu putere, fără să privească în urmă, în chip nebiruit toţisfinţii; Care este dorirea cc nu cade a tuturor nenumăratelor soboare îngereşti. Iar la noi câte doriri înşelătoare, amăgitoare, necurate, stricăcioase, din pricina cărora cădem neîncetat din dragostea către Dumnezeu şi către aproapele! O, oameni deşerţi, vrednici de plâns, netrebnici, care aţiprelâeut în minciună toată viaţa voastră, toate gândurile şidorinţele voastre, toate năzuinţele voastre, părăsind singurul lucru de trebuinţă - harul lui Dumnezeu care aţi părăsit tăntâna apei vii şi v-aţi săpat vouă puţuristărâmate, în care nu este apă vie, ci numai apa tulbure, necurată, amară, moartă a patimilor! O, cum ne-a întunecat, lipsit dc chip şi omorât păcatul, dimpreună cu patimile noastre dc lot felul! Avem neapărată nevoie de luminare, curăţire, sfinţire, pocăinţă neîncetată, cunoaştere de sine, mai ales de cunoaşterea nenumăratelor noastre păcate. *Fărădelegea mea o voi vesti şi mă voi îngriji pentru păcatul meu* (Psalmi 37,18). Slavă Ţie, Doamne, luminarea noastră, dragostea noastră.

Comoara noastră de viaţă dătătoare!

Oare te-ai făcut tu, preole, casnic al lui Hristos cu tot cugetul tău. cu tot sufletul tău şi cu toată inima ta, ca şi El să te facă pc tine casnic al Lui, să Se sălăşlu- iască întru tine şilocaş în tine să îşi facă?

Toate le socotesc a fi gunoaie, ca pe Hristos să-L dobândesc (Filipcni 3, 8). O, înalta filosofie creştinească a cetăţeanului ceresc Pavel! Tot ce e pământesc — frumuseţea omenească, bogăţia stricăcioasă, dulceaţa mâncării şi băuturii, frumuseţea hainelor, aurul şi argintul toate înşelărilepământeşti ce amăgesc văzul şisimţirea, să le socoteşti drept gunoi, pentru a-L dobândi pe Hristos: fiindcă nu poţi să-L ai în inimă pe Hristos dc ai împătimire faţă de vreun lucru pământesc. Iată filosofia cerească! Urmcază-i.

Nu te supăra pe lucrurile neînsufleţiteşi nu le înjura atunci când nu-s aşa cum trebuie şi te împiedică la lucru. Dacă te vei obişnui să te înfurii pe lucruri, te vei înfuria şi pe oameni chiar şi fără pricină şi vei cădea din dragoste - iar dragostea e miezul întregii Legi a lui Dumnezeu. *Iuheşte-l pe aproapele ca pe tine însuţi* (Marcu 12, 33),

Domnul spune: *Iubiţi pe vrăjmaşiivoştri. binecuvântaţi pe cei ce vă blestemă, bine faceţi celor ce vă urăsc şi vă rugaţi pentru cei*

ce vă supără şi vă prigonesc (Matei 5, 44). Aşadariubiţi pe vrăjmaşiivoştri polonezi, finlandezi, gruzini, armeni, evrei, neamuri caucaziene; ei urăsc şi bolesc de ură diavolească, ei sunt vrednici de plâns, nefericiţi, supuşi patimilor şi de o sută de ori au nevoie de împreună-pătimirea noastră; ura a orbit ochii lor sufleteşti, ei nutresc vrajbă şi împotriva lui Dumnezeu, Care a dat tuturor porunca dragostei. - Să iubeşti pe orice om care te urăşteşiroagâ-te pentru el. *Biruieşte răul cu binele*, cum spune apostolul (Romani 12, 21).

Cel care se obişnuieşte să se întărâte şi să se mânie pentru felurite lucruri care nu-l mulţumesc (cad, se sparg), care nu se potrivesc şiaşa mai departe, acela se obişnuieşte să se mânie şi pe oamenii care din oarecare pricină nu îi fac pe plac, care i se împotrivesc cu voie sau iară voie. Trebuie să răbdăm toate cu seninătate, iar la cel mai mic început de mânierc să ne po- căim înaintea lui Dumnezeu şi să cerem ajutorul Lui pentru noi, cei neputincioşi.

Dacă ţarul sau, îndeobşte, vreo autoritate duhovnicească sau lumească greşeşte în multe şi se poartă nelegiuit din pricina conştiinţei slăbănoage sau a lipsei de caracter, cu lipsuri vădite, nu îi dispreţui, nu-i ocări, nu-i defăima prin cuvinte, ci roagă-te pentru ei Domnului, ca *cele neputincioase să*

le vindece şi cele cu lipsă să le plinească, fiindcă fără Dumnezeu nu putem face nici un lucru cu adevărat bun şi folositor.

Fericiţiveţi fi când vă vor ocări pe voi (Matei 5, 11). Domnul fericeşte pe cei ocărâţi pentru Numele Lui cel sfanţ, fiindcă şi El însuşi a fost ocărât şi clevetit de cărturari şi farisei. Şi tu să te bucuri, nu să te întristezi, nici să te superi, atunci când te defaimăşi scornesc împotriva ta tot felul de prostii - pentru aceasta, *plata ta multă este in ceruri. Bucură-tcşi te veseleşte* (Matei 5,12). Tocmai asta îţi trebuia! Oamenii nu te batjocoreau, ci doar te lăudau; de aceea, când eşti lăudat ia aminte să nu fii osândit de Dumnezeu pentru faptul că toţi te vorbesc numai de bine. Adu-ţi aminte de Hrislos Dumnezeu, *Care ocărât fiind, nu a răspuns cu ocări, pătimind nu ameninţa, ci lăsa in seama Celui ce judecă cu dreptate* (1 Petru 2, 23).

De îţi vei aduce darul tău la altar... mergi mai întâi de te împacă... (Matei 5, 23-24), Nu trebuie să avem faţă de nimeni neplăcere, ci datori suntem să avem pogorământ, răbdare, deplină iertare, dragoste, ca şi pe noi să ne ierte Dumnezeu.

Nu judecaţi, ca să nu fiţijudecaţi: căci cu ce judecată veţi judeca, cu aceea veţi fi judecaţi (Matei 7, I). Doamne, dăruieşte-ne a nu-i judeca pe cei vii, şi cu atât mai puţinpcmorţi. Tu singur eşti Drept Judecător, ca Făcător şi Legiuitor al celor vii şi celor adormiţi. Iar nouă dă-nc a ne judeca aspru pe noi înşineşi a cere pentru cei adormiţi iertarea şi lăsarea păcatelor celor de voie şi fără voie.

Priviţi cum laudă Stăpâna smerenia cea iubită de Dumnezeu: *a căutat*, spune, *Domnul spre smerenia roabei Sale, că iată, dc acum mă vor ferici toate neamurile* (Luca 1, 48), şi cum osândeşte trufia, din care s-a întâmplat căderea unei asemenea mulţimi de îngeri din tronuri, începătorii, puteri, stăpâniri. *A Jacul,* grăieşte Născătoarea de Dumnezeu, *putere cu braţul Său Domnul, risipit-a pe cei mândri cu cugetul inimii lor* (Luca 1,51). Cine sunt aceştitrufaşi întru gândurile inimii lor? - Luceafărul căzut şi îngerii lui, toată împărăţia dracilor. O, cât de multe jertfe ale pătimirii şimorţii, jertfe omeneşti trebuie să mai fie pentru a înlocui îngerii căzuţi, şi cât de mult

se tot adăugeşte la numărul lor! Câte jertfe ale morţii, mai ales în aceşti ani de anarhie, fărădelege nepedepsilăşi teroare! Câţi prunci nevinovaţi ce mor în fiecare zi! Câţi oameni omorâţi pentru credinţă, ţarşi patrie! Toţiaceştia înlocuiesc îngerii căzuţi, până ce numărul celor din cer sc va reîntregi. Doamne, cât de drepte, bune, prea- înţelepte, minunate, nepătrunse sunt lucrurile Tale! Moartea seceră şicoseşte nenumărate jertfe. Doamne, păzeşte neclintită Biserica Ta!

Minunată, preaînţcleaptă este cântarea prorocească a Maicii lui Dumnezeu: *Măreşte, suflete al meu, pe Domnul... că a căutat spre smerenia roabei Sale, că iată, de acum mă vor ferici toate neamurile* (Luca 1, 46-48). Mai întâi de toate, ea laudă pe Dumnezeu pentru că i-a dat smerenie şi a căutat spre această smerenie. Preasfânta Fecioară, prin smerenia ei adâncă, a îndreptat alunecarea spre trufie şi spre dorinţa de a fi asemenea lui Dumnezeu a Evci. Fiul Ei şi Dumnezeu *S-a smerit, ascultător Jăcăndu-Se până la moarte, şi încă moarte de cruce... S-a deşertat pe Sine, chip de rob luând, întru asemănarea oamenilor jăcăndu-Se* (Filipeni 2, 7-8). Tot pentru smerenie a înălţat-o pe Fecioara Maria, fâcând-o Maică a Sa - i-a făcut ei mărire neînchipuit de mare.

Să slujeşti oamenilor fără părtinire şi cu

drag. bogaţilorşi săracilor, sănătoşilorşi bolnavilor, celor plăcuţişineplăcuţi la înfăţişare, celor de vază şi celor simpli, crezând şiamintindu-ţi că toţi sunt mădulare ale lui Hristos şi mădulare ale tale, şi că pentru slujirea nefăţamicăşi osârdnică vei primi plată de la Cel ce încununează nevoinţele, Hristos. *Cine va da de băut aproapelui fie şi un pahar de apă. nu îşi va pierde plata sa* (Matei 10, 42), spune El. Când slujeşti aproapelui apare uneori părtinire, sau lenevie, lipsa tragerii de inimă, sau mânia şi întărâtarea, sau dorinţa de a primi plală de la oameni. Să ştii că plata ta este Hristos.

Când slujeşti în biserică, atunci slujeşti cu evlavie; iar când slujeşti în case simple şi la oameni simpli slujeşti cu nepăsare, cu grabă şi iară inimă, ca şi cum în biserică şi în orice loc n-ar fi acelaşi Dumnezeu, Cunoscătorul inimilor, Mare şiînfricoşător. îndreap- tă-te şi fii în tot locul ncfâţamicşi evlavios.

la de la mine, Doamne, lot gândul viclean al vieţii acesteia văzute. Cum mă roade neîncetat acest cu totul viclean gând al vieţii acesteia văzute (este şi una nevăzută), care ne rupe de viaţa adevărată, nevăzută, veşnică. Băgăm mereu de scamă în lume foametea, năzuinţapătimaşă după cele văzute, pizma faţă de cei care au mult şiîşi lot agonisesc până la nesfârşit, fără să dea din bogăţia lor

săracilor, ba încă mai şi iau dc la aceştia. Să te îmbogăţeşti cu Dumnezeu şi să nu-i pizmuieşti pe cei ce se îmbogăţesc până la pierderea minţiişi uitarea de Dumnezeu.

Nu privi, din pricina împătimiţii tale de agonisită, ca la nıştevrăjmaşi la gloata dc săraci care te urmăresc cu cerşitul lor, ci cu adevărat ca la nişte prieteni ai lui Dumnezeu şi ai tăi, pentru care ţi se găteşte răsplată veşnică, nestricăcioasă, în cer; nu-i privi ca pe nişteparaziţi, ci, dimpotrivă, pe line însuţipriveşle-te ca pe un parazit, fiindcă de la mulţi mănânci şi bei pe degeaba, desfalându-te. Să nu îţi pară rău de bani, ci de săraci, ca de unii cu adevărat nevoiaşişi vrednici dc plâns, care nu au unde să-şi plece capul, care umblă până la istovire după o mică milostenie. *în dar aţi primit, în dar să daţi* (Matei 10, 8).

Am fost în sate şi am văzut cum trăiesc ţă rănii. Ce sărăcie pretutindeni, ce zdrenţe cu nenumărate petice! Ce feţe trase din pricina mâncării neîndestulătoare! Ce feţe necăjite! Dar ce, sunt copii vitregi, nu sunt fii ai lui Dumnezeu? Bogaţii nici nu vor să se uite la ci, nu vor să îi îmbrace, să îi hrănească, să îi mângâie! Ce suflet mai are şi bogatul! Cât este de potrivnic iui Dumnezeu şi oamenilor acest suflet! Nu-l ferici pe bogat, nu-l linguşi, nu-l pizmui, ci plângi pentru el ca pentru cel

mai jalnic om.

Compar în gând oraşul, mai ales capitalele, cu satele - şi mă minunez de contrastul dintre ele: în oraşe, lux nebun, milioane aruncate pe o măreţie, strălucire şieleganţă lipsită de folos, iar la sate — sărăcia cea mai de pe urmă, colibe ori căsuţe, în cea mai mare parte acoperite cu paie, toate cât se poate de simple; de mâncat şi de băut — pâine de secară, zeamă chioară, ce dă Dumnezeu. Slujirea lui Dumnezeu şimamonei în acelaşi timp, patima agonisirii îl face pe om închinător la idoli: *iubirea de argint este închinare la idoli,* spune apostolul (Coloscni 3, 5). Amintiţi-vă până unde l-a dus pe luda iubirea de argint, lată ce vrăjmaş lui Dumnezeu şi omului este iubirea de agoniseală. Fugiţi de iubirea de agoniseală - ca îl face pe om cu inimă de piatră, vrăjmaş al iui Dumnezeu şi al oamenilor.

Asemenea omului bogat amintit în Evanghelie, ce a plecat cu întristare de la Domnul, vedem cum şi acum numeroşibogaţi, care par că sunt credincioşişi că-L iu- bcsc pe Domnul, cad îndală în necredinţăşi împietrire a inimii atunci când de la ei se cere milostenie pentru săraci şi pleacă de la propovăduitor cu întristare, voind mai bine a trăi în bogăţie decât cu Dumnezeu.

Strânge comori (pământeşti) *şi nu ştie cui*

le va lăsa pe ele (Ps. 38, 10), spune prorocul David. Jalnică este starea sufletului bogatului. *Cele ce ai gătit, ale cui vor fi?* (Luca 12,20), spune Mântuitorul bogatului în parabolă. Groaznică stare! A pregătit bogăţie nemăsurată, iar pe Dumnezeu L-a pierdut, şi sufletul şi l-a pierdut, şi l-a gătit pe el pentru chinurile veşnice. *Mergi, vinde-ţi câte ai şi le dă săracilor, şi vei avea comoară in cer; şi, luând crucea, vino, urmează Mie* (Marcu 10, 21), îi spune Domnul tânărului bogat.

Adu-ţi aminte de cuvintele Mântuitorului despre bogaţi, *ce anevoie este pentru ei,* cei ce nădăjduiesc în bogăţie, *să intre in Impărăfia cerurilor* (Marcu 10, 23). şi că soarta lor sunt chinurile veşnice pentru legarea cu sufletul de bogăţieşi pentru împietrirea faţă de săraci; fiindcă ei pleacă de la Hristos cu întristare atunci când sunt îmbiaţi să îşi vândă averea şi s-o împartă la săraci, de care ei nu se îngrijesc. Jalnici sunt îndeobştebogătaşii, ca unii ce şi-au schimonosit firea, ca unii care s-au sălbăticit şi au pus viaţa lor nu în Dumnezeu, ci în mulţimea agoniselii, care sunt gata să ia de pe sărac ultima cămaşă. Bogăţia noastră este Dumnezeu împreună cu dreptatea şi milostivirea Lui.

Boala de căpetenie a sufletului acelui tânăr despre care se vorbeşte în Evanghelic era aceea că el era dedat cu patimă lăcomiei,

iubirii de argint, din cap până în picioare, şi inima lui nu era milostivă, ci împietrită, lipsită dc împreunâ-pătimire faţă de aproapele, şi el L-a minţit pe Domnul. Cunoscătorul inimilor, că a păzit din tinereţe toate poruncile; el nu-L iubea nici pe Dumnezeu, nici pe aproapele - se iubea doar pe sine, iubea agoniseala şi adunatul, nu miluirea săracilor. Vedea un flămând - nu-l hrănea, pe cel gol nu îl îmbrăca; îndeobşte, nu ajuta celui nevoiaş. începea să se roage — se gândea la bani, nu la Dumnezeu; îndeobşte, doar la cele pământeşti se gândea, iar nu la felul în care ar putea iubi mai fierbinte pe Dumnezeu şi pe aproapele, în care ar putea face binele mai cu căldură; iar poruncile lc împlinea doar Ia arătare, ca să ia ochii celorlalţi. O, suflete al meu ticăloase, fugi şi tu dc asemenea făţărnicie!

Doamne, cc bogăţie ai dat omului! I Te-ai dat pe Tine însuţi, i-ai dat tot harul Duhului Sfânt, împărăţia care va să vină, dimpreună cu veşnicele ei bunătăţişi bucurii - iar bogăţia pământească, legarea de ea, îl lipsesc pe om de Dumnezeu şi de viaţaveşnică, ea se arată vrăjmaş omului. Deci, cugetă la ea după dreptarul lui Hristos şi al apostoleştiiînvăţăturişi al pildei sfinţilor, a felului cum priveau ci bogăţia pământească. cum au pârăsil-o de bunăvoie, cum au dispreţuit-o, socotind-o gunoi, piedică mare în

calea iubirii dc Dumnezeu, a mântuirii sufletului, fot îţi e prea puţinăbogăţia duhovnicească? Iată, Dumnezeu ÎnsuşiţiS-a dat tot. S-a dat pe Sine *celor ce se tem dc Dânsul* (Psalmi 110, 4) - iar tu asculţilinguşirilevrăjmaşuluişipizmuieşti pe cei bogaţi, ce se îmbogăţesc de la o zi la alta şi se lipsesc - dc cine? De însuşi Domnul!

Două vie{i suni menite de Dumnezeu oamenilor aleşi: cea vremelnică, pământească, şi cea veşnică, cerească. Viaţa aceasta de aici ne-a fost dată neatâmat de voinţa noastră; viaţa viitoare nu poate fi dată nimănui Iară să o vrem, fără credinţaşidorinţa noastră: trebuie să credem neclintit şi statornic în viitoarea înviere a morţilorşi în viitoarea viaţănesfârşită, trebuie să ne educăm pe noi înşine pentru ea, să ne aprovizionăm cu untdelemnul faptelor bune sau cu milostenia, fiindcă *cei milostivi vor fi miluiţi* (Matei 5, 7). De aceea Domnul în Evanghelie a arătat tânărului bogat, care voia să afle calea ce duce în împărăţia lui Dumnezeu, milostenia - şi încă cea plină de dărnicie: şi tânărului i s-a părut cu neputinţă de purtat cuvântul despre împărţireaavuţiilor la săraci şi despre viaţaveşnică, şi a plecat de la învăţătorul Cel Ceresc cu întristarea în inimă. Domnul a spus cu acest prilej că *anevoie este bogatului să intre în împărăţia cerurilor,* fiindcă nu este îngăduit ca ţelul tău să fie bogăţia lipsită de suflet şi fericirea

pământească, iar nu patria cerească, nu sărăcia cu duhul. - „în locul tuturor bogăţiilor, cinstirilor, frumuseţilorşi desfătărilor pământeşti, eu îl vreau pe Hristos Dumnezeu, bogăţia cea adevărată, veşnică, ce nu poate fi luată”, spune creştinul adevărat.într-ade- văr! - Slavă Ţie, Iubitorule de oameni, Care Te-ai dat pe Tine însuţimoştenire omului credincios, ce s-a dăruit Ţie: *fiindcă pentru mine viaţa este Hristos, iar a muri - câştig* (Filipeni 1,21).

Omul care pi/muieştebogăţia străină sau viaţa lesnicioasă a altuia dă în vileag el singur împătimirea sa faţă de acestea şi îndreptarea mincinoasă a minţiişi inimii sale, şiapostaziază de la Dumnezeu cu inima, şi se face închinător la idoli, la aminte mai bine la ţăran: băutura lui este apa, ceaiul doar câteodată şi nu la toţi, ci numai la cei mai cu dare de mână; avutul - două-trei vite, un cal şi câteva oi pentru mâncare şi îmbrăcăminte. Iar dacă e să luăm în socoteală neîncetatele incendii, care ard totul până la temelii în sat, vei ajunge să te minunezi cum mai trăiesc bieţiiţă răni. Orăşenii se îneacă în bogăţie, satul se îneacă în foc şi sărăcie. Locuitorii de la ţară sunt mucenici, oameni pururea necăjiţi. Mulţi dintre ei voi fi cei dintâi în veacul care va să vină.

Să nu îi pizmuieşti pe bogaţiizgârciţişi cu inima împietrită, ce s-au îmbogăţit în chip nedrept pe socoteala poporului sărman.

Aceştia pier întru deşertăciuneaşiîmbogăţirea lor, şi pe Dumnezeu nu îl au, şi au căzut cu totul de la Kl. Adu-ţi aminte că *pământul şi toate cele ce sunt pe el vor arde* (II Petru 3, 10). Şi nu căuta să fii ca cei ce se îmbogăţesc cu trupul, iar de sufletul nemuritor nu le pasă; şi roagă-te pentru ei, cei care pier. întunecaţi fiind cu sufletele lor, şi totdeauna să-l. ai în inimă pe Dumnezeu — adevărata bogăţie a omului credincios. Da, amin.

Cel care pizmuieştebogăţia altora dă prin aceasta în vileag dorinţa ascunsă dc a pune stăpânire pe afacerea şi pe bogăţia lor, şi totodată deşertăciuneaminţiişi inimii sale, precum şincîndestulătoarca sa credinţă în Dumnezeu, prin Care viază tot omul, şineîndestu- lătoarca sa dragoste către aproapele neputincios. Dacă Dumnezeu ar fi fost bogăţia inimii lui, niciodată nu ar fi pizmuit bogăţia pământească şi stricăcioasă a aproapelui său, socotind-o deşartăşi foarte împiedi- cătoarc mântuirii sufletului său: fiindcă anevoie foarte este bogatului să intre în împărăţia lui Dumnezeu, iar să piară este pentru el lesne, precum bogatului care se veselea din Evanghelie[I] sau omului bogat *căruia îi rodise farina fi cugeta întru sine, zicând: ce voi face, că nu am unde aduna rodurile mele?* (Luca 12, 17). Citeşte

I Vezi pilda lui l.azăr şi a bogatului nemiloşii v *(n ir).*

Evanghelia şi caută în ce stă înţelepciunea adevăratului creştin: oare nu în sărăcia cu duhul şi în lepădarea de sine? *Noi nimic nu avem, fi toate le stăpânim*, spune apostolul (II Corinteni 6, 10),

Fă să răsară în inimile noastre adevărului soare al dreptăţii Tale. Biserica roagă pc Domnul din partea fiecărui ortodox ca El să ne înveţe în chip desăvârşit dreptatea lui Dumnezeu, încât aceasta să lumineze precum soarele inima noastră şi sufletul nostru şi gândurile noastre, ca în noi să nu rămână nici o patimă întunecată a păcatului, nici un cuget viclean, nici un simţământ de duşmăniefaţă de cineva, ca omul să aibă coapsele sale încinse cu adevărul, ca *să iubească* doar *dreptatea fi să urască fărădelegea* (Evrei 1,9). Iată ce înseamnă *fă să răsară în inimile noastre adevăratul soare al dreptăţii Tale. Doamne.*

Doamne! Oare pe Tine, Cela ce eşti nemăsurat de Bun şi fără încetare ne faci bine în toate felurile, Te mâniem prin toate păcatele şi toate patimile? Cu judecăţile pe care le ştii, îndreptează-ne şi ne arată vrednici de Tine, ca să trăim în chip vrednic de chemarea şi alegerea noastră creştinească.

La picioarele Tale, Doamne, zăcem în lacrimi de pocăinţă dimpreună cu toţi ierarhii, prorocii, sfinţiţii mucenici şi cu toţidrepţii care au plâns - şi prin rugăciunile lor cerem milă de Ia Tine, şi mântuirea sufletelor

noastre, şiîmpărăţia cerurilor, cu toate că suntem nevrednici de ea din pricina păcatelor noastre. Aduc Ţie spre mijlocire pe Preacurată Maica Ta şi soboare- le îngerilor şi toată făptura înţelegătoare [raţională] - miluicştc-ncşi ne mântuicştc pe noi, păcătoşii, după harul şi mila Ta. Amin.

Doamne, mântuieşte poporul rus. Biserica Ortodoxă din Rusia piere: prctutindcncadcsfrânare, pre-tutindcneanecredinţă, hulă împotriva lui Dumnezeu, anarhie. Doamne, mântuieşte-l pe Autocrat[1]şiînţe- lepţeşte-l! Doamne, toate în mâinile Tale sunt. Tu eştiAtoatcţiitorul!

4. Răspunderea omului-creştin înaintea iui Dumnezeu. Înfricoşata Judecată. Neapărata trebuinţă de a săvârşi în chip lucrător mântuirea proprie, după pilda sfinţilor. Rugăciunea şi citirea Cuvântului lui Dumnezeu

Ce mare vrednicie au omul şi sufletul omului atunci când Domnul îi învredniceşte de împărtăşirea preacuratului Său Trup şi preacuratului Său Sânge şi-l face biserică a Sa, biserică a Sfintei Treimi! Gândiţi-vă la

1 Este vorba de ţar *(n. ir.).*

asta, oameni muritori, şicugetaţi la nemurirea dăruită vouă de Biruitorul morţii. - *Cel ce mănâncă Trupul Meu ţi bea Sângele Meu are viaţăveşnică* (Ioan 6, 54).

Sufletul e principiu creator: şi în trezie şi în vis, mai ales în vis, el creează, născoceşte sau înfăţişează felurite chipuri, lucruri, imagini din natură cât se poate de felurite, pricinuieşte sau vede felurite întâmplări, aşa încât te minunezi de unde vine, de unde se face asta ca dintr-un izvor cu neputinţă de secat. Minunată este această însuşire creatoare a sufletului. De unde aceste arătări felurite, aceste lucruri, aceste imagini din natură? Cine le înfăţişează privirilor sufletului? Ciudat este că omul care doarme, nclucrând cu nici unul din

simţuri, în vis şi vede, şi aude, şi pipăie, şiîntrebuinţează organul limbii, care în vremea somnului este cu desăvârşire legat şinelucrălor. în vremea somnului, sufletul lucrează de sine stătător, neatâmat (independent) de trup, ca principiu viu dominant. *Minimale suni lucrurile Tale, Doamne!* (Psalmi 13X, 13).

Sufletul omenesc are, după adevărul şi dreptatea lui Dumnezeu, un preţ nemăsurat — iar oamenii îl preţuiesc cât se poate de puţin sau deloc, nu se îngrijesc pentru el, nu-l curăţă de spinii patimilor, nu se îngrijesc de pocăinţă (pocăiţi-vă!), de curăţirea, de împodobirea (haina de nuntă), de întărirea sufletului, de năzuirea cu toate puterile şi mijloacele spre cer, spre viaţă cerească pe pământ, precum au făcut sfinţii (*Petrecerea noastră în ceruri este* — Filipeni 3, 20), nu se îngrijesc de plinirea a toată virtutea. Cei mai mulţi oameni parcă într-adins se dedau tuturor patimilor şi urâciunilor, tuturor viciilor - şi rămân nepocăiţi. Vai oamenilor care îngroapă talanţii lor în pământ şi nu înmulţescarvunilc date de Dumnezeu pentru fericirea lor, pentru slava lui Dumnezeu, pentru nemăsurata Lui bunătate şi pentru îndurările Lui! Citeşte, creştine, cu luare-aminte şi mai des Kvanghelia, pricepe şi pune în inima ta Cuvântul lui Dumnezeu.

Doar Ziditorul ştieîntreaga vrednicie a sufletului omenesc, pe care Ei l-a zidit după chipul şi asemănarea Sa, şi numai El poate preţui după vrednicie nemărginita lui dragoste şi dăruire faţă de El, Domnul Dumnezeu. Fericit omul creştin ce va pricepe asta şi cu toată inima se va lipi de Dumnezeu, Ziditorul şi
Răscumpărătorul său, şi va răbda toate ispitele intru dragoste şi dăruire faţă de El, precum Iov cel din Vechiul Testament, precum apostolii, ierarhii, mucenicii şitoţicuvioşii, care bine au plăcut lui Dumnezeu şi s-au învrednicit de cereasca cetăţenie pentru credinţaşi dăruirea lor.

Tot ce este organic şi animal în lume trăieşteviaţa sa aparte, întru slava lui Dumnezeu, spre vestirea înţelepciunii, bunătăţii, frumuseţii Lui, a Vieţii Celei dintâi şi Iară de început. A trăi cu viaţă deosebită, înţelegătoare [raţională], personală, veşnică, fericită s-a dat de către Viaţa dintâi şi fără de început doar îngerilor şi neamului omenesc credincios menirii sale, ales, supus poruncilor Făcătorului - adică sfinţilorbi- neplăcuţi ai lui Dumnezeu. Şi tocmai la această viaţă suntem noi datori să ajungem, urmând celor arătate şi poruncite de către Făcător şi fiind sprijiniţi de ajutorul Lui cel atotputernic. în fiecare zi şi clipă - şi ni s-a poruncit să priveghem neîncetat,*fiindcă potrivnicul nostru, diavolul,*

ca un leu răcnind, umblă căutând pe cine să înghită (I Petru 5. 8).

Domnul vrea ca tu să creştiduhovniceşteşi să ajungi la vârsta pârguită, ca un spic de grâu să înfloreştişi să răspândeşti bună mireasmă înaintea lui Dumnezeu prin toată virtutea cea duhovnicească, precum o floare minunată a câmpurilor şi văilor. Iată menirea ta, omule! Dar totodată Domnul vrea ca tu să fugi de toată putoarea păcatului prin pocăinţăşi lacrimi, prin înfrânare şi priveghere de totdeauna asu- pră-ţi, prin lupta cu gândurile şi aplecările păcătoase şi cu patimile, fiindcă *împărăţia cerurilor se ia cu sila. şi silitorii o răpesc pe ea* (Matei II, 12).

Din împreună-pătimire şi dragoste nemăsurată. Dumnezeu S-a împreunat cu firea omenească pentru a-l izbăvi pe om, care a fost zidit după chipul Lui, de înrudirea şi împreunarea diavolească - iar el, omul, urmând sfatul diavolului, s-a împreunat pătimaş cu tot trupul necuvântătoarelor, fără a mai vorbi de împreunările nelegiuite şi împotriva firii cu trupul omenesc: s-a împreunat chiar cu lemnul şi cu piatra, fâcându-şi dumnezei din piatră şi din lemn *şi zicând lemnului: Tu eşti tatăl meu*, *şi pietrei: Tu m-ai născut* (leremia 2, 27). Ce lucru fără noimă e păcatul! Ce lârădelege, ce batjocorire a omului de către cel vrăjmaş! Izbăveş- te-nc.

Doamne, de asemenea nebunie.

Veşnica iubire a lui Dumnezeu neîncetat ne înconjoară, ne zideşte, ne apără, ne îndreaptă, ne ajută, ne întăreşte, ne face biruitori asupra vrăjmaşilorvăzuţişinevăzuţi, ne vindecă bolile, ne curăţă păcatele, ne împacă sufletele, ne luminează, ne mângâie. Slavă iubirii nesfârşite!

în mintea noastră, în inimă şi în mişcările voii noastre căzute se mişcăşi lucrează aproape neîncetat închipuiri păcătoase, închipuiri ale unor patimi sau ale altora, care din cea mai fragedă tinereţe se cuibăresc în noi şi cresc, se înrădăcinează. De aceea, datoria creştinuluişi a creştinei este de a lua aminte la sine cu asprime, a goni fără încetare din sine aceste închipuiri păcătoase, această înşelare, această urâciune diavolească, şi să îşi umple vasul cel duhovnicesc şi trupesc întru sfinţenieşi cinste, pentru a fi biserici pururea Duhului Sfânt. - *Sunteţicumpăraţi cu preţ; proslăviţi, dar, pe Dumnezeu in trupurile voastre fi in sufletele voastre, care sunt ale lui Dumnezeu* (l Corin- tcni 6,20). *Să umblaţi în chip vrednic de chemarea cu care aţi fost chemaţi* (Efeseni 4, 1).

Toate sunt deşertăciune, tot omul ce viază, spune David (Psalmi 38, 8). *Deşertăciuneadeşertăciunilor, şi toate sunt deşertăciune,*grăieşte Solomon (Eccle- siastul 1. 2). Chiar cea mai mare parte a creştinilor,

care au primit de la Hristos noua lege harică, slujeştedeşertăciunii.

Adu-ţi aminte de cina cea mare, şi de nesfârşitelebunătăţi gătite de Gospodar, şi de ceichemaţi la cină de către mila Lui: nici unul n-a răspuns poftirii, din pricina împătimirii de cele ale acestei vieţi, şi drept aceea nici unul dintre cei chemaţi nu a gustat din cina Lui. Este cumplit! Ce necredinţă, ce lipsă de cinstire faţă de Stăpânul! Ce lenevie, ce împătimiri prosteşti! Şitotuşi, aşa a fost şiaşa va fi! Toţi merg pe calea cea largă a păcatului, care e lesnicios, toţi fug de calea cea strâmtă şi necăjită, care curăţă, pune la încercare, pregăteşte!

Şi praful pământului va mărturisi despre noi la judecata lui Dumnezeu. *Şiscuturaţi praful de pe picioarele voastre spre mărturie împotriva lor* (Mar- cu 6, 11). Dumnezeul meu, câţi martori ai necredinţei noastre! Unde vom fugi? Unde ne vom ascunde?

Toţisfinţii vor mărturisi că mântuitoare este credinţa în Hristos, împotriva tuturor neştiutorilornoştrilumeşti, ce trec drept cărturari şi se laudă cu educaţia lor calpă, şi împotriva tuturor creştinilorncortodocşi, mai ales împotriva celor care se numesc doar creştiniortodocşi, însă de fapt şi-au vândut de mult credinţa ortodoxă. De aceea se cheamă mucenicii pe greceşte*murtyres* — martori. Adu-ţi aminte, creştine, câţi martori împotriva

ta vor fi la judecata lui Hristos.

Oamenii sunt în tulburare, stihiile sunt în tulburare, văzduhul, apa, pământul, focul sunt în tulburare - din pricina păcatelor omeneşti, stihiile degrabă se vor destrăma pârjolite, pământul şi toate cele ce sunt pe el vor arde. Păcatele s-au înmulţit peste măsură. Nu mai e cu putinţăviaţa în tihnă. Biserica lui Dumnezeu, Mireasa lui Hristos, împodobeşte-te, ca să te înfăţişezi Mirelui Tău frumoasă, nestricăcioasă, veşnică.

Cumplit de greu a fost întregii naturi în ceasul morţii Dumnezeu-Omului: nu degeaba *pământul tot s-a cutremurat, pietrele s-au despicat, mormintele s-au deschis şi multe trupuri ale sfinţilor ce adormiseră au înviat şi, ieşind din morminte după învierea Lui, s-au arătat multora* (Matei 27, 51-53). Natura însă a fost ţinută cu tărie de mâna Atotţiitoruluişi este încă ţinută până acum... aşteaptăsfârşitul, când neamul omenesc se va preface într-un leşîmpuţitşifiinţarea lui nu va mai avea rost, când grâul în cele din urmă se va coace şi va fi gata de secerişul ultim... Atunci sc va spune: *Trimite secera ta şi seceră, că ţi-a venit ţie ceasul a secera* (Apocalipsa 14, 15).

în cele din urmă şi noi toţi va trebui să părăsim acest veac scurt de aici, să trecem în veşnicie, să ne arătăm Sfântului şi Dreptului

Judecător şi Făcător a toate, lui Dumnezeu, şi să dăm seama dcviaţa noastră. Cum şi cu ce ne vom arăta? Ce judecată şi hotărâre a Lui pentru întreaga veşnicie vom auzi? Iată la ce suntem datori să cugetăm, iată pentru ce suntem datori să ne îngrijim! O, cugetaţi cu toţii la această soartă ce va să vină şipregătiţi faptele voastre bune, roadele voastre duhovniceşti, ca să nu se arate nimeni pom sterp.

Hristos l-a înviat pe Lazăr din morţi cu cuvântul: înseamnă că El este Făcătorul lui Lazăr, Făcătorul neamului omenesc; El l-a înviat pc fiul văduvei cu cuvântul: înseamnă că El cu acelaşi cuvânt a tăcut lumea dintru nefiinţă; EI a certat vânturile şi apele cu cuvântul: înseamnă că EI le-a zidit cu cuvântul Său, căruia toate se supun; El a umblat pc apele mării ca pe uscat: înseamnă că El este Făcătorul mării, al lacurilor, al râ-urilor şi al tuturor izvoarelor; El a prefăcut focul în rouă, apa în vin, râurile în sânge, praful pământului în muşte, a scos din mare broaşte spre pedepsirea egiptenilor: înseamnă că El este Făcătorul stihiilor; de aceea, prin acelaşi cuvânt al Lui, în vremurile din urmă pământul se va preface într-un rug de foc învăpăiat, iar stihiile se vor destrăma pârjolite. înseamnă că prin acelaşi cuvântai Domnului şimorţiitoţi vor învia. Oare pot pricepe ateii această minunată facere [creaţie] şi purtare de grijă a Domnului

pentru lume?

S-a sfârşit Patruzecimea sau Postul Mare. A venit praznicul învierii din morţi a dreptului Lazăr de către Hristos spre arătarea învierii lui Hristos din morţişi a învierii de obşte care va să vină. Aşadar întru învierea care va să fie pentru toţi va începe pentru drepţişi pentru cei care s-au pocăit o nouă viaţăveşnică, iar pentru păcătoşiinecredincioşişinepocăiţi — muncile cele veşnice, precum a arătat despre aceasta însuşi (irislos. Cuvântul Lui nu va trece. Dreptul Lazăr a mai trăit câţiva ani după înviere, a fost arhiereu şi s-a săvârşit la adânci bătrâneţi. - Toţi au nevoie să se pregătească pentru viaţa cea viitoare. Omul a fost făcut pentru viaţa cea nesfârşită, doar că păcatul a adus în lume moartea şiviaţa scurtă, plină de dureri şi necazuri; însă Mielul Iui Dumnezeu a luat asupra Sa păcatul lumii - Hristos a biruit moartea.

Slavă prcamarelui praznic al învierii lui Hristos din morţişibiruinţei învierii! Slavă viitoarei învieri de obşte a oamenilor! Nimeni să nu cuteze a întuneca slava acestei întâmplări de o însemnătate ce acoperă toată lumea - nici un fel de atei, nici un Tolstoi: o slavă de neînlăturat acoperă această întâmplare, şi Biserica o prâznuicşte după vrednicie; ea este neasemuită în toată lumea. Sărăcăcios, hoţeşte, teatral e prăznuită învierea lui Hristos la catolici şi la rascolnicii

noştri, fiindcă este o prăznuire calpă, cu mijloace omeneşti, nu de la Duhul Sfânt.

Dat fiind că potrivnicul nostru diavolul s-a făcut în mulţi lotul şi se străduic să fie totul în toţi oamenii cu o putere întunecată, pângăritoare, salanificatoa- re. stricătoare, omorâtoare, sluţitoare, şi se străduie să înrobească sieşi cu desăvârşire neamul omenesc. Domnul Cel Atotbun, Atotdrept, Preaînţeleptşi Atotputernic vrea să fie pentru om, care se luptă împotriva Lui, totul în toate: sfinţenie, dreptate, putere împotri- vitoare, biruitoare, luminătoare, curăţitoare. înnoitoa- re, de bună mireasmă făcătoare, întăritoare, de nemurire dătătoare, îndumnezeitoare. Slavă Ţie, Treime, Dumnezeul nostru! Păcatul a molipsit tot neamul omenesc, a molipsit sufletul şi trupul omului: mintea, inima şivoinţa, organele fizice, toate simţurile, vede- rea, auzul, gustul, mirosul şi pipăitul, a molipsit toate stihiile: văzduhul, apa, focul, pământul şi lumina - totul este spurcat de păcatul omenesc, fiindcă *pământul şi lucrurile de pe el vor arde* (II Petru 3, 10), şi va fi un cer nou şi un pământ nou, neslricăcioase, şi*însăşi zidirea va fi slobozită din robia stricăciunii intru slobozenia slavei fiilor lui Dumnezeu* (Romani 8, 21).

De acum nu voi mai bea dintr-această roadă a viţei până în ziua aceea când voi bea cu voi vin nou întru împărăţia Tatălui Meu

(Matei 26, 29). Asta o spune Domnul ca Om: LI a prevăzut cerul nou şi pământul nou, în care toţi oamenii aleşi se vor înnoi şi vor avea totul nou - şi o cetate nouă. Ierusalimul cel duhovnicesc, şi o mâncare nouă, şi o băutură nouă, care sunt însuşi Hristos şi Duhul Sfânt, şi un nou Soare sau Luminător, care este Hristos. Roada cea de acum a viţei - Sângele lui Hristos - este băutura ce închipuie împărtăşirea cea adevărată cu Hristos, ce va să vină. întru împărăţia Lui. *Dă-ne nouă mai adevărat să ne împărtăşim cu Tine în ziua cea neînserată a împărăţiei Tale* (Cântarea a 9-a a Canonului pascal).

Cât de greu este pentru trup şi, totodată, cât de întunecat este pentru suflet când soarele lipseşte! Cum a încremenit, a amorţit totul de gerul straşnic! Cât de întristător, de dureros, de plicticos este! Dar cum este pentru sufletul omenesc sâ fie lipsit de harul lui Dumnezeu, de rugăciune, de Cuvântul lui Dumnezeu, de slujbele dumnezeieşti, de împărtăşirea cu Sfintele Taine! Multora numai moartea le va arăta cât sunt de orfane, de sărmane, dc sărace sufletele lor!

Doamne, cât de rău îi va părea cândva sufletului omenesc pentru faptul că atunci când a depins de voia lui sâ se îmbogăţească cu cuvântarea de Dumnezeu, vederea lui Dumnezeu şi dragostea de Dumnezeu, să se înalţe deasupra a tot ce este pământesc şi

stricăcios şi să moştenească împărăţia cerurilor, el s-a supus dc bună voie stricăciunii şi patimilor trupeşti: în vreme ce putea să se înalţe, el s-a coborât jos, jos, până la cele mai dedesubt!

îngrozitoare sunt cuvintele Domnului lisus Hristos: *unde viermele lor* (al păcătoşilor) *nu moare .fi Jocul nu se stinge* (Marcu 9, 44). - Ele se vor împlini întru tot adevărul şi puterea asupra păcătoşilornepocăiţi - a preacurvarilor, ucigaşilor, hoţilorşicelorlalţi. O! Plângi, păcătosule, cu lacrimi de sânge pentru necazul cel cumplit ce va să vină asupra ta! Fie că o crezi, fie că nu o crezi, va veni la tine acest necaz şi se va furişa nebăgat de seamă. *Veni-va în ziua întru care nu-l aşteaptăşi în ceasul în care nu crede, şi-l va tăia pe el în două, şi partea lui cu Jăfarnicii o va pune. Acolo va fi plângerea şiscrâşnireadinţilor* (Matei 24,50-51).

Pe toţipăcătoşiinecredincioşişinepocăiţi îi aşteaptă pedeapsa veşnică, muncile cele veşnice, *cele gătite diavolului şi îngerilor lui* (Matei 25,41) - şi pe bună dreptate, fiindcă ci au făcut răul şi au împlinit voia diavolului cca rea şi pierzătoare. Fiecare din noi cunoaşte în sine din cercare pedeapsa pentru păcat: tulburare, *necaz şi strâmtorare* (Romani 2, 8).

Viaţa de acum este şcoală duhovnicească, război, nevoinţă, încleştare cu păcatul sau cu

duhurile răutăţii cele de sub ceruri, care încearcă să ne silească la rău. Fiecare are nevoie să se deprindă a birui în sine păcatul cu ajutorul lui Dumnezeu, căci lără Dumnezeu nu ajungi nici la prag şi de la Dumnezeu sunt date toate puterile dumnezeieşti spre viaţăşi cucernicie; trebuie doar să nu ne lenevim a le folosi. Vreţi să vă deprindeţi a răpi prin silire împărăţia cerurilor? - învăţaţi de la sfinţi cum s-au nevoit ei, cum au întrebuinţat asupra lor înşile toată silirea, ce lepădare de sine au avut, ce despătimirefaţă de bogăţie, faţă de cinstea şi slava lumească, faţă de plăcerile trupeşti; ce înfrânare au avut, ce osârdie către Dumnezeu; ce rugăciune de totdeauna; ce osteneală, ce virtuţi! Şi cum au ajuns lărăgreş în împărăţia Iui Dumnezeu! Nimeni din ei nu a fost ruşinat, toţi au primit viaţa cca nestricăcioasă şi slava veşnică, veşnica fericire, şi se află în afara oricărei frici de a pierde împărăţia cerurilor, pe care au dobândit-o. Fiţişi voi următori ai lor, fiecare după puterea sa, citiţi, ascultaţi Cuvântul lui Dumnezeu, luaţi aminte, înţelegeţi, năzuiţi neobosit către scopul vieţii voastre - şiveţi primi fericirea veşnică. Doar v-aţi ostenit într-un fel sau altul pentru bunăstarea cea pă-mântească: osteniţi-vă mai ales pentru primirea vieţiiveşnice; *căutaţi mai întâi împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea Lui, şi toate celelalte*, toate bunătăţilepământeşti, *se vor adăuga vouă* (Matei 6, 33). Amin.

Ce suflet înalt, bogat, luminos, dumnezeiesc este în sfinţii oameni ai lui Dumnezeu! De ce nevoinţe este el în stare în dânşii, adică în toţisfinţii! De ce vederi dumnezeieşti este în stare! De ce dar al cuvântului, de ce lucrări, de ce cântări a fost în stare în loan Gură de Aur, Teodor Studitul, Damaschin, losif scriitorul de cântări, Cosma de Maiumaşiceilalţinenumăraţi scriitori de cântări ai Bisericii! Iar oamenii de acum până unde au căzut! - până la dobitoacele necuvântătoare, ba încă şi mai rău!

Minunată este fiinţa sufletului omenesc, chiar şi căzut: căci luaţi seama cum este el în sfinţi, care au slujit Domnului cu osârdie în viaţa aceasta vremelnică! Cât de dăruit este el lui Dumnezeu prin dragoste, cu lepădare de sine, rugăciune, înfrânare, privire necurmată către Dumnezeu! Cât de curat, de neclintit, de luminos, de bineînmiresmat! Dar până şi trupurile sfinţilor răspândesc bună mireasmă. Dar sfârşitul lor — cum a fost! Cât de paşnic, slăvit, luminos, sfânt!

Dumnezeul meu! De ce privelişte, de ce mângâiere cerească au avut parte Preacuvioşii Serghie şi Serafim! însuşi Domnul Se arată în chip vădit şi sărbătoresc privirii Preacuviosului Serafim, dimpreună cu puterile cereşti, la Vohodul Mic al Liturghiei, iar Preasfânta Stăpână de Dumnezeu Născătoare - nu o dată! Iar Sfântului Serghie însăşi Maica lui Dumnezeu dimpreună cu

sfinţi i-au călcat în chilie. - O, mângâiere! O, vrednicie a omului creştinşi a nevoitorului! Slavă lui Dumnezeu, Care bine a voit aşa!

Sfinţii au urmărit cu agerime toate mişcările inimii lor şi au luat seama ca nu cumva să se cuibărească în ele vreo ură, nevoire de bine şi răutate, sau zavistie ţaţă de cineva, părtinire, lăcomie, şi au smuls fără întârziere aceste rădăcini diavoleşti, au aruncat afară această dospcaiă a iadului, precum şi celelalte patimi. Au tăiat ţâră întârziere toate rădăcinile şirădăcinuţc- le, din râvnă pentru Dumnezeu, şi nu le-au îngăduit să se întindă, ca să nu-i înăbuşeşi să nu-i despartă de Dumnezeu. Amin.

Adu-ţi aminte de singura bogăţie a lui Ilie Proro- cul - cojocul căzut asupra lui Elisei la înălţarea pro- rocului. O, cum L-a iubit el, Ilie. pe Dumnezeu, cât de străin a fost de orice împătimire a acestei vieţi! A fost cu totul în Dumnezeu, şi dinainte de luarea Iui Ia cer trăia cu inima în cer, cu Dumnezeu. *Viu este Domnul Savant, Căruia stau înainte* {III împăraţi 18, 15).

Precum este în firea noastră ca atunci când avem vedere bună să zărim lucrurile aflate aproape şi departe de noi, aşaşisfinţilor îngeri, sfinţilorbineplăcuţi ai lui Dumnezeu le este lesne să vadă în Duhul Sfânt, în Care ei petrec, în Care ei odihnesc — să vadă, zic, ini-

mile oamenilor, gândurile şidorinţele lor. prin harul lui Dumnezeu. - Aşa-numiţii străvăzători vedeau cu ochii inimii lor şi pe pământ inimile şi faptele săvârşite în taină ale oamenilor. Sfântul Andrei, nebunul pentru Hristos, a dat în vileag greul păcat al sodomiei săvârşit în taină de un boier.

Dumnezeiasca iconomie a mântuirii oamenilor este fără greş în sine până la o iotă. pe întinderea tuturor vecilor, şifăgăduinţele făcute de către Domnul celor credincioşişi nevoitori sunt adevărate până la o iotă. - Nici un orn care a umblat nerătăcit şi neabătut pe calea Domnului nu a fost ruşinat, nu a pierit, ci a primit pentru nevoinţclc sale plată neslricăcioasă: împărăţia cerurilor. Iar lumea cum priveştenevoinţclc oamenilor credinţeişi evlaviei, şi la nevoitorii înşişi? Ca la niştesuperstiţioşişiieşiţi din minţi; nu crede în adevărul iconomiei dumnezeieşti, şi ca atare piere în necredinţa sa. O, minunat adevăr al dumnezeieştii iconomii a mântuirii omeneşti!

Pe ceea ce este slava a toată lumea, care din oameni a răsărit şi pe Stăpânul a născut, uşa cea cerească. pe Mar ia Fecioara să o lăudăm, cântarea (slava) *celor fără de trupuri* (îngerilor) *şi podoaba*(proslăvirea) *credincioşilor, că aceasta s-a arătat Cer şi Biserică Dumnezeiască.* Astfel proslăveşte în prima sa *Dogmatică* scriitorul de cântări al Bisericii, Sfanţul Damaschin cel cu strune de

aur, pe Preasfânta Fecioară de Dumnezeu Născătoare, a cărei adormire o pomenim şi o proslăvim acum. - Să grăim cu bucurie şi să proslăvim pe această Fecioară şi Maică de toată lumea proslăvită, care din neamul omenesc se trage, pe care neîncetat o slavoslovesc cu bucurie îngerii cei fără de trup şi oamenii credincioşi de pe pământ: fiindcă ea s-a lacul cer şi biserică a Duinnezeirii. A venit sfârşitul cel dinainte hotărât al multnccăjilci sale vieţipământeşti, şi ca a adormit pentru trei zile cu somnul de viaţă purtător al morţii. Despre ca se putea spune atunci: *Nu a murit Fecioara, ci doarme* (Matei 9, 24). Da, ea a adormit, a murit pentru trei zile, la fel ca I Iris- los Dumnezeu, Fiul ei, şi a treia zi a înviat. Ha a înviat şi a fost luată la cer. O, minune! O, fericită soartă! O.
bucurie fără de sfârşit! Cu vrednicie şi cu dreptate este! Fiindcă ei, celei Preacurate, s-ar fi părut că i se cade să aibă parte pe pământ doar de bucurii, ca o atot- dreaptă - în vreme ce ea toată viaţa a suferit pentru Fiul ei Cel Unul-Născut, toată viaţa s-a temut pentru El din pricina mulţimiivrăjmaşilor Lui - şi a împăraţilor acestei lumi, şi a învăţaţilor, şi a necredincioşilor, a făţarnicilor, a celor stăpâniţi dc credinţedeşarte, a lacomilor, trufaşilor, amăgitorilor, pizmaşilor, iubitorilor dc argint, însă iată că s-a sfârşitviaţa

pământească a Dumnezeu-Omului, plină de pătimiri. Cel Răstignit a înviat, a începui veşnica Lui slavă. El a şezutşi după omenitate de-a dreapta lui Dumnezeu pe tronul slavei. - Ea a fost lăsată să mai trăiască pe pământ, în casa apostolului loan, celui înfiat dc ea. Când era de acum aproape de bătrâneţe, ea a adormit şidegrab a fost mutată la veşniceleşi prealuminatele locaşuri. Şi cum a fost slăvită adormirea ci! Ce minunată, cu totul de ne-descris bună mireasmă răspândea trupul ei cel pururea feciorelnic, după cum scrie Sfântul Dionisie Areopa- gitul, care a fost de faţă la îngroparea acesteia! Ce desfătată cântare îngerească! Cu ce cinstire, cu ce minunate cântări a fost ea îngropată în sunetul insuflatelor laude ale Sfinţitului Mucenic (eratei! Slăvit sfârşii al începutului slăvit, al vieţiipământeşti!

Ce minunat este soborul îngeresc, cel nesfârşitşi cu totul minunat orânduit! Dacă lumea văzută - de pildă, cea a stelelor — este atât de minunată, şi natura pământească dimpreună cu toate stihiile, câmpurile, poienile, livezile, pădurile, râurile, mările, lacurile ei, cu toate plantele şi cu regnul animal şi cu celelalte făpturi, este atât de mare şi de minunată, cât de mare şi minunată trebuie să fie lumea îngerească cea lumi-noasă, tară de păcat, înţelegătoare, minunată, plină de tărie, puternică! O, frumuseţe! O,

măreţie! O, fericire! O, slavoslovie a Făcătorului!

Să se laude cuvioşii întru slavă şi să se bucure întru aşternuturile lor (Ps. 149,5). Să ne amintim Viaţa Preacuvioasei Xenia, părăsirea de către ea a casei părinteşti, dispreţuireabogăţieişi rangului şi logodnicului, dragostea ei arzătoare către Hristos, postirea, rugăciunea, istovirea trupului, grija de mântuirea sufletelor fecioarelor. - De unde asemenea năzuinţă către Dumnezeu în sufletele credincioase, cucernice? Din faptul că oricine năzuieşte spre cel cu care se aseamănă: sufletul, care este zidit după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, năzuieşte către Cel cu Care este asemenea, chipul năzuieşte către Chipul dintâi [Arhetip], lumina către Lumină, viaţa către Viaţă, puterea bună către Buna Putere, înţelegerea către Izvorul înţelepciunii. Iar oamenii necredincioşişinechibzuiţi, păcătoşişi răi, năzuiesc spre cel cu care se aseamănă, adică spre răul şipreaviclea- nul diavol, râul năzuieşte spre rău, întunericul spre întuneric; necurăţia spre necurăţie, puterea rea spre puterea rea. Asemenea fecioarelor celor nebune, moţăieşi dorm oamenii necredincioşişi cei credincioşi - însă cei credincioşi fără fapte bune, fără milostivire către aproapele. Fecioarele nebune, având credinţă, nu au avut şi fapte bune - drept care au fost osândite. O,

cât de mulţi dintre creştini vor fi osândiţi!

Citind cu luare-aminte slujbele bisericeşti rânduite pentru sfinţii din fiecare zi a anului şi privind cu du- hui nevoin|cle lor, nu pot să nu mă minunez de dragostea lor plină de lepădare de sine, de negrăitul po- gorământ al lui Dumnezeu faţă de ei şi de dragostea lui Dumnezeu faţăde ei. Câte daruri duhovniceşti au primit ci de la Dumnezeu, ce minuni au lăcut, ce dar al prorociei au avut! Şi în timpul vieţii, şi după moarte Dumnezeu i-a proslăvit, şi S-a sălăşluit în ei, şi i-a cinstit cu slavă şi cu cinste negrăită. Unii sfinţi au strălucit ca soarele la sfârşitul lor şi îngeri le-au fost însoţitori la cer. lată ce înseamnă sufletul omenesc curăţit dc păcate şi care a îndrăgit cu toată inima pe Ziditorul său!

Cât de minunate şi felurite ca formă, culoare şi miros sunt nenumăratele flori şi, îndeobşte, plante din natură şi din feluritele clime ale pământului! Nu te poţi îndulci destul de înfăţişareaşi de mireasma lor. Dacă plantele sunt atât de minunate, să ne gândim ce bună mireasmă vor răspândi în rai sfinţii, drepţii lui Dumnezeu din toate tagmele, rangurile şi vredniciile! *Dacă pe iarba câmpului, care astăzi este şi mâine se aruncă în cuptor. Dumnezeu aşa o îmbracă, nu cu mult mai vârtos pe voi, puf in credincioşilor?* (Matei 6, 30). Strâduieşte-te, omule, să ajungi la frumuseţea cea lăuntrică a credinţei, a

virtuţii, şi nu le lenevi. Ce bună mireasmă răspândesc, mai presus de cea a oricărei flori, moaştelesfinţilor! Minunat este Dumnezeu întru sfinţii Lui, ba şi în mine este minunat El - în mine, păcătosul care se pocâieşteşiprimeşte de la Domnul neîncetat milă şi judecată.

Schimbarea la faţă a lui Hristos pe Tabor arată că dacă lumina cea de aici, a soarelui, este aşa frumoasă şi de viaţă făcătoare, cu atât mai frumoasă şi mai de viaţă făcătoare este lumina veşnicăşineînserată ce va să vină.

Lumea dc acum, a stihiilor, este o umbră slabă a viitoarelor bunătăţincstricăcioase, veşnice, preadesfâtate. Judecă după lucrurile dc acum asupra bunătăţilornestri- căcioase ce au să vină. *Ochiul nu a văzut, urechea nu a auzit ^ la inima omului nu s-a suit ce a gătit Dumnezeu celor ce îl iubesc pe Dânsul* (I Corinteni 2,9). *Minunate sunt lucrurile Jale, Doamne!* (Psalmi 138, 13).

Veniţi, binecuvântaţii Părintelui Meu, de moşteniţiîmpărăţia care v-a fost gătită vouă de la întemeierea lumii! (Matei 25, 34). Cc spui Tu, Doamne: *Veniţi de moşteniţi?...* Spusele Tale sunt neîndoielnice şi adevărate. Nouă ne-a fost gătită de către bunătatea fără de măsură a lui Dumnezeu împărăţieveşnică, nestrică- cioasă, unde nu e nevoie, durere, întristare şi suspin, stricăciune şi moarte, ci

veşnică desfătare, veşnică bucurie şi dreptate. Şi noi. puţincredincioşiişideşerţii, nu râvnim, nu ne pasă de această împărăţie, în care drepţii vor împărăţiveşnic împreună cu Dumnezeu şi în Dumnezeu. O, cât suntem de orbi, de împătimiţi de cele văzute şi vremelnice! Cât suntem de jalnici şi de proşti, de nechibzuiţi! Ne lepădăm dc fericirea veşnică, de împrcună-vicţuirca cu Dumnezeu şisfinţii, şi ne lipim de praf, dc vise, de întuneric şi putoare duhovnicească.

Care dintre oameni e vrednic de împărăţia cerurilor? Cel ce din toate puterile se străduic să se asemene întru sfinţenie, bunătate, milă către aproapele, lui
Dumnezeu - Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh; cel ce se străduie să se asemene sfinţilor intru pocăinţă, rugăciune, înfrânare, răbdare, blândeţe, seninătate, ascultare, dragoste netăţamică (iar noi toţi suntem înclinaţi spre făţărnicie). în cer e loc numai pentru sfinţenie, dragoste, unire de cuget, pentru o singură voie sfântă şi fără de prihană. *împărăţia lui Dumnezeu nu este mâncare şi băutură, ci dreptate şi pace şi bucurie in Sfântul Duh* (Romani 14, 17).

Văzând în fiecare zi alergarea neclintită şi neabătută a tuturor luminătorilor şi planetelor cereşti, precum şi starea neclintită a globului pământesc dimpreună cu toate cele ce sunt pe el, mă minunez fără să mă pot minuna

îndeajuns de bunătatea, puterea şiînţelepciunea Făcătorului, Celui Unul întru Treime; şi strămutându-mă cu gândul în lumea nevăzută, ne- stricăcioasă,veşnică, neasemuit mai presus ca lumea cea văzută, şi mai mult sunt copleşit de minunare în faţa Ziditorului tuturor lumilor văzute şi nevăzute. Dacă lumea văzută este atât de frumoasă, de felurită, plină de viaţăşifrumuseţe, cum trebuie să fie lumea cea nevăzută? Nu în zadar s-a zis în Cuvântul lui Dumnezeu că *ochiul n-a văzut, urechea n-a auzit şi ta inima omului nu s-au suit cele ce a gătit Dumnezeu celor ce îl iubesc pe Dânsul* (I Corintcni 2, 9). Deci, îndrăgiţi-L pe Dumnezeu fără întârziere, toţicreştiniichibzuiţi, şiatingeţidesăvârşirea întru dragostea şi dreptatea veşnică.

Dacă întru ceea ce este străin nu aţi fost credincioşi, cine vă va da ceea ce este al vostru? (Luca 16, 12). Avutul străin e bogăţia pământească, îndatoririle pământeşti, trupul pământesc, sănătatea - de care n-am ştiutşi nu am vrut să ne folosim aşa cum ne-a arătat Dumnezeu, ca de unele ce sunt trecătoare şi vremelnice. Adevărata noastră bogăţie este sufletul nostru, bogată prin chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, prin voia slobodă înţelegătoareIraţională], prin nemurire, prin putinţa de a iubi pe Dumnezeu şi pe aproapele, de a se pocăi, de a se ruga, de a da mulţumită lui Dumnezeu şi de a-L proslăvi,

lată avutul nostru - sufletul, care este făcut după chipul lui Dumnezeu, pe care noi l-am tăcut străin de Dumnezeu prin împăti- mirile noastre de lucrurile acestei vieţi. Sfinţii bineplăcuţi ai lui Dumnezeu au fost credincioşi Lui şi în avutul străin, cheltuindu-l cu săracii, iar de avutul lor - de sufletul lor - s-au folosit în chipul cuvenit, l-au curăţit prin rugăciuni şi lacrimi de pocăinţă, prin ostenelile privegherii şi ale postului, prin mucenicia pentru Hristos. Aşadar să fim credincioşi lui Dumnezeu şi în avutul din afară şi în cel lăuntric, sau şi în avutul străin şi în avutul nostru. Avutul nostru este sufletul. care ne-a fost dat de Dumnezeu pentru a-l educa creştineşte, pentru a reface în el chipul lui Dumnezeu, pentru a ne asemăna lui Dumnezeu şi pentru a dobândi fericirea cea nesfârşită.

Omul este cumplit de nestatornic şi schimbător, ca urmare a vătămării celei dintru început din rai: de pe culmile înaltei vederi de Dumnezeu şi a cugetărilor dumnezeieşti, el înlr-o clipă poate cădea în urâciunea gândurilor şisimţămintclor spurcate, viclene, curvcştişi hulitoare, rele şi zavistnice, aşa încât după o bucurie duhovnicească ajunge să plângă în taină pentru ticăloşia sa. Fericit cel ce prin harul lui Dumnezeu s-a întărit neclintit întru Dumnezeu şi a scăpat de cursele lui Veliar cel hulitor de Dumnezeu.

Omul este atât de adânc vătămat, stricat şi pângărit de păcatul cel până la nesfârşire felurit, că şinevoin- du-sc îndelung până la vederea de Dumnezeu şi cugetarea de Dumnezeu, dacă pentru o clipă pierde frâ- ielcduhovniceşti ale minţiişi inimii, îndată poate să se coboare până la gânduri şisimţăminte josnice, trupeşti, spurcate - fiindcă rădăcinile păcatelor pătrund inima omenească adânc şi în toate părţile, şi nu rareori se întâmplă ca până la moartea omului să rămână în el şi să paralizeze sufletul lui; doar prin răbdare, înfrânare, neîncetată rugăciune, dureri şi pătimiri se dezrădăcinează. „Sunt măcinat de dinţii fiarelor", spune Sfântul Ignatie Teoforul, „ca să mă fac pâine curată a lui Dumnezeu."

Din pricina celor trecătoare, materiale, să nu ajungi nepăsător faţă de cele veşnice, duhovniceşti, şi să nu îţi pierzi dragostea şi pacea cu aproapele pentru pierderi, pagube şi lipsuri materiale. Păstrează pacea şi dragostea. *Pacea să aveţi cu toţişisfinţenia, fără de care nimeni nu va vedea pe Domnul* (Evrei 12, 14), spune apostolul.

Nimeni nu este care şi-a lăsat casă. sau fraţi, sau surori. sau tată. sau mamă. sau femeie, sau copii, sau holde pentru Mine şi Evanghelie, şi să nu primească însutii acum, iar în veacul cel viitor - viaţăveşnică (Marcu 10, 29-30). De ce? Fiindcă toţi cei care s-au lipit de acest veac sunt fântâni sfărâmate,

care nu pot avea în sine apa vieţii, şi deseori pier de moarte cruntă.

Trece chipul acestei lumi, stricăcios fiind, cu toată frumuseţea, bogăţia, dulceaţa, slava şi cinstea sa. Rămân doar veşnicelebunătăţi, veşnicele comori, veşnicaviaţă, dreptate, dragoste dimpreună cu sfinţeniaşi cu pacea lui Dumnezeu. într-acolo îndreaptă-ţi ochii inimii, acolo să mergi *de unde vine ajutorul* (Psalmi 120,1).

Ca şi eu, dimpreună cu toţialeşii Tăi, părtaş să fiu neslricăciouselor Tale bunătăţi, pe care le-ai gătit celor ce Te iubesc pe Tine, Doamne! Nestricăcioase- le bunătăţi sunt pregătite, iar eu nu năzuiesc să Ic primesc prin credinţăşi nădejde, prin osârdie către virtute. Vai mic. Doamne!

Ne rugăm în fiecare zi şi slăvim pe marii bineplă- cuţi ai iui Dumnezeu ce au predanisit în scris Bisericii rugăciunile lor, gândim cu gândurile lor, simţim cu simţămintele lor, ne străpungem pentru păcatele noastre cu străpungerea lor, ne străduim să ne ridicăm la iubirea lor pentru Făcătorul şi Dumnezeul tuturor, alcătuim cu ei o singură Biserică, o singură turmă a lui Hristos, şi să dea Dumnezeu să fim miluiţişimântuiţi. Numai să nu slăbim, să nu ne lenevim în viaţă, ci să ne silim la pocăinţăşi la toate faptele bune. Sfinţii au trăit, s-au nevoit, s-au luptat, au răbdat ispite, au biruit întru numele Domnului pe

vrăjmaşii dinlăuntru şi din afară, şi s-au mântuit. Să ne mântuim şi noi, după mila lui Dumnezeu.

Creştinul nu numai că este dator să se îngreţoşe- zc de lot păcatul, ci n-are voie nici să îngăduie Ia sine gând păcătos. Sfinţenia este stihia [elementul| creştinului, fără ea creştinul nu este creştin. *De n-are cineva Dufrul lui Hristos, acela nu este al Lui* (Romani 8, 9). *Fiţisfinţi, că Sfânt sunt Eu, Domnul Dumnezeul vostru!* (Levitic 11, 44) Kste neapărat trebuincioasă pocăinţa de totdeauna, lupta de totdeauna cu păcatul, rugăciunea către Dumnezeu pentru ajutor - şi ajutorul vine îndată. Mulţumită Domnului pentru el, căci s-a zis: *Fără Mine nu puteţi face nimic* cu adevărat bun (loan 15, 5).

Sfinţiibineplăcuţi ai lui Dumnezeu priveau neclintiţi cu ochii inimii la viaţaveşnică ce va să vină şi năzuiau spre ea neabătuţi toată viaţa lor pământească. Şi tu să faci la fel.

Pretutindeni în lume vedem prăznuire, putere, bucurie şi zburdălnicie a vieţii: târâtoarele, gâzele, păsările, peştii de soiuri lără număr, nenumăratele animale, fiarele şi pe împăratul făpturilor pământeşti - omul; toate trăiesc, năzuiesc spre îndestularea vieţiişi bucurie, spre osteneală. Priviţi ce vesel zboară şi se joacă gâzele (de pildă fluturii, greierii, muştele), păsările, peştii, pisiculele, căţeii, oiţele, viţeii, mânjii - şi ne vom minuna

de bucuria şiprăznuircavieţii care este în ei. Această viaţă însă e trecătoare, nu multă vreme se joacă şi se bucură toate aceste vietăţi: în scurtă vreme nu vor mai fi, ci în locul lor altele noi se vor naşte - de parcă viaţa se învârte ca o roată. - Dar cine le-a dat şi Ie dă tuturor viaţă? - Viaţa Cea fără de început. Veşnică, lpostatică, Preainţeleaptă, Bună - Dumnezeu. Dar viaţa cea îndrăgită de făpturile pământeşti, dimpreună cu bunătăţile ei, degrabă trece şi se sfârşeşte pentru necuvântătoare. De aceea. Preabuna Viaţălpostatică vrea şi a hotărât să dea fiinţeiînţelegătoare/raţionale a omului viaţăveşnică în ceruri împreună cu Dumnezeu, şi pentru dobândirea acestei vieţi i-a dat omului toate mijloacele. Iată ţelul tău, omule: să năzuieşti spre viaţaveşnicăşi spre veşnica bucurie!

Alintă-te pe lângă Mântuitorul şi Maica Domnului, alintă-tc ca un fiu sau fiică Iară făţărnicie, alintă-te. zic, citind cu inima canoanele, acatistele Preadulcelui Iisus şi Maicii Domnului, alintă-te şi pe lângă sfinţi cu rugăciuni fierbinţişi cu canoanele şi acatistele rânduite, şi nu vei fi ruşinat, ci grabnic vei simţi tu însuţi în inima ta alintare cerească de la Duhul Sfanţ - însă nu te descuraja dacă inima ta e rece trecând prin suflarea întunecată a vrăjmaşului netrupesc. Domnul vede tot, şi nimeni nu pleacă deşert dc la

Dânsul, ci degrab dă fiecăruia după merite. Rabdă, fiindcă s-a zis: *întru răbdarea voastră veţi mântui sujielele voastre* (l,uca 21, 19).

Când te rogi lui Dumnezeu şisfinţilor, trebuie să te sileşti a lepăda orice împătimire lumească faţă dc oameni şi lucruri, sau orice părtinire faţă de oameni şi lucruri, şi să te sileşti a-i iubi pe toţi ca pe nişte fraţi şi surori cu toată voirea de bine, ca pe tine însuţi.

Fără saţ, cu bucurie şi neîncetat proslăvesc pe Domnul Atoatefacătorul îngerii din cer, a căror mulţime este fără număr, precum şisfinţii oameni - iar noi, cei pământeşti şi care ne-am făcut ca de pământ, ne-am îngroşat, cât suntem de leneşi la rugăciune, sla- voslovieşimulţumire! Asta fiindcă ne-am împătimit de pământ, de trupul iubitor de plăceri şileneş, de agonisita pământească, de feluritele desfătări ale simţurilor. Pentru a-L slăvi, a-L iubi după vrednicie pe
Făcător este nevoie să dezrădăcinăm iubirea păcătoasă de sine, egoismul. — *Cine voieşte să vină după Mine să se lepede de sine, să-şi ia crucea sa şi să-Mi urmeze Mie* (Matei 16,24).

Somnul îndelungat răceşte inima şi o toceştefaţă de rugăciune. O, cu câtă fereală trebuie să dormim! Desfătarea cu mâncarea şi băutura de asemenea răceşte inima noastră

faţă de rugăciune.

Fii sincer, iubitor, întru simplitatea inimii, fără făţărniciefaţă de fiecare om, fără a căuta la chip, aşa cum îţidoreşti să fie ceilalţifaţă de tine. Să ai marc evlavie şi dragoste, să te rogi către sfinţiibineplăcuţi ai lui Dumnezeu şi mai ales către Maica Domnului şitoţisfinţii. Dacă va da Dumnezeu, o să îi vezi în veacul viitor faţă către faţă, vei vedea strălucirea şi slava lor, dc care i-a învrednicit Dumnezeu, şi te vei încredinţa că nu degeaba i-ai cinstit şi i-ai chemat aici pe pământ, fiind în trup şi aflându-te în Biserica lui Dumnezeu, de care ei, ca şi tine, ţin ca mădulare ale singurului Trup al lui Hristos, căruia El e Cap.

Sfinţeascu-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă -se voia Ta precum în cer, aşaşi pe pământ (Matei 6, 9-10). Oare cu adevărat doreşti tu, păcătosule, sfinţenia? Oare cu adevărat râvneşti tu, stăpânit fiind dc vrăjmaşul cel pierzător—diavolul - împărăţia păcii lui Dumnezeu mai întâi în tine însuţi, iar apoi în toţi oamenii? Oare cu adevărat vrei să plineşti voia lui Dumnezeu cea dreaptă, atotbună, şi cu adevărat doreştişi te rogi lui Dumnezeu ca toţi oamenii să cunoască şi să plinească voia Tatălui nostru Celui Ceresc? în fiecare zi rostim aceste cuvinte ale *Rugăciunii Domneşti* fără să pătrundem în adâncime înţelesul lor şi le aruncăm parcă în vânt. drept care nici nu este în noi schimbarea cea bună.

ci rămânem cu toţiiaceiaşipăcătoşi, leneşişi vicleni.

Cu ce luare-amintc, cu ce evlavie, cu ce iubire, pace şirecunoştinţă suntem datori întotdeauna să rostim Numele lui Dumnezeu şi Rugăciunea Domnească: *Tatăl nostru*.... precum şi toate celelalte rugăciuni. Numele lui Dumnezeu este mare, sfânt, înfricoşător, şi singură numirea Lui este fericire pentru cel credincios.

In cer este primită doar limba nelâţarnică a inimii celui ce crede, se roagă, se pocăieşte, se milostiveşteşi împreună-pătimeşte cu aproapele, are curăţieşi întreagă înţelepciune: de la inima vicleană Domnul întoarce Faţa Sa.

Când le rogi înaintea icoanei Domnului, sau a Maicii Domnului, sau a vreunui sfânt, întreabă-te lăuntric: oare fără făţărnicieşi cu dragoste priveşti sfintele icoane, oare cu credinţă, cu toată inima te rogi, cu tot cugetul şi cu toată nădejdea? Oare nu doarme inima ta, oare nu doarme gândul tău?

în rugăciunile noastre pentru aproapele Domnul caută la inimile noastre să vadă dacă dorim cu adevărat mântuirea şi tot binele aproapelui nostru, aşa cum le dorim pentru noi înşine; în al doilea rând, ca să vadă dacă ne îngreţoşăm cu adevărat de păcat şi iubim cu adevărat pocăinţaşi virtutea; în al treilea rând, ca să vadă dacă îl iubim cu adevărat pe

Domnul şi avem dăruire din inimă către Dânsul; în al patrulea rând, ca să vadă de nu avem mânie sau vrăjmăşiefaţă de cineva.

Bucură-te, ceea ce eşti plină de har, Domnul este cu tine! (Luca 1,28) Stăpâna a primit toată plinătatea harului de la Domnul, ca Maică (după omenitate) a Atotdesăvârşitului Făcător: plinătatea dreptăţii, sfinţeniei, bunătăţii, milostivirii şi împreună-pătimirii faţă de păcătosul şi întru toate necăjitul neam omenesc, plinătatea puterii şi a tăriei, a fericirii, a slavei veşniceşi a întâietăţii asupra tuturor puterilor cereşti. I£a a primit toate cele zece taine ale harului şi, din pricina ne urmatei bogăţii de har, după asemănarea apelor fără număr ale mării, poate izvorî şiizvorăşte cu îmbelşugare tuturor celor ce cu credinţă vin la ea tot ajutorul haric în nevoi, necazuri, boli şi în toată împrejurarea întristătoare. Deci, vino la ea cu credinţăşi nădejde lipsită de orice îndoială.

Aleargă la sfinţişi la atotputernicele rugăciuni ale Maicii Iui Dumnezeu, nu te lipsi de acest har - îndeajuns e rugăciunea ei spre milostivire pentru toţi, şi pentru tine. Amin.

Bucură-te, ceea ce eşti plină de har, Domnul este cu tine! (Luca 1,28) Totul este haric în tine, Stăpână: şi purtarea în pântece, şinaşterea, şicreşterea, şi bunavestire, şi zămislirea de la Duhul Slânt, şinaşterea Pruncului Celui mai înainte de veci; şi toată

viaţa la este plină de har.

Faţă către faţă, gură către gură stăm de vorbă noi, creştiniiortodocşi, cu Domnul, cu Maica Domnului, cu sfinţii îngeri şi cu toţisfinţii. Iată ce înseamnă, după datina creştin-ortodoxă, a te ruga cu evlavie, *în duh fi adevăr*, înaintea sfintelor icoane. Iată de ce le punem în biserici şi în casele de rugăciune (paraclise), precum şi la noi în locuinţe. Noi credem în apropierea de noi a Domnului şi a sfinţilor Lui, ca şi în faptul că suntem un singur trup duhovnicesc cu ei, o singură Biserică. precum Unul e Capul lor şi al nostru. Domnul lisus Hristos. în faţa unei astfel de credinţe cum avem noi în sfintele icoane şi în Biserică, oare voi, ereticilor luptători împotriva icoanelor, veţi arunca în ele cu pietrele osândirii defăimătoare? - Noi avem dreptate, iar voi nu aveţi dreptate şisunteţiniştefăţarnici.

în chipul de viaţă purtător al Mântuitorului, al Maicii Domnului, al Înainte-Mcrgătoruluişi al sfinţilor e zugrăvită însăşi sfânta dreptate, bunătate, smerenie, milostivire. Cu ce dragoste se cade să privim sfintele icoane, chipul sfintei Cruci, Evanghelia şi celelalte lucruri sfinte care ne amintesc de marile fapte şi cuvinte ale lui Dumnezeu şi ale sfinţilorbineplăcuţi ai Lui! Aşa să şipriveşti: nu lăsa capul în pământ, nu te înstrăina cu inima şi cu privirea precum fac

luteranii, paşkovţii[I] sau evreii. Fâ-le casnic al Bisericii cereşti, îţi plac monumentele oamenilor care s-au făcut vestiţi prin ceva, îţi place să priveşti portretele, fotografiile lor - dc ce nu-ţi place să priveşti chipurile sfinţilor? Eşti inconsecvent şi foarte, foarte prost, făţarnicşi absurd.

Privind la iconostas în biserică, în paraclis sau acasă, adu-ţi aminte de cuvintele Mântuitorului: *Voi nu sunteţi străini fi venetici, ci împreună-celăţeni cu sfinţii fi casnici ai lui Dumnezeu* (Efeseni 2,19). Şi să spui: Prin mila lui Dumnezeu, noi, creştiniiortodocşişicredincioşi, suntem împreună-vieţuitori cu Maica Domnului şi cu toţisfinţii, lată de ce întrebuinţăm noi sfintele icoane şi le cinstim, cinstind în ele chipul dintâi [arhetipul], adică pe înşişisfinţii; alcătuim împreună cu ei un singur sobor, o singură Biserică, cerească şi pământească. Cinstindu-i, pomenim şi cinstim ne- voinţcle lor făcute din dragoste de Dumnezeu, credin- cioşiaşi dăruirea lor până la moarte faţă de Dumnezeu şi vrem să le urmăm şi noi în credinţăşi lepădare de sine pentru numele Lui.

Creştinul ortodox se întoarce cu faţa spre sfintele icoane ale Mântuitorului, Maicii Domnului, îngerilor şifeluriţilorsfinţi cu scopul de a arăta vădit credinţa sa că cei închipuiţi în icoane sunt de faţă, sunt aproape de el; în

I Sectă dc lip neoprotestani (a *(r.).*

sfintele icoane se realizează, se înfăptuieştecredinţa noastră ortodoxă, iar fără sfintele icoane parcă atârnăm în văzduh, neştiind cui să ne rugăm. Rugându-se Domnului, Prorocul David spune: *CăutaţiFaţa Lui pururea. Faţa Ta, Dumnezeule, voi căuta. CăutaţiFaţa Domnului asupra celor ce fac rele, ca să piardă de pe pământ pomenirea lor* (Psalmi 104, 4; 26, 13; 33, 15).

Sfinţii Apostoli şi tot soborul cel nenumărat al drepţilorşi cu toţisfinţii sunt minţicereştişi la cele cereşti, nu la cele pământeşti, cugetau şi de acelea s-au îngrijit; cu trupul trăiau pe pământ, iar cu inima şi mintea în cer. Jalnice sunt obştile [comunităţile] creştine ce nu cinstesc pe sfinţi — ele se lipsesc pe sine de sfânta pildă a vieţuirii lor şi de mijlocirea lor. Domnul însuşi ne învaţă să chemăm ca mijlocitori pe sfinţiibineplăcuţi ai Lui: *Şi s-a suit fumul tămâilor, cu rugăciunile sfinţilor, din mânu îngerului înaintea lui Dumnezeu* (Apocalipsa 8, 4). - Luteranilor, ce aveţi de zis la asta?

Cu credinţăşi cu dragoste chem pe sfinţii apostoli şi proroci şi pe toţisfinţiişi mă închin lor, iar in persoana lor mă închin Singurului Dumnezeu, Care S-a sălăşluitşi petrece în ei - cinstesc în ei dragostea, ce nu cunoaşte cădere, către Făcătorul, sfinţenia lor, viaţa lor nestricăcioasă, călcarea în picioare de către ei

a tuturor smintelilor acestei vieţi, cugetarea lor cea cerească. dreptatea lor cea desăvârşită, dăruirea lor faţă de Dumnezeu, ascultarea faţă de poruncile Lui, răbdarea lor, răbdarea lor neînfrântă în nevoinţe, în pătimirile pentru I Iristos, neclintirea în adevăr, în dogme, în porunci, în toată deprinderea virtuţii.

Mă apucă întristarea pentru oamenii ce nu citesc deloc Cuvântul lui Dumnezeu, ci doar gazetele şi literatura lumească fără alegere. Vai lor din pricina necunoaşterii Cuvântului lui Dumnezeu şi a voii Lui cu privire la ei! Ce răspuns vor da lui Dumnezeu la judecată?

Vrăjmaşiinetrupeştiîntrebuinţează toate sforţările ca să facă lipsite de preţ pentru noi, în gândurile şi inimile noastre, spusele Cuvântului Iui Dumnezeu şi cuvintele rugăciunilor bisericeşti, şisă dea preţcărţilorlumeşti, deşarte, şi volantelor pline de toate păcatele şi smintelile lumeşti (cântece, producţii dramatice, romane şi celelalte). Sunt unii care au băgat de sca

mă la ei înşişi cum îi împiedică vrăjmaşii a rosti cuvintele Sfintei Scripturi şi cuvintele rugăciunilor cunoscute, şi câte necazuri şi deznădejde le-au pricinuit. întunccându-Ie, tulburându-le şi omorându-le (parali- zându-le) inima, câtă luptă din cea mai încordată le-a trebuit pentru a-i zdrobi pe vrăjmaşişi a citi în tihnă şi cu nefâţămicie Cuvântul lui Dumnezeu şi rugăciunea.

în omul nostru cel vechi este apucătura de a se împotrivi în taină, atunci când se citeşte Cuvântul lui Dumnezeu sau vreuna din cărţile de slujbă sau dintre scrierile Părinţilorşiîndeobşte o carte sfântă, de a se împotrivi - repet - celor spuse, adică celor grăite şi scrise. Acesta este glasul tainic al vrăjmaşului - satana care cel dintâi s-a învăţatşiînvaţă duhurile căzute şi oamenii să sc împotrivească lui Dumnezeu, sfântului Său adevăr şi sfintei Sale dreptăţi. Astfel, am băgat şi bag de seamă că şi mie, inimii şiminţii mele, diavolul se împotriveşte în taină la citirea rugăciunilor, canoanelor, stihirilor, Simbolului credinţei, şi sunt dator să mă lupt cu el şi să-l arunc din gând. O, ticăloase, departe de mine, vrăjmaş al adevărului şidreptăţii lui Dumnezeu! Tu călăuzeşti la minciună, blestem şi moarte pe cei ce Le slujesc, aşa cum i-ai călăuzit pe Adam şi Eva.

5. Extrase biografice din jurnal

Proslăvesc nemăsurata milostivire şi îndelungă-răb- darc a lui Dumnezeu faţă de mine şi de toţi oamenii. Dc-a lungul a şaptezeci de ani am păcătuit în fiecare zi şim-am pocăit, şi Domnul m-a miluit, nu m-a pedepsit după toată dreptatea Sa, aşteptând îndreptarea mea în fiecare zi. Zilele tinereţii mele au trecut - şi în cea mai înaltă instituţie de învăţământ, în Academie, am început să iau mai mult aminte la lumea mea lăuntrică. După ce am ajuns preot, am trăit nu fără de păcat, dar adânceam din ce în ce mai mult rostul chemării mele, şi Domnul m-a miluit în fiecare zi, dăruindu-mi lacrimi de pocăinţă, învrednicindu-mă de deasa împărtăşire cu Sfintele Taine; slujirea adusă de mine Sfintei Biserici, săvârşirea rugăciunilor şi Tainelor nu a fost fără poticniri, vrăjmaşiinevăzuţi mă luptau şi mă robeau, mă tulburau cu putere, mai ales în timpul săvârşirii Tainelor; lupta era pe viaţăşi pe moarte - moarte duhovnicească. Mă pocăiam, plângeam fiind biruit, şi primeam iertare. în primii ani de preoţie nu săvârşeam Liturghia des, nu în fiecare zi, şi ca atare deseori slăbeam duhovniceşte; după aceea, văzând folosul săvârşirii Liturghiei în fiecare zi şiîmpărtăşirii

zilnice cu
Sfintele Taine, am început să slujesc şi să mă împărtăşesc în fiecare zi. Şi în toţi anii mei de preoţieşi slujire lui Dumnezeu, câtă milă am primit de la Dânsul! Fără număr. Dau mulţumită Domnului pentru minunatele rugăciuni de seară şi de dimineaţă, ca şi pentru pravila Sfintei împărtăşiri. Câte lacrimi de străpungere curăţi- toarc nu mi-a dat Domnul, ce râuri de milă n-a revărsat asupra mea - şi asta în fiecare zi, chiar şi acum! Ce voi răsplăti Domnului pentru toate aceste mile? Fărădelegile mele s-au înmulţit mai mult decât nisipul mării, şi până acum sunt încă viu, şi încă mă pocăiesc, ncîn- cctând a păcătui cu fapta, cu cuvântul, cu gândul, cu lenevia, cu nepăsarea, cu neînfrânarea şi cu tot păcatul propriu omului. O, Dumnezeule, milostiv fii mie, păcătosului, încă şi încă! Mai rabdă-mă pe mine, cel îmbătrânit în nelegiuiri, şi mă curăţeşte de toată întină- ciunea trupului şi a duhului. Amin.

Doamne, în fiecare zi încearcă să mă rupă de Tine duhul înşelăciuniipământeşti, ce mă omoară, mă întunecă, mă chinuie cu deşertăciunea. Mereu trebuie să port război cu mine însumi, cu poftele mele şi cu înşelăciunea celui vrăjmaş, şi să omor toate patimile, socotindu-le prosteşti, fără noimă şi pierzătoare, pu- nându-Te mai presus de toate

şi iubindu-Te doar pe Tine. O, cât este de viclean vrăjmaşul, cât de neadormit, de lucrător spre pieirea noastră! Şi nu dintr-o dată îi pricepem vicleşugurile, ci pe urmă, când ne săturăm şi ne îngreţoşăm de el cu totul. Adesea ne aflăm în înşelarea lui. Doamne, izbăveşte-ne de cel viclean! *Viata pustnicilor fericită este, a celor ce se întraripează cu dumnezeiescul dor* (Antifon 1, glas 5).

Doamne, umple loatăfiinţa mea, şi să fugă departe de mine toată nevoirea de bine, nici pentru o clipă să nu se atingă de mine urâciunea aceasta. Cu totul să fiu în line şi cu Tine, Bine Atotîndestulător. Tu eştiviaţa mea, Tu eşti pacea mea. Tu eşti fericirea mea. Tu eşti lumina, şi tăria, şi slava mea. Amin.

Doamne, nu-mi da mie să îmi închipui despre mine însumi că aş fi mai bun decât vreunul dintre oameni, ci să mă cred mai rău decât toţişi să nu osândesc pc nimeni, ci să mă judec cu asprime pe mine însumi.

Sfanţul înger păzitor mă povăţuieşte în fiecare zi şi în fiecare ceas pe calea mântuirii. Văd acest lucru cu ochii inimii, îl simt şimulţumesc lui Dumnezeu şi îngrijitorului meu trimis de Domnul.

în fiecare zi Domnul mă rezideşteşi mă face din nou prin slujirea Liturghiei şiîmpărtăşirea cu Sfintele şi de viaţă Făcătoarele Taine; văd, simt cu sufletul, simt

şi cu trupul această minune dumnezeiască şimulţumesc Făcătorului şiRefâcătorului meu. *Care mă zideşte din nou pe mine făptură nouă*, mă vindecă, mă împacă. Ce-Ţi voi aduce sau ce-Ţi voi răsplăti. Doamne? N-am nici un lucru bun în mine care să fie al meu, totul este al Tău. învaţă-mă să Te iubesc fierbinte, Doamne Dumnezeul meu!

Treimea este viaţa mea, lumina, pacea, izbăvirea mea, mântuirea mea, frumuseţea mea, sănătatea mea, mulţumirea mea, purtarea dc grijă pentru mine şi pentru toată făptura, puterea şi slava mea, înnoirea mea cea cuprinzătoare. Ea este totul pentru mine; nu piz- muiesc pe nimeni, tuturor le vreau binele şi rog pe
Dumnezeu să dăruiască tuturor tot ce este de trebuinţă, iar bogaţilor rărunchi îndurători şi inimă împrcu- nă-pătimitoare.

Aşvrea să văd Bunătatea începătoare [primordială |, Lumina, Frumuseţea, înţelepciuneanesfârşită. Puterea Ce a zidit toate şi le poartă şi Ic cârmuieşte - dar nu sunt pregătit, sunt necurat cu inima. *Aceste făgăduinţe având, să ne curăţim de toată spurcăciunea trupului şi a duhului, făcând sfinţenie întru frica lui Dumnezeu* (II Corinteni 7, l).

La bătrâneţele mele (79 de ani), fiece zi este o deosebită milă a lui Dumnezeu, fiece

ceas şi fiece minut: puterea mea fizică s-a istovit, dar duhul meu este pri- veghetor şi arde către preaiubitul meu Mire, Domnul lisus Hristos. Câte chezăşii ale milei am primit şi primesc dc la Dumnezeu în această viaţă — nădăjduiesc că şi în viaţa viitoare, de după moarte; iar moartea este naştere în viaţaveşnică, prin mila şi iubirea de oameni a lui Dumnezeu.

Slavă lui Dumnezeu! Preoţia mea a împlinit cu harul şi cu mila lui Dumnezeu cincizeci şi doi dc ani. încă trăiesc, cu toate că-s bolnav. Pentru atâţia ani de preoţieharică nu sunt în stare să mulţumesc Domnului, Celui Unul întru Treime. Cum am putut, cum am ştiut, cum m-am silit am slujit, însă în multe am greşit, nu m-au ţinut puterile, vrăjmaşul m-a luptat cu putere. Acoperă, Doamne, toate păcatele mele cu milostivirea Ta.

Ce-Ţi vor răsplăti Ţie, Doamne, că mi-ai dăruit mila dc a mă naşteşi de a fi crescut în credinţaşi Bi

serica Ortodoxă şi în draga, nepreţuita patrie care este Rusia. în care din vechime a fost sădită Biserica Ortodoxă. — îţimulţumescşi Te slăvesc, pe cât pot. după harul Tău!

Doamne, nu sunt în vreo limbă a oamenilor cuvinte care să-Ţimulţumească după vrednicie pentru toate nenumăratele binefaceri arătate de bunătatea Ta mie, păcătosului, de-a lungul întregii mele vieţi, care s-a scurs înaintea FeţeiTalc, Părinte îndurate! Chiar şi până acum, iată că e de-acuni al şaptezecişi nouălea an de când mă păzeştişi mă mântuieşli în fiecare zi, şi acum mai cu seamă, din pricina vrăjmaşilor mei, care caută să mă înghită fiindcă sunt robul Tău, măcar că sunt nevrednic. Ci dăruieşte-mi. Doamne, harul de a-Ti mulţumidesăvârşitşi a dobândi viaţă curată, zidită de mine prin pocăinţă, dăruieşte-mi să scap dc înşelăciunea păcatului celui de multe feluri, care mă luptă şi vrea să mă fure de la Tine. Dăruieşte-mi să Te proslăvesc răsunător, răsunător. în lumea aceasta fără Dumnezeu.

Cuvânt

(rostit pc 28 iuiie 1907)

lntr-una dintre rugăciunile dc dimineaţă către Dumnezeu Atoatefăcătorul citim: *şi mă măntuieşte. şi mă du întru împărăţia cea veşnică: că Tu eşti Făcătorul meu şi Purtătorul de grijă şi Dătătorul a tot binele.* Astăzi, la rugăciunea de dimineaţă, mi-au atras în chip deosebit luarea-aminte cuvintele acestea. In ele sunt cuprinse gânduri însemnate, pline de multă învăţăturăşi mângâiere.

Cu toţii suntem păcătoşi, nu avem libertate din pricina păcatelor; noi toţi, la fel ca toate lucrurile şifiinţele din lume, suntem cu trupurile noastre stricăcioşişidegrab trecători, pierilori - în vreme ce sufletul nostru este veşnicşi vrea fiinţareveşnicăşi se străduieşte a se înveşnici cumva; oamenii credincioşişievla- vioşi au năzuinţă către viaţaveşnicăşi socotesc viaţa de aici drept un vis şi o închipuire degrab trecătoare. Noi, creştinii, am învăţat din cartea Evangheliei,

care este Cuvântul adevărului veşnicşi netrecător, să credem în viaţaveşnică, şi în fiecare zi spunem în sinea noastră: *aştept învierea morţilorşiviaţa veacului ce va să fie.*Mristos, Dumnezeul nostru, este învierea

şiviaţa. El ne-a dăruitviaţaveşnică. *Hristos a înviat din morţi, cu moartea pe moarte călcând şi celor din mormânluriviaţă dăruindu-le.* — Aşadar, iubiţifraţişi surori, este o împărăţie a luminii veşnice, a vieţiiveşnice, a iubirii veşnice, a dreptăţiiveşnice, a păcii veşnice, a frumuseţiiveşnice, a fericirii nesfârşiteşi neînchipuite pentru cei ce s-au pregătit în vederea acestui veac care va să vină. Acesta e un adevăr nestrămutat. Dar tot un adevăr nestrămutat este şi acela că pentru această împărăţie a păcii, dreptăţiişi dragostei trebuie să ne pregătim aici. Cum să ne ducem la bun slărşit această pregătire ne învaţă Evanghelia, ne învaţă Biserica. Suntem datori să deprindem aici credinţa dreaptă şi toate virtuţilecreştineşti: dragostea. simplitatea inimii, blândeţea, smerenia, bunătatea şi milostivirea, nepomenirea răului, înfrânarea, dimpreună cu începutul şisfârşitul a toată virtutea: rugăciunea neîncetată. Fără rugăciune creştinul, la fel ca peştele fără apă, nu poate să trăiască.

Deci, să ne pregătim, iubiţifraţişi surori, pentru împărăţiaveşnică prin credinţă,

rugăciune şi virtute. Amin!

Slavă lui Dumnezeu!

Cuprins

I r Despre Credinţaşi Biserica Ortodoxă. VrăjmaşiiCredinţeişi ai Bisericii.....5
2. Căderea în păcat şiurmările ci. Diavolul — pricinuitorul păcatului. însemnătatea Jertfei de pe Golgota şi a Tainei împărtăşaniei în lucrarea proniatoarc a mântuirii oamenilor... 47
3. Calea pământească a creştinului către Dumnezeu este lupta cu trupul, pocăinţa, împlinirea virtuţilorcreştineşti: dragostea de Dumnezeu şi aproapele, răbdarea şi iertarea, smerenia, milostivirea şi celelalte.
Privire asupra bogăţiei.....81
4. Răspunderea omului-creştin înaintea lui Dumnezeu. înfricoşata Judecată. Neapărata trebuinţă de a săvârşi în chip lucrător mântuirea proprie, după pilda sfinţilor. Rugăciunea şi citirea Cuvântului lui

Dumnezeu.....127
5. Extrase biografice din jurnal.....159
Cuvânt (rostit pe 28 iulie 1907).....165

Pretutindeni în lume vedem prâznuire, putere, bucurie şi zburdălnicie a vieţii: târâtoarele, gâzele, păsările, peştii de INCLUDEPICTURE "C:\\Users\\Mira\\AppData\\Local\\Temp\\FineReader12.00\\media\\image3.png" * MERGEFORMATINET 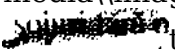 .ttmărp^fluffiăratele animale, fiarele şi pe împăratul făpturilor pământeşti - omul; toate trăiesc, năzuiesc spre îndestularea vieţiişi bucurie, spre.osteneală. Priviţi ce vesel zboară şi se joacă gâzele (de pildă fluturii, greierii, muştele), păsările, peştii, animalele - şi ne vom minuna de bucuria şiprâznuireavieţii care este în ei. Această viaţă însă e trecătoare, nu multă vreme se joacă şi se bucură toate aceste vietăţi: în scurtă vreme nu vor mai fi, ci în locul lor altele noi se vor naşte - de parcă viaţa se învârte ca o roată. Dar cine le-a dat şi le dă tuturor viaţă? Viaţa Cea fără de început, Veşnică, Ipostaticâ, Preaînţeleaptă, Bună - Dumnezeu. Dar viaţa cea îndrăgită de făpturile pământeşti, dimpreună cu bunătăţile ei, degrabă trece şi se sfârşeşte pentru necuvântătoare. De âce- ea. Preabuna ViaţăIpostaticâ vrea şi a hotărât să dea fiinţeiînţelegătoare/raţionaleviaţăveşnică în ceruri împreună cu Dumnezeu, şi pentru dobândirea acestei vieţi i-a dat omului toate mijloacele. Iată ţelul tău, omule: să năzuieşti spre viaţaveşnicăşi spre veşnica bucurie!

Sfântul loan de Kronstcult

www.sophia.roI
SBN 978-973-
136-109-3